

d'eco

gestió
manuals

Guia d'elaboració de declaracions ambientals segons el reglament EMAS

GUIA D'ELABORACIÓ DE DECLARACIONS AMBIENTALS SEGONS EL REGLAMENT EMAS

26

26

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP:

Guia d'elaboració de declaracions ambientals segons el reglament EMAS –
(Manuals d'ecogestió, 26)

Guia d'elaboració de declaracions ambientals segons el reglament EMAS

Manuals d'ecogestió, 26

© Generalitat de Catalunya

Departament de Medi Ambient i Habitatge

Direcció General de Qualitat Ambiental

Primera edició: març 2008

Tiratge: 1.000 exemplars

Disseny i impressió: El Tinter, SAL

(empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)

Direcció tècnica: Ma. José Sarrias i Galcerán, Direcció General de Qualitat Ambiental, i Salvador Samitier i Martí, Direcció General de Qualitat Ambiental

Coordinació tècnica: Pilar Baldellou i García, Direcció General de Qualitat Ambiental, Anna Gutiérrez i López, Direcció General de Qualitat Ambiental, i Olga López i Rampérez, Prysma Calidad y Medio Ambiente

Altres col·laboracions: Josep Ma. Masip i Moreno, Direcció General de Qualitat Ambiental, Pere Seix i Salvat, Direcció General de Qualitat Ambiental, Irma Muñoz i Méndez, Prysma Calidad y Medio Ambiente, i David Gistàs i Gil, Prysma Calidad y Medio Ambiente

Aquesta publicació ha estat realitzada amb paper 50% ecològic i 50% reciclat

DL: B-19.596-2008

ISBN:

Índex

1. Presentació	5
2. Introducció. El perquè d'aquesta <i>Guia</i>	7
3. Què és una declaració ambiental? Principis	9
4. Etapes prèvies a l'elaboració de la declaració ambiental	12
5. Contingut de la declaració ambiental	17
6. Verificació i ús del logotip EMAS	94
7. Annexos	102

Presentació

En aquests darrers anys, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha encoratjat les organitzacions de qualsevol tipus perquè implantin sistemes de gestió ambiental (EMAS i ISO 14001) que suposen un canvi substancial de la cultura organitzativa i el pas cap a una actitud proactiva de gestió del medi ambient.

En el cas concret de Catalunya, l'evolució del registre EMAS segueix un creixement positiu, ja que el nombre de registres EMAS va en augment des del primer any que es varen començar a registrar organitzacions.

La implantació d'un sistema de gestió ambiental segons el reglament EMAS implica que la informació respecte als aspectes ambientals més rellevants de l'organització sigui transparent i pública, a més de ser periòdicament actualitzada a través de la declaració ambiental validada.

D'aquesta manera, la declaració ambiental constitueix un instrument bàsic de comunicació contínua i de diàleg amb el públic i d'altres parts interessades sobre el comportament ambiental de l'organització. Aquesta comunicació amb els grups d'interès, de vegades, no és tan profitosa com ho podria arribar a ser.

El Reglament europeu EMAS destaca la necessitat que les organitzacions comuniquin la seva informació ambiental de manera clara i coherent amb el sistema de gestió ambiental implantat i fa èmfasi en què aquesta informació sigui comprensible per als grups d'interès de l'organització.

Aquesta *Guia* pretén ser un punt inicial de referència en l'orientació per elaborar les declaracions ambientals per part de les organitzacions, així com facilitar informació per a la interacció i comunicació amb les parts interessades o grups d'interès.

Agraïm molt la col·laboració de totes les empreses que han fet possible la publicació d'aquesta *Guia* i, en particular, de: ADASA Sistemas, AIIICA, Ajuntament de Roses, Ampans, Apli Paper, B:SM Montjüic, Càmping El Solsonès, Càmping Mas Nou, Casa Tarradellas, CEPRA Asepeyo, Club de Golf de Peralada, Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona, Cunext Copper Indústries, Cytex Surface Specialties Ibérica, Distribuidora de Mercancías Cuatro, El Tinter, Elastogran, ENBASA, Fundació Futur, Fundació Trinijove, Hospital General de Vic, Hospital Sant Joan de Déu, Hotel Alimara, Hotel Majestic, Hotel Petit Caçadors, Ibercompound, Kao Corporation, Laboratorios Menarini, LEITAT, Magna Donnelly España, Siemens, U.T.E. Biogás Garraf i Vitri Electro-Metalúrgica.

Francesc Baltasar i Albesa

Conseller de Medi Ambient i Habitatge
Generalitat de Catalunya

2

Introducció. El perquè d'aquesta Guia

CADA VEGADA MÉS, la societat i el públic en general demana més informació sobre les actuacions de les empreses envers la protecció del medi ambient.

És per això, que les organitzacions han iniciat l'elaboració de documents i memòries ambientals, que per una banda satisfan aquestes necessitats del públic, alhora que serveixen d'eina de creació de valor afegit: millora la imatge corporativa, augmenta la credibilitat i la diferència positivament de la seva competència.

El **Reglament (CE) núm. 761/2001** (conegut com a **EMAS** – Eco-Management and Audit Scheme), promou la implantació d'un sistema de gestió ambiental a les organitzacions que ajuda a:

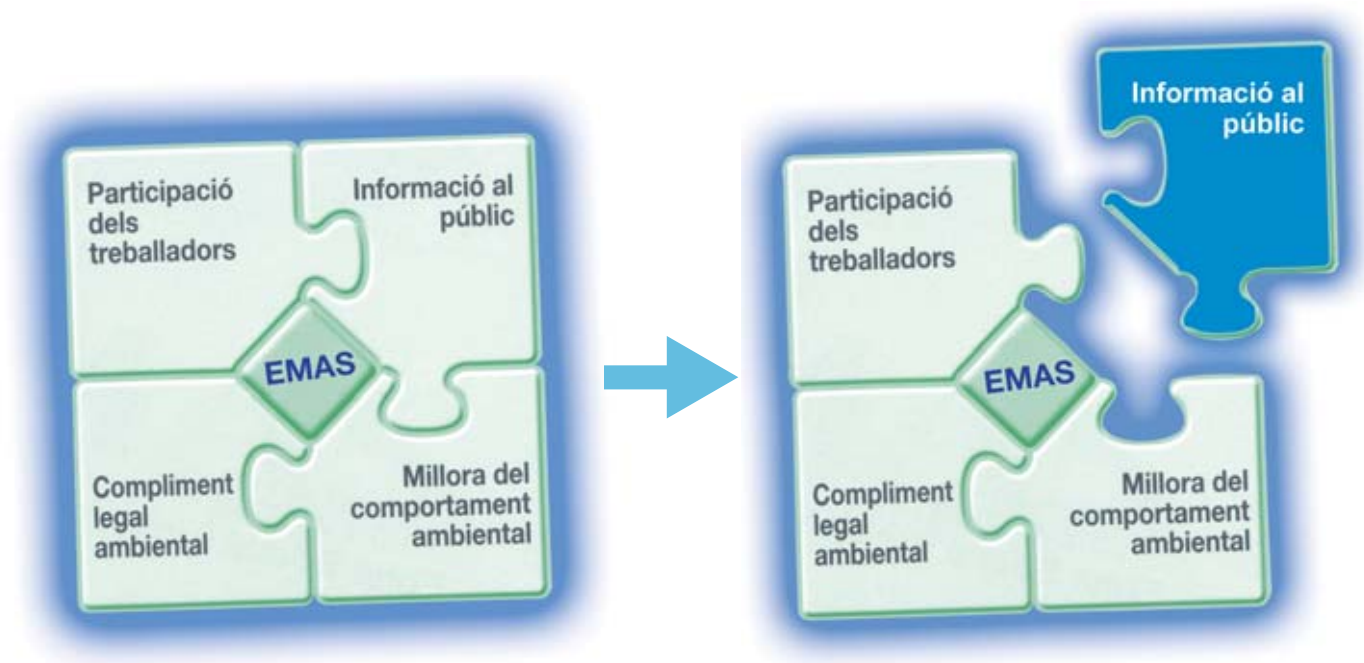
- avaluar i millorar el seu comportament ambiental i
- a difondre la informació oportuna al públic i a d'altres parts interessades.

Això s'assoleix, fonamentalment, mitjançant l'elaboració d'un document: la **declaració ambiental**.

La declaració ambiental constitueix un **instrument** bàsic de **comunicació** contínua i diàleg amb el públic i altres parts interessades sobre el **comportament ambiental** de l'**organització**, encara que es tracta d'una feina a assolir a mitjà - llarg termini.

La declaració, per si sola, és de poc valor afegit si no informa a aquestes parts o dóna suport a un diàleg que afecti les decisions i el comportament tant de l'organització que informa com de les seves parts interessades.

→ La declaració ambiental constitueix un **instrument** bàsic de **comunicació** contínua i diàleg amb el públic i altres parts interessades sobre el **comportament ambiental** de l'**organització**.

Aquesta *Guia* pretén:

- ser un punt inicial de referència en l'orientació per a l'elaboració de les declaracions per part de les organitzacions,
- facilitar la interacció i comunicació amb les parts interessades o grups d'interès.

Aquesta *Guia* no pretén constituir una pauta d'actuació ni proporcionar instruccions per al disseny de les declaracions.

LA DECLARACIÓ AMBIENTAL és un document que constitueix un **instrument de comunicació i diàleg** amb el públic i altres parts interessades sobre:

- L'impacte i el comportament ambiental de l'organització.
- La millora permanent del comportament en matèria de medi ambient en el marc de l'organització.

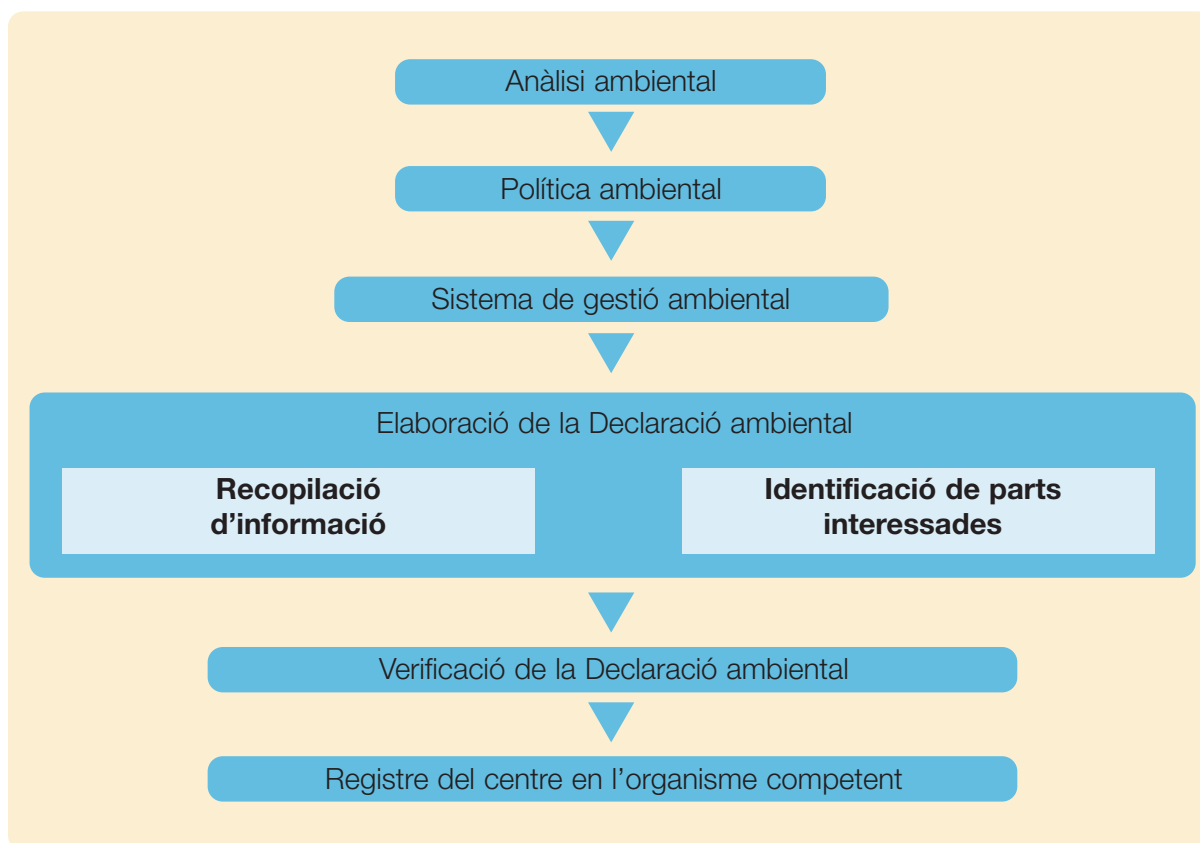
La franquesa, la transparència i el subministrament periòdic d'informació ambiental, a través de la declaració ambiental, són factors fonamentals per distingir l'EMAS d'altres sistemes de gestió.

L'**Annex III del Reglament EMAS** ja exposa les directrius i els requisits per a l'elaboració de la declaració ambiental.

En aquesta *Guia* també s'inclou aquesta informació bàsica, a més d'altres continguts, de manera que es vegi reflectit el context en què actuen les organitzacions (contingut addicional o adopció d'un format característic de l'organització).

Seria desitjable que les organitzacions no es limitessin a la informació sol·licitada en aquest Annex i anessin més enllà amb la finalitat d'oferir una visió coherent amb la seva actuació dintre del context en què es mou l'organització.

La redacció de la declaració ambiental, dintre de la implantació de l'EMAS, és un pas necessari per a la inscripció del centre en el Registre EMAS per part de l'organisme competent:

En la redacció i presentació de les declaracions ambientals s'haurien de tenir en compte els **principis** següents, seguint les recomanacions del Global Reporting Initiative (GRI) per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat:

DES DEL PUNT DE VISTA DE LA DETERMINACIÓ DEL CONTINGUT DE LA DECLARACIÓ:

Informació rellevant: importància del contingut de la informació a presentar en relació amb el comportament ambiental de l'organització i que podria exercir una influència en les avaluacions i decisions dels grups d'interès.

Receptivitat (participació dels grups d'interès): s'haurien d'identificar les expectatives i els interessos raonables dels grups d'interès per tal d'enfocar la declaració a les seves necessitats i inquietuds.

Informació exhaustiva: informació coherent amb l'espai temporal, l'abast i els límits del sistema de gestió ambiental de l'organització.

DES DEL PUNT DE VISTA DE GARANTIR LA QUALITAT DE LA INFORMACIÓ DE LA DECLARACIÓ:

Equilibri: informar dels aspectes positius i negatius del comportament ambiental de l'organització per permetre'n una valoració raonable. Això implica donar una imatge no esbiaixada de la informació.

Redacció precisa, neutra i comparable: informació intel·ligible per a un major nombre d'usuaris de la declaració, exacta i amb el menor marge d'error possible i amb una manera d'exposició al més objectiva possible. Amb això es pretén:

- fer comprensible per a les diferents parts interessades l'evolució del comportament ambiental de l'organització, i, per què no, fer-la comparable amb altres organitzacions dintre del seu sector
- donar confiança als usuaris i evitar males interpretacions de la informació de la declaració

Informació periòdica: també segons les necessitats de les parts interessades a l'hora de prendre decisions.

Redacció clara (informació adequada): informació que estigui enfocada a les necessitats dels usuaris i redactada de manera fàcil d'entendre, però sense perdre el nivell de detall necessari.

Fiabilitat (auditabilitat de la informació): a l'hora de preparar la declaració, s'han de recopilar i analitzar les dades pensant en què se'n pot verificar externament l'origen i el seu tractament.

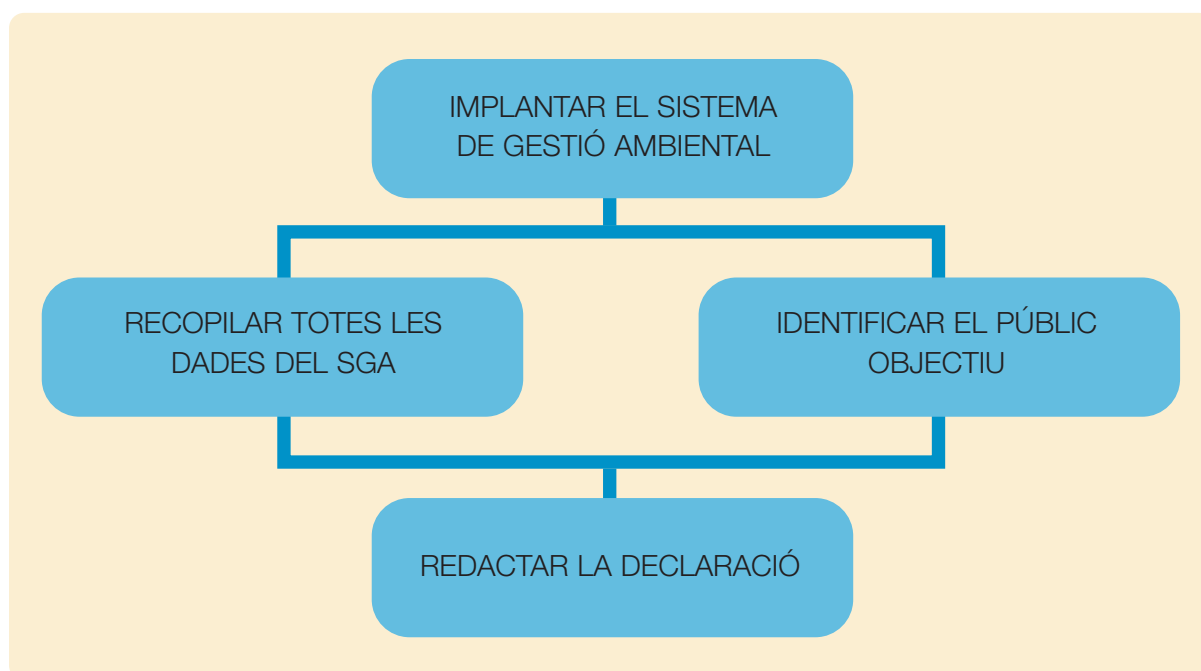
→ En la redacció i presentació de les declaracions ambientals s'haurien de tenir en compte les recomanacions del **Global Reporting Initiative (GRI)**.

4

Etapes prèvies a l'elaboració de la Declaració ambiental

Una vegada implantat el sistema de gestió ambiental que requereix el Reglament EMAS, i abans d'iniciar l'elaboració del document de la declaració és bàsic:

- disposar d'una **recopilació** de totes les **dades** del sistema de gestió ambiental implantat, i
- **identificar el públic** i els **grups d'interès** (les parts interessades) en la informació de la declaració.

4.1 Recopilació de dades

La primera etapa a assolir en l'elaboració de la declaració és **recopilar totes les dades** objectives del sistema de gestió ambiental implantat a l'organització. Aquestes són, com a mínim:

Resum de les activitats, productes i serveis de l'organització.

- ☐ Qui som
- ☐ Què fem i com
- ☐ On som

La política ambiental i una descripció del sistema de gestió ambiental de l'organització.

- ☐ Política ambiental actualitzada
- ☐ Com és el sistema de gestió ambiental que tenim implantat
- ☐ Documentació interna i externa a l'organització que forma part del sistema

Aspectes ambientals directes i indirectes significatius de la darrera avaluació. Criteris que s'han fet servir per a l'avaluació de la seva significança.

- ☐ Resultats dels aspectes significatius, com a mínim, en condicions normals, anormals i d'emergència
- ☐ Canvis en els criteris utilitzats respecte a revisions anteriors

Els objectius i les fites ambientals del període que es declara, informació sobre el seu assoliment i Programa de gestió del proper període.

- ☐ Resultats del Programa del període avaluat
- ☐ Justificació de resultats

Dades sobre l'activitat dels aspectes ambientals, com a mínim dels significatius, per fer-ne una comparació interanual de l'evolució (indicadors).

- ☐ Emissions a l'atmosfera
- ☐ Residus especials i no especials
- ☐ Abocaments
- ☐ Consum de recursos naturals: aigua, electricitat, combustibles
- ☐ Soroll
- ☐ Impacte ambiental

Informació del comportament de l'organització respecte a la legislació ambiental i altres requisits aplicables.

- ☐ Descripció dels requeriments ambientals voluntaris
- ☐ Grau de compliment dels requeriments ambientals: legals i voluntaris

4.2 Identificació del públic objectiu

El **Reglament 761/2001** ja recull la necessitat d'estudiar per part de les organitzacions implicades quina informació necessita el "seu" públic i la resta de parts interessades.

De manera paral·lela a la recopilació de dades, l'organització ha d'identificar qui són aquestes parts interessades que han manifestat interès per les seves activitats, productes i serveis, per tal d'adaptar-ne el contingut a les seves necessitats d'informació (mitjançant, per exemple, extractes de la declaració).

Parts interessades concretes d'una organització i les necessitats d'informació poden ser:

Públic objectiu de la declaració ambiental	Necessitat d'informació
Clients	• Utilització de determinades matèries primeres prohibides o restringides i/o recursos naturals en els productes, processos o serveis • Informació sobre la situació respecte al compliment legal
Treballadors, comitè d'empresa, representants dels treballadors	• Aplicació del sistema de gestió ambiental (instruccions de treball) • Aspectes ambientals produïts i com es gestionen i afecten els llocs de treball • Associat a les condicions de treball, els riscos per als treballadors i mitjans per prevenir-los, així com informació sobre incidents i accidents i mitjans per prevenir la seva repetició • Com poden participar al Sistema de Gestió • Propostes i suggeriments de millora del personal. Justificació de les no portades a terme
Proveïdors, contractistes, distribuïdors	• Requisits ambientals "voluntaris" de l'organització que els poden afectar • Aplicació del sistema de gestió ambiental a les seves activitats • Planificació d'objectius i accions de millora que els poden afectar

Públic objectiu de la declaració ambiental	Necessitat d'informació
Comunitats de veïns, associacions locals, ajuntaments, entitats legisladores	• Substàncies emeses al medi o generades • Riscos ambientals per a la comunitat local i mitjans per prevenir-los • Informació sobre incidents i accidents i mitjans per prevenir la seva repetició • Informació sobre incompliments de límits ambientals (emissions, abocaments, soroll) i mesures per prevenir la seva repetició • Informació sobre reclamacions ambientals rebudes (incloses les denúncies)
Altres administracions no locals	• Evolució del comportament ambiental • Informació sobre incidents i accidents i mitjans per prevenir la seva repetició • Informació sobre incompliments de límits ambientals (emissions, abocaments, soroll) i mesures per prevenir la seva repetició • Informació sobre l'estat de les reclamacions ambientals rebudes (incloses denúncies)
Organitzacions no governamentals ambientals (ONG)	• Estratègia ambiental corporativa de l'organització • Resultats dels objectius i el programa ambiental • Resultats del comportament ambiental • Integració d'esforços ambientals globals a nivell operatiu (anticipació a inquietuds socials, ús de millors tecnologies disponibles) • Comunicació externa realitzada • Dades comparatives o que puguin permetre comparar amb altres empreses del sector
Consumidors, organitzacions de consumidors	• Polítiques ambientals implantades • Respostes a reclamacions/suggeriments de consumidors • Les accions de millora implantades als productes o activitats de l'organització que tenen com a origen la sensibilitat ambiental del consumidor

Públic objectiu de la declaració ambiental	Necessitat d'informació
Accionistes i inversors, bancs i companyies d'assegurances	• Estratègia ambiental corporativa de l'organització • Com afecta els resultats ambientals a la informació financera i els resultats econòmics de l'organització • Substàncies restringides o d'alt risc per al sector que s'utilitzen • Riscos ambientals i mitjans per prevenir-los • Informació sobre la situació respecte al compliment legal • Informació sobre incompliments de límits ambientals, incidents i accidents i mesures per prevenir la seva repetició.

Habitualment les organitzacions estan més preocupades per assolir la validació de les dades de la declaració ambiental per una vegada obtinguda, fer-la servir com una eina profitosa en termes d'imatge ambiental positiva i comunicació externa i, fins i tot, interna.

És un requisit del Reglament poder demostrar que es manté un diàleg obert amb aquest públic, és a dir, que en la mesura que estigui al nostre abast hem de ser capaços de potenciar la comunicació externa i de ser proactius, no esperant que els interessats es posin en contacte amb l'organització, sinó fer arribar el nostre missatge a tots els grups d'interès.

→ **El Reglament 761/2001** ja recull la necessitat d'estudiar per part de les organitzacions implicades quina informació necessita el “seu” públic i la resta de parts interessades.

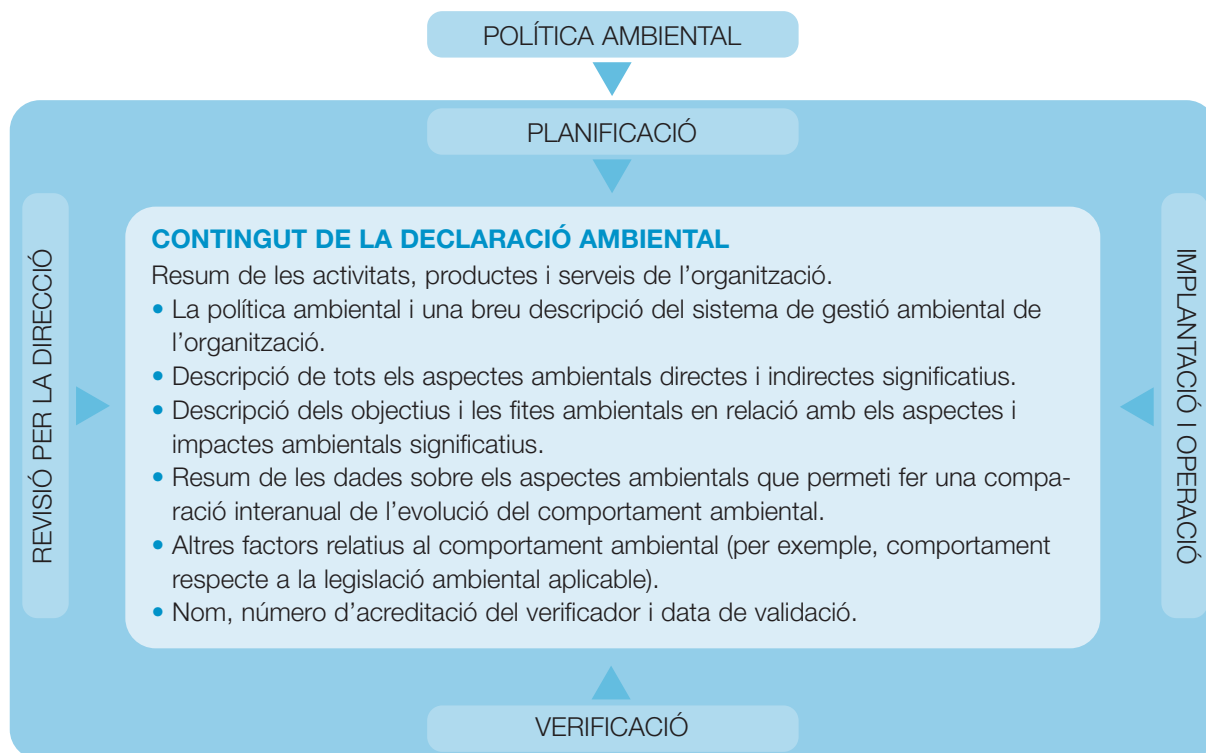
5

Contingut de la declaració ambiental

UNA VEGADA HEM seleccionat la informació a incloure a la declaració ambiental i els col·lectius principals a qui va adreçada, procedirem a la seva redacció.

Com ja hem comentat anteriorment, el contingut mínim de la declaració ambiental es troba especificat a l'Annex 3 del Reglament EMAS i desenvolupat a les directrius de l'EMAS (vegeu bibliografia).

La informació a incloure està lligada a la implantació del sistema de gestió ambiental desenvolupat per l'organització i la seva relació amb altres sistemes de gestió, així com la informació sobre altres aspectes socials que l'organització vulgui donar a conèixer (parlant de la responsabilitat social corporativa, per exemple) i per als quals no hi ha altres mecanismes de verificació desenvolupats.

Els requisits del contingut de les declaracions no marquen l'ordre ni la manera d'incloure'ls dintre de la declaració. En ocasions, això fa que sigui més o menys fàcil d'entendre per part de les parts implicades. Així mateix, l'ús d'esquemes, gràfics i els formats emprats en la seva difusió ajuden a transmetre millor la informació.

Relació del contingut de la declaració ambiental amb els requisits del sistema de gestió ambiental segons l'EMAS

Contingut	Element del sistema gestió que ho desenvolupa
Resum de les activitats, productes i serveis de l'organització	- Requisits generals - Documentació
La política ambiental i una breu descripció del sistema de gestió ambiental de l'organització	- Requisits generals - Política ambiental - Documentació
Descripció de tots els aspectes ambientals directes i indirectes significatius	- Aspectes ambientals
Descripció dels objectius i les fites ambientals en relació amb els aspectes i impactes ambientals significatius	- Objectius, fites i programes - Seguiment i mesura
Resum de les dades sobre els aspectes ambientals que permeti fer una comparació interanual de l'evolució del comportament ambiental	- Control operacional - Preparació i resposta davant d'emergències - Seguiment i mesura - Avaluació del compliment legal
Altres factors relatius al comportament ambiental (per exemple, comportament respecte a la legislació ambiental aplicable)	- Requisits legals i altres requisits - Comunicació - Formació - Control operacional - Seguiment i mesura - Avaluació del compliment legal
Nom, número d'acreditació del verificador i data de validació.	—

Abans d'iniciar el desenvolupament del contingut cal tenir clar:

- quin serà l'índex de la declaració, relacionat amb els requeriments de l'EMAS, i
- com serà el format de la presentació de la declaració.

A continuació se'n mostren alguns exemples:

Fig. 1. Exemples de contingut d'índex

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ.....	6
2. POLÍTICA AMBIENTAL DE LABORATORIOS MENARINI	11
3. DESCRIPCIÓ DEL SISTEMA DE GESTIÓ AMBIENTAL DE LABORATORIOS MENARINI	12
4. ASPECTES AMBIENTALS	14
4.1. Aspectes ambientals directes	14
4.1.1. Residus especials	15
4.1.2. Residus no especials	16
4.1.3. Residus d'envasos	17
4.1.4. Abocaments d'aigües residuals	18
4.1.5. Emissions atmosfèriques	19
4.1.6. Consum de recursos naturals	20
4.1.7. Soroll	21
4.2. Aspectes ambientals associats a risc ambiental	21
4.3. Aspectes ambientals indirectes	22
5. PROGRAMA DE GESTIÓ AMBIENTAL de l'any 2004	23
6. AVALUACIÓ DEL COMPORTAMENT AMBIENTAL	28
7. ALTRES FACTORS RELATIUS AL COMPORTAMENT AMBIENTAL DE LABORATORIS MENARINI	34
8. TERMINI PER A LA DECLARACIÓ SEGÜENT	34
9. ENTITAT VERIFICADORA	34

(Font: Declaració ambiental Laboratorios Menarini Any 2004)

Fig. 2. Exemples de contingut d'índex

ÍNDEX

1. DADES GENERALS	3
1.1 INFORMACIÓ DE CARÀCTER GENERAL	3
1.2 ORGANIGRAMA.....	5
1.3 DESCRIPCIÓ DEL CENTRE.....	6
2. PROCESSOS PRODUCTIUS	7
2.1 DISSENY I FABRICACIÓ DE PRODUCTES QUÍMICS FORMULATS	7
2.2 DISSENY I MUNTATGE D'EQUIPS DE TRACTAMENT D'AIGÜES.....	11
2.3 ANÀLISI D'AIGÜES	13
3. POLÍTICA AMBIENTAL	14
4. SISTEMA DE GESTIÓ AMBIENTAL	15
5.- ASPECTES AMBIENTALS DELS PROCESSOS	17
5.1 IDENTIFICACIÓ DELS ASPECTES AMBIENTALS DIRECTES	17
5.2 IDENTIFICACIÓ DELS ASPECTES AMBIENTALS INDIRECTES.....	21
5.3 AVALUACIÓ DELS ASPECTES AMBIENTALS	22
6.- ASPECTES AMBIENTALS DELS PRODUCTES	26
6.1. DISSENY DE NOUS PRODUCTES.....	26
6.2. PRODUCTES EN FABRICACIÓ	26
7.- OBJECTIUS I FITES AMBIENTALS	28
7.1. CONSECUCIÓ DELS OBJECTIUS DE L'ANY 2003.....	28
7.2. PROGRAMACIÓ DELS NOUS OBJECTIUS PER A L'ANY 2004.....	29
8.- GESTIÓ AMBIENTAL	30
8.1. CONSUM DE RECURSOS NATURALS	30
8.2. EMISSIONES A L'ATMOSFERA.....	34
8.3. GENERACIÓ DE RESIDUS.....	34
8.4. ABOCAMENTS D'AIGÜES RESIDUALS.....	37
8.5. CONTROL DELS SOROLLS.....	41
8.6. CONTAMINACIÓ DE SÒLS	42
8.7. RISCOS AMBIENTALS.....	42
9.- ALTRES ACTUACIONS AMBIENTALS	43

Data: 02 de novembre de 2005

Página 2 de 47

Segell i signatura verificador

Fig. 3. Exemples de contingut d'índex

1. Índex

1) Índex	Pàg. 2
2) Introducció	Pàg. 3
3) Presentació de l'empresa	
3.1 Grup Cytec Surface Specialties Ibérica.	Pàg. 4
3.2 Descripció de Cytec Surface Specialties Ibérica, SL.....	Pàg. 5
3.3 Plànol de situació i emplaçament.....	Pàg. 6
3.4 Plànol de l'empresa.....	Pàg. 7
4) Programa de producció	
4.1 Productes fabricats.....	Pàg. 8
4.2 Matèries primeres utilitzades	Pàg. 9
4.3 Esquema del procés productiu	Pàg. 10
5) Política de Seguretat i medi ambient	Pàg. 11
6) Sistema de Gestió de la Qualitat i del Medi Ambient	
6.1 Descripció del Sistema	Pàg. 12
6.2 Declaració de la Direcció.....	Pàg. 13
7) Valoració dels aspectes mediambientals.....	Pàg. 14
7.1 Consum de matèries primeres	Pàg. 15
7.2 Consum d'energia.....	Pàg. 15
7.3 Consum d'aigua.....	Pàg. 16
7.4 Aigües residuals	Pàg. 17
7.5 Emissions a l'atmosfera	Pàg. 19
7.6 Residus.....	Pàg. 21
7.7 Emissions sonores. Olor, pols, vibracions	Pàg. 22
7.8 Sòl. Trànsit.....	Pàg. 22
7.9 Aspectes mediambientals indirectes.....	Pàg. 23
8) Objectius de millora mediambiental	
Revisió d'objectius del període 2002-2004	Pàg. 25
Objectius de millora per al període 2005-2007	Pàg. 26
9) Valoració del comportament mediambiental	Pàg. 27
10) Pròxima declaració	Pàg. 28

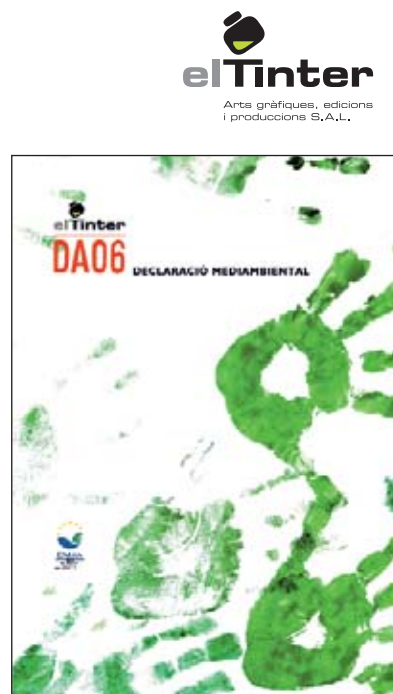
Fig. 4. Exemples de format

Format: 148,5 x 210

Format: 100 x 210 desplegable

Format: 148,5 x 210

Format: 210 x 148

Format: 210 x 148

Format: tríptic plegat amb adaptador per a memòria USB

(Font: Declaracions ambientals El Tinter Anys 2000, 2002, 2004, 2005, 2006 i 2007)

Fig. 5. Exemples d'introducció

HOTEL PETIT CAÇADORS

*La família **Pau Solà** i tot el personal de l'**Hotel Petit Caçadors** hem pres un compromís voluntari amb el nostre entorn i la natura.*

*Portem quatre generacions treballant a la **Vall de Ribes** en el món de l'hosteleria i voldríem que fossin molts més.*

Ens agradaria que, juntament amb els nostres clients, fóssim un exemple i alhora servíssim com a llavor per a la conscienciació ecològica al nostre país.

*Opinem que sens dubte el respecte al **medi ambient** mereix la nostra consideració especial.*

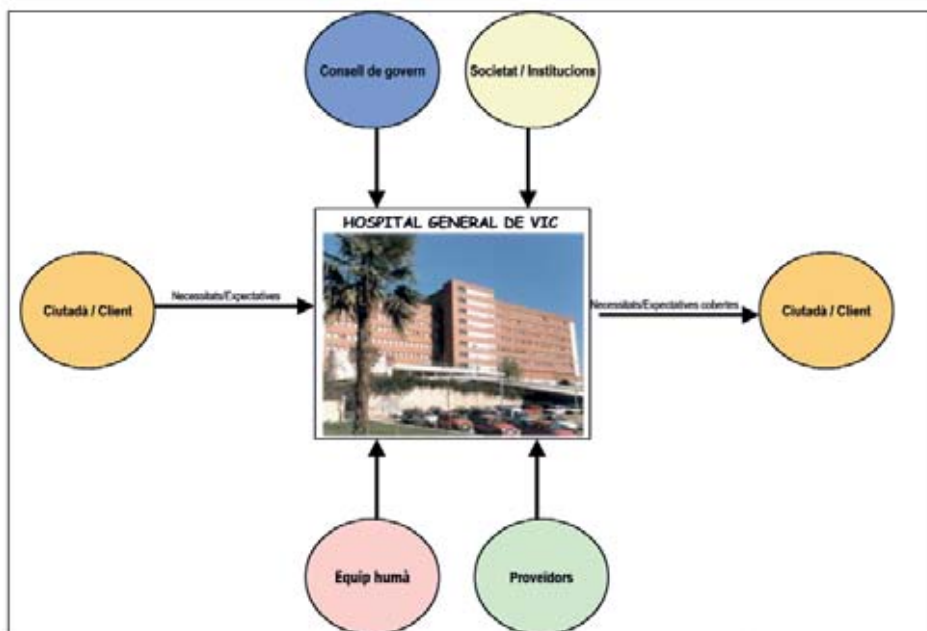
Estem convençuts que la Terra i les pròximes generacions ens ho agrairan.

Hotel Petit Caçadors

4. Grups d'interès

Els grups d'interès de l'Hospital General de Vic són:

- ✓ Ciutadà / Client
- ✓ Societat / Institucions
- ✓ Consell de govern
- ✓ Equip humà
- ✓ Proveïdors

Quadre 2. Grups d'interès

Definicions:

- ✓ **Ciutadà / Client:** L'Hospital General de Vic identifica el Ciutadà-usuari com a la seva raó de ser, a qui es dirigeixen totes les accions, als Clients Interns com

Data i verificador

Fig. 6. Exemples grups d'interès (continuació)

Declaració Ambiental Hospital General de Vic –any 2005–

a aquells professionals de l'HGV que reben un producte o servei d'una altra unitat pròpia de l'hospital, i els Clients externs, els que actuen com a inductors o finançadors de la demanda de l'Hospital, com ara metges d'atenció primària i mútues.

- ✓ **Societat / Institucions:** Conjunt de persones i entitats de l'àrea d'influència de l'Hospital General de Vic, la comarca d'Osona, i organismes que porten a terme una funció d'interès públic, en l'àmbit sanitari (CatSalut, altres hospitals, etc.).
- ✓ **Consell de govern:** Representants de les institucions que integren el Consorci.
- ✓ **Equip humà:** Conjunt de persones que formen part de l'Hospital General de Vic.
- ✓ **Proveïdors:** Empreses que subministren material i serveis a l'Hospital General de Vic, per tal que es pugui dur a terme l'activitat prevista.

(Font: Declaració ambiental Hospital General de Vic Any 2005)

Ara sí, podem començar a desenvolupar el contingut de cada apartat de l'índex.

A continuació recollim els requisits que requereix l'Annex 3 del Reglament EMAS i com es pot donar resposta a través de la redacció de la declaració de la manera següent:

- es recullen els aspectes a tenir en compte, com a mínim,
- i les millores o suggeriments a introduir per fer més sensible la informació de la declaració al públic a qui va adreçada.

5.1 Descripció de l'organització

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.a)

Descripció clara i inequívoca del registre de l'organització a l'EMAS i un resum de les seves activitats, productes i serveis i de la seva relació amb organitzacions afins, si s'escau.

Aquest punt del Reglament, es pot tractar donant resposta a les qüestions següents:

◀ **Quina organització està adherida al sistema EMAS?**

Indiqueu clarament quina és l'organització o part d'aquesta que està o estarà registrada a l'EMAS.

◀ **Cal tenir en compte:**

Cal evitar tota confusió respecte a activitats o unitats de negoci o parts de l'organització estretament relacionades tant des del punt de vista geogràfic com de gestió, que no es troben dintre de l'àmbit real.

◀ **Quins centres formen part de l'organització adherida al sistema EMAS? I on se situen?**

Indiqueu l'emplaçament dels centres que conformen l'organització.

◀ **Suggeriments:**

■ Mapes

■ Fotografies aèries

■ Diagrames amb anotacions

Són una manera directa i eficaç de proporcionar aquesta informació, així com d'aclarir la relació amb altres parts de les organitzacions o organitzacions matrius.

Fig. 7. Exemples de descripció de centres

PRESENTACIÓ DE L'EMPRESA

El grup Elastogran, que pertany al 100 % al Grup BASF, és una de les organitzacions internacionals principals en l'àmbit dels poliuretans. Amb productes en constant innovació, Elastogran col·labora estretament amb els clients per oferir-los la solució òptima en cada cas.

Les activitats d'Elastogran se centren i es desenvolupen en les àrees següents:

- Matèries primeres
- Sistemes formulats
- Elastòmers termoplàstics

L'objectiu de la filosofia d'Elastogran és identificar els problemes de les complexes aplicacions dels clients, analitzar-los i trobar solucions individuals i innovadores, és a dir, pràctiques i eficients en cost.

Elastogran, SA és una companyia del Grup Elastogran, la central de la qual és Elastogran GmbH amb seu a Lemförde (Alemanya).

Elastogran SA disposa en l'actualitat d'una completa gamma de productes per a la indústria del poliuretà que, unida als avançats mitjans de què disposa, a l'estreta col·laboració tecnològica amb el Grup y a un equip humà dinàmic i fortament orientat al client, determinant factor d'èxit, constitueixen els pilars de la capacitat competitiva de la nostra empresa en el mercat del poliuretà de la península Ibèrica i del nord d'Àfrica.

Emplaçament

Elastogran SA està ubicada en el Polígon Industrial Can Jardí del municipi de Rubí, a la província de Barcelona, on compta amb una superfície d'aproximadament 10.000 m².

La planta de producció i els magatzems estan situats al carrer Verdi, 36-38 i ocupen una superfície de 6.189 m².

Les oficines i els laboratoris de desenvolupament i aplicació tècnica se situen al carrer Vivaldi, 1-7, amb una superfície de 3.631 m².

Fig. 8. Exemples de descripció de centres

 Ajuntament de Roses	DECLARACIÓ AMBIENTAL	Any 2005 Pàg.: 57 de 70
SGA A LA PLATJA DE ROSES		

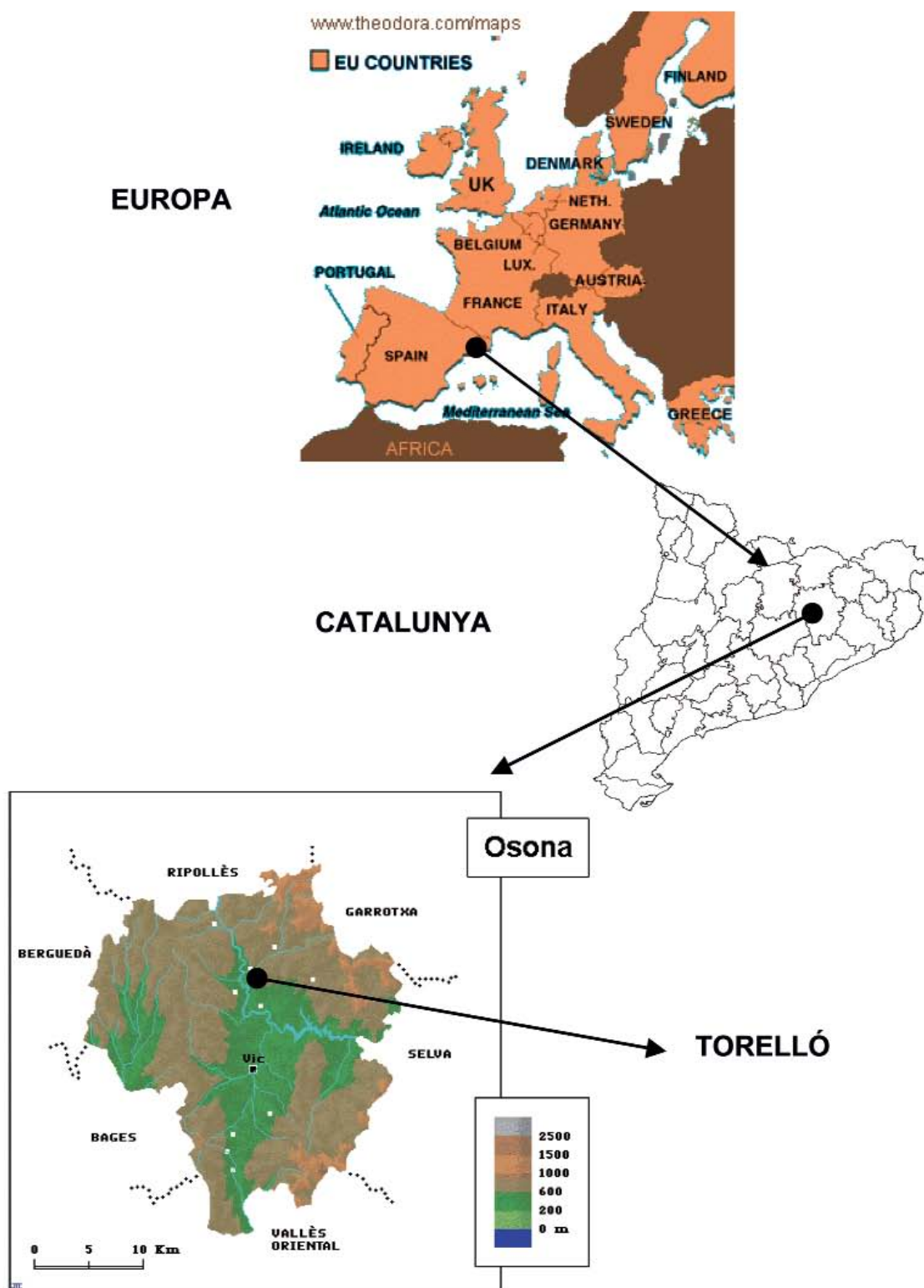
Signatura, data i segell Verificador

Declaració Mediambiental de l'Ajuntament de Roses d'acord amb el Reglament Europeu 761/2001
Aquesta declaració és de caràcter públic i està a disposició de qualsevol persona o entitat

(Font: Declaració ambiental Ajuntament de Roses Any 2005)

Fig. 9. Exemples de descripció de centres

2.3.3 PLÀNOL D'UBICACIÓ DEL CENTRE

(Font: Declaració ambiental Vítro Electro-Metalúrgica S.A. Any 2005)

Fig. 10. Exemples de descripció de centres

Localització del Centre

El centre d'activitat en qüestió està localitzat al poble del mateix nom, Peralada, situat a l'Alt Empordà (província de Girona) a uns 7 km. de Figueres.

(Font: Declaració ambiental Club de Golf de Peralada Any 2004)

2. L'EMPRESA I EL SEU ENTORN

2.1. EL PARC DE MONTJUÏC

El Parc de Montjuïc, amb 450 hectàrees d'extensió, configura un dels turons més característics de la ciutat de Barcelona. És un espai privilegiat que combina, com cap altre a Barcelona, aspectes tan diversos com el lleure i les finances, la cultura, l'esport o la natura. Cal destacar, però, el seu valor com a espai natural, ja que constitueix el principal parc urbà de la ciutat, després de Collserola.

Un espai viu amb 15 milions de visitants anuals, 73 operadors i equipaments tan emblemàtics de la ciutat com la Fundació Miró, la Fira de Barcelona, CaixaFòrum, o el Palau Sant Jordi i l'Estadi Olímpic a l'Anella Olímpica. El Castell de Montjuïc i 13 jardins històrics se sumen a l'oferta de lleure.

Context geogràfic del Parc de Montjuïc al municipi de Barcelona.

2.2. LA DIVISIÓ MONTJUÏC - B:SM

Barcelona de Serveis Municipals, S.A. (B:SM) va néixer a finals de l'any 2002 amb l'objectiu de prestar un seguit de serveis i gestionar diferents infraestructures de la ciutat, principalment relacionades amb la mobilitat i el lleure. Fins aquell moment, la ciutat de Barcelona comptava amb un seguit d'empreses independents que realitzaven aquesta tasca per separat.

Serveis a la Mobilitat, Divisió Montjuïc, Parc Zoològic de Barcelona i Unitat Fòrum conformen les diferents divisions del grup, juntament amb el Parc d'Atraccions del Tibidabo, societat participada al 100% per B:SM. Amb una plantilla de gairebé 1400 treballadors, la missió que l'Ajuntament de Barcelona va encarregar a B:SM radica en proporcionar al ciutadà uns serveis de qualitat quant a les estratègies de mobilitat de la ciutat així com la gestió de diferents i emblemàtics espais de lleure de Barcelona.

Pel que fa a Montjuïc, B:SM s'encarrega de la gestió i explotació del Parc per a la seva promoció com a zona d'esbarjo, d'interès natural, cultural, esportiu i turístic. També es fa càrrec de la gestió, manteniment, administració i explotació de les instal·lacions esportives de l'anella olímpica.

DECLARACIÓ AMBIENTAL 2006

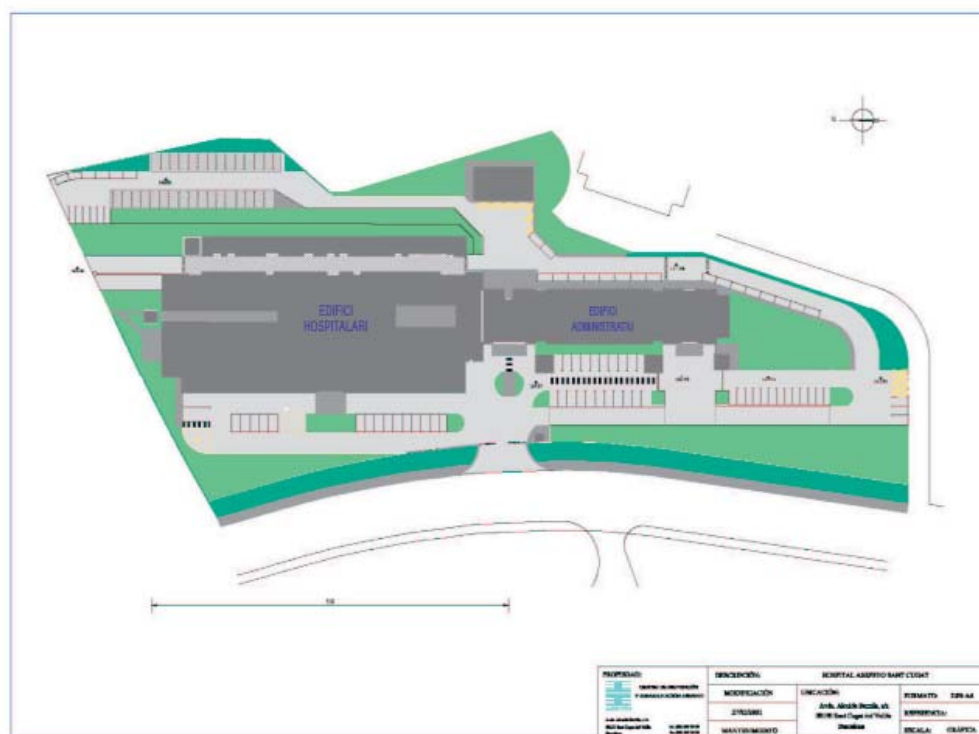
Pàgina 5 de 19

Signatura, Data i Segell
del Verificador:

Fig. 12. Exemples de descripció de centres

Plànol de les instal·lacions del CEPRA:

Hospital de l'Asepeyo

Inaugurat el 1996, l'Hospital està especialitzat en el diagnòstic, tractament i rehabilitació de les lesions i malalties derivades d'accidents de treball.

L'Hospital està acreditat per a la docència de metges residents en l'especialitat de cirurgia ortopèdica i traumatologia.

Característiques	
Superfície edificada	15.000 m ²
Nombre de llits	126
Capacitat de llits a la UCI	6
Quiròfans	4
Quiròfans d'urgències	1
Boxs d'urgències	5
Unitats d'infermeria	4

L'Hospital de l'Asepeyo de Sant Cugat del Vallès centra la seva activitat en els serveis de gestió i atenció sanitària de traumatologia, cirurgia ortopèdica i rehabilitació i la gestió dels serveis de suport al Centre.

Fig. 13. Exemples de descripció de centres

PRESENTACIÓ DE L'EMPRESA
PRESENTACIÓN DE LA EMPRESA

ENRIQUE BALLÚS, S.L. (ENBASA) està situada al municipi de Sant Boi de Lluçanès, comarca d'Osona (Catalunya). Les instal·lacions estan ubicades sobre una superfície de 25.627 m², dels quals 15.850 m² són edificats.

El personal en plantilla és aproximadament de 118 persones.

ENRIQUE BALLÚS, S.L. (ENBASA) está situada en el municipio de Sant Boi de Lluçanès comarca de Osona (Catalunya). Las instalaciones están ubicadas sobre una superficie de 25.627 m², de los cuales 15.850 m² son edificadas.

El personal en plantilla es aproximadamente de 118 personas.

(Font: Declaració ambiental ENBASA Any 2004)

◀ **Formeu part d'un grup d'empreses? Quina relació teniu amb altres organitzacions afins?**

Si formeu part d'un grup empresarial cal que informeu sobre aquest, incloent-hi informació sobre els seus productes i/o serveis, així com el seu mercat nacional i/o internacional. També s'indicarà si l'empresa té filials, empreses conjuntes o producció externalitzada.

◀ **Suggestiments:**

- Es pot aclarir el grau de compromís ambiental del grup d'empreses, així com dels centres que es troben adherits a l'EMAS.
- Es poden incloure dades econòmiques bàsiques de l'organització.
- Cal afegir la classificació del NACE/CNAE.

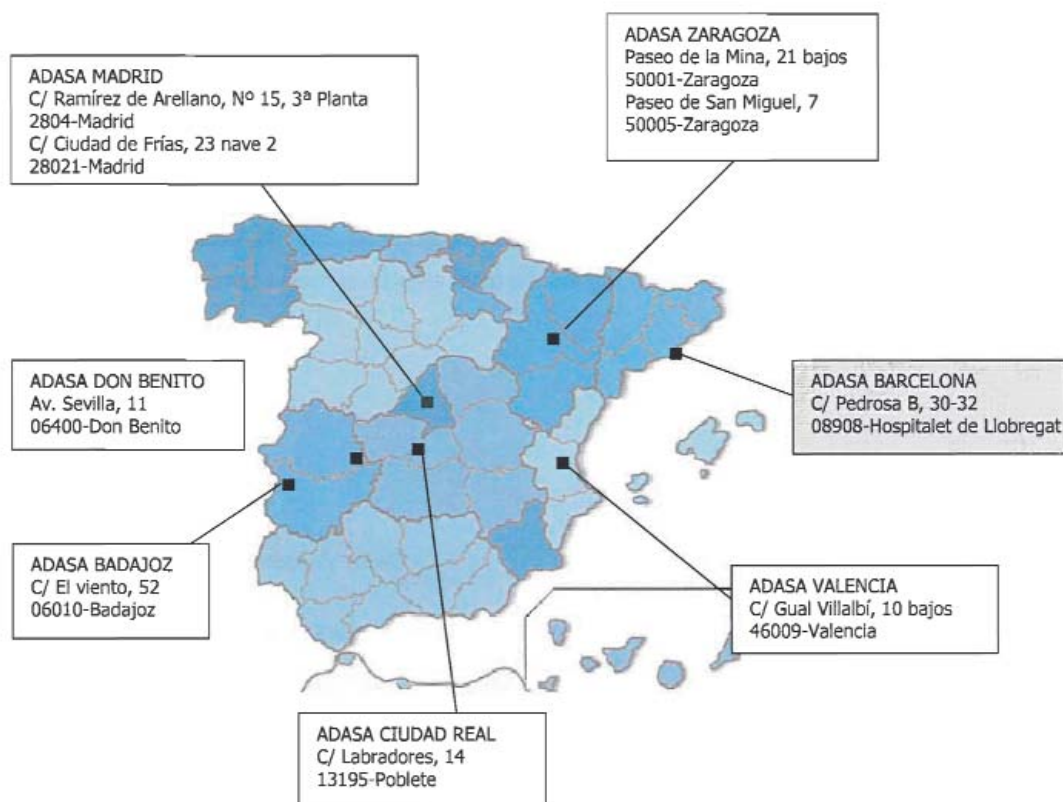
→ Si formeu part d'un **grup empresarial** cal que informeu sobre aquest, incloent-hi informació sobre els seus **productes i/o serveis**, així com el seu mercat nacional i/o internacional.

Fig. 14. Exemples d'aclariment de l'abast EMAS

PRESENTACIÓ DE L'ORGANITZACIÓ

ADASA SISTEMAS és una empresa d'integració de sistemes en els àmbits del cicle integral de l'aigua, la meteorologia i el medi ambient. Constituïda el 1988, ADASA SISTEMAS és líder i empresa de referència en Sistemes Automàtics d'Informació de Qualitat de les Aigües i en Sistemes de Control de Recursos Hidrològics.

ADASA SISTEMAS, S.A., que forma part dels grups empresarials EMTE i AGBAR, té presència en diferents punts de la geografia espanyola amb les seves respectives oficines, on disposa dels recursos necessaris per tal de desenvolupar correctament la seva activitat. La seu central es troba a l'Hospitalet de Llobregat (Barcelona) i disposa de delegacions a Madrid, Zaragoza, València, Badajoz, Don Benito i Ciudad Real.

A finals del 2005 s'han obert dues noves oficines a Madrid (C/ Ramírez Arellano, 15) i Zaragoza (Paseo San Miguel, 7). Encara que en la present declaració no s'inclouen, doncs en aquests moments s'hi està iniciant l'activitat, s'incorporaran a la declaració corresponent al 2006.

◀ **Quines activitats desenvolupa l'organització? I quins productes i/o serveis ofereix al mercat?**

Definiu el propòsit fonamental de l'organització, així com les activitats o conjunt d'activitats per assolir aquest propòsit.

◀ **S suggeriments:**

Si l'organització desenvolupa un ampli ventall de serveis o de productes, pot exposar-los per famílies o grups.

■ Els diagrames de flux,

■ Els esquemes de processos.

Podeu facilitar aquesta informació d'una manera directa i eficaç.

Fig. 15. Exemples de descripció d'activitats de l'organització registrada

DECLARACIO AMBIENTAL 2005

L'Esplai Sant Rafel és un centre per a persones amb disminució psíquica dedicat a l'educació en l'esport i el lleure.

Les Llars Residència és un servei d'habitatge que proporciona una llar substituïda de forma temporal o definitiva a persones disminuïdes psíquiques.

El Centre Especial de Treball d'Ampans és un conjunt de negocis encaminats a la integració laboral i social de persones amb disminució psíquica lleu per mitjà d'un treball productiu, digne i remunerat. Els serveis laborals que ofereix són:

Impremta

Manipulats

Manteniments

Quiosc

(Font: Declaració ambiental Ampans Any 2005)

Fig. 16. Exemples de descripció de processos

Els principals processos productius estan esquematitzats a la figura següent:

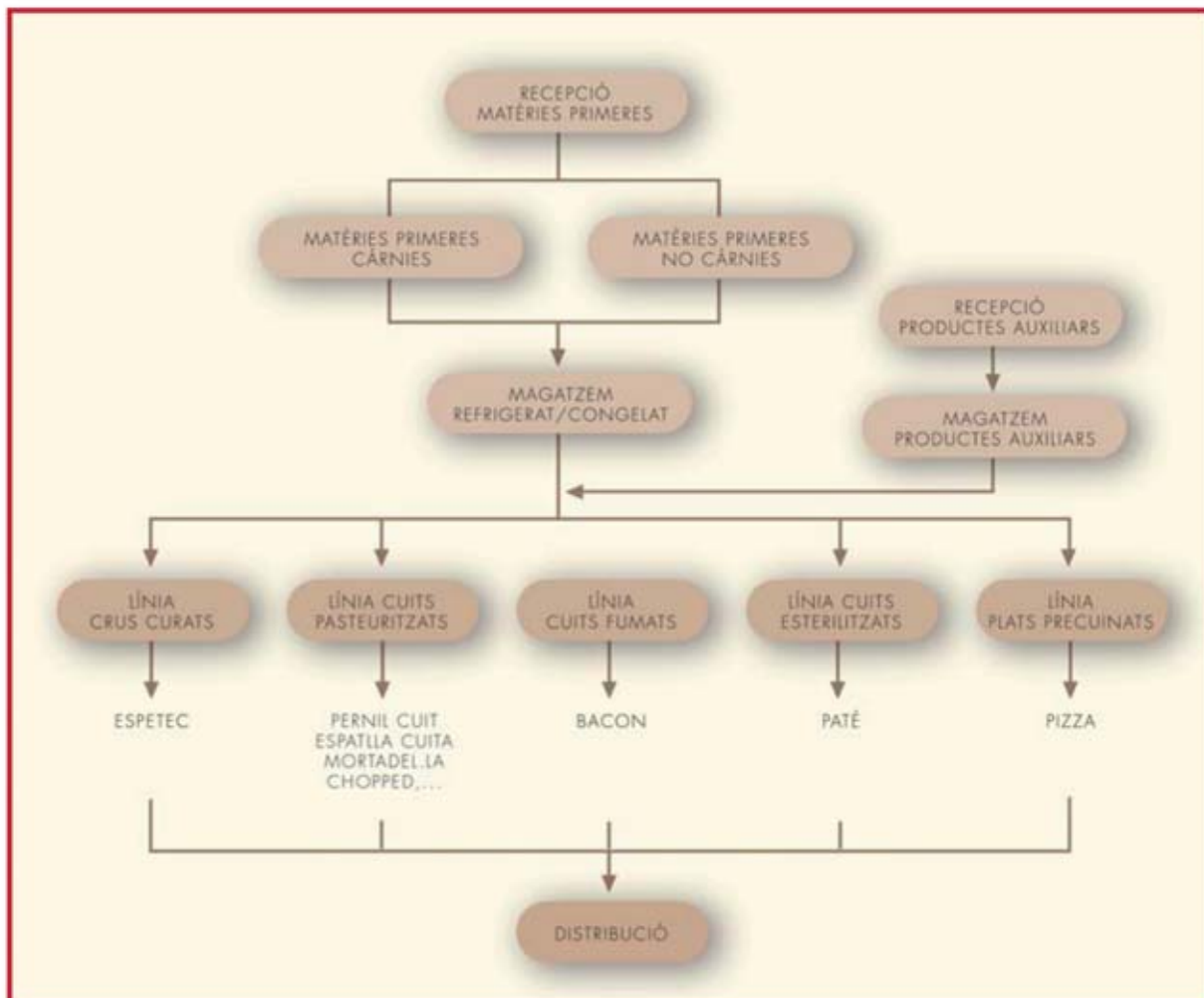
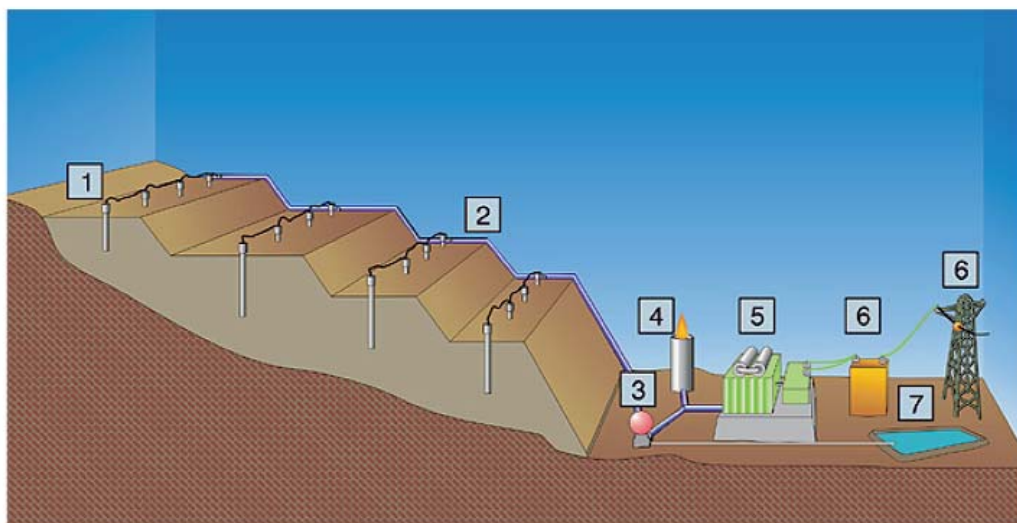

Figura 3.1. Esquema general del procés productiu

Fig. 17. Exemples de descripció de processos

U.T.E. BIOGAS GARRAF 	DECLARACIÓ AMBIENTAL 2005 (gener 2005 - setembre 2005)	2005
		Edició 1 pàgina 6 de 27

Per tota la superfície del DC disponible per a captació s'han perforat aproximadament uns 300 pous de captació (1). Mitjançant una xarxa de canonades el biogàs es condueix cap als dos col·lectors generals de 355 mm de diàmetre, que discorren a ambdós costats del DC (2), portant el biogàs cap a la separació de condensats i posteriorment a la central d'extracció (3), consistent en 3 bufadors de 3.000 m³/h cadascuna. Aquests bufadors mantenen tot el camp de biogàs a depressió i impulsen el biogàs cap al conjunt dels 12 motogeneradors (5), que produeixen 12,5 MW d'energia elèctrica a 6,3 kV de tensió que és elevada a 66 kV en la subestació i abocada a la xarxa elèctrica mitjançant una nova línia (6). Per tractar adequadament els excedents puntuals de biogàs, es disposa d'una torxa d'alta temperatura (4), amb una temperatura de combustió superior a 1.000°C.

Els condensats separats abans de la central d'aspiració s'envien a la bassa de llixiviats de l'abocador (7) per al seu tractament correcte.

Fig. 18. Exemples de descripció de processos

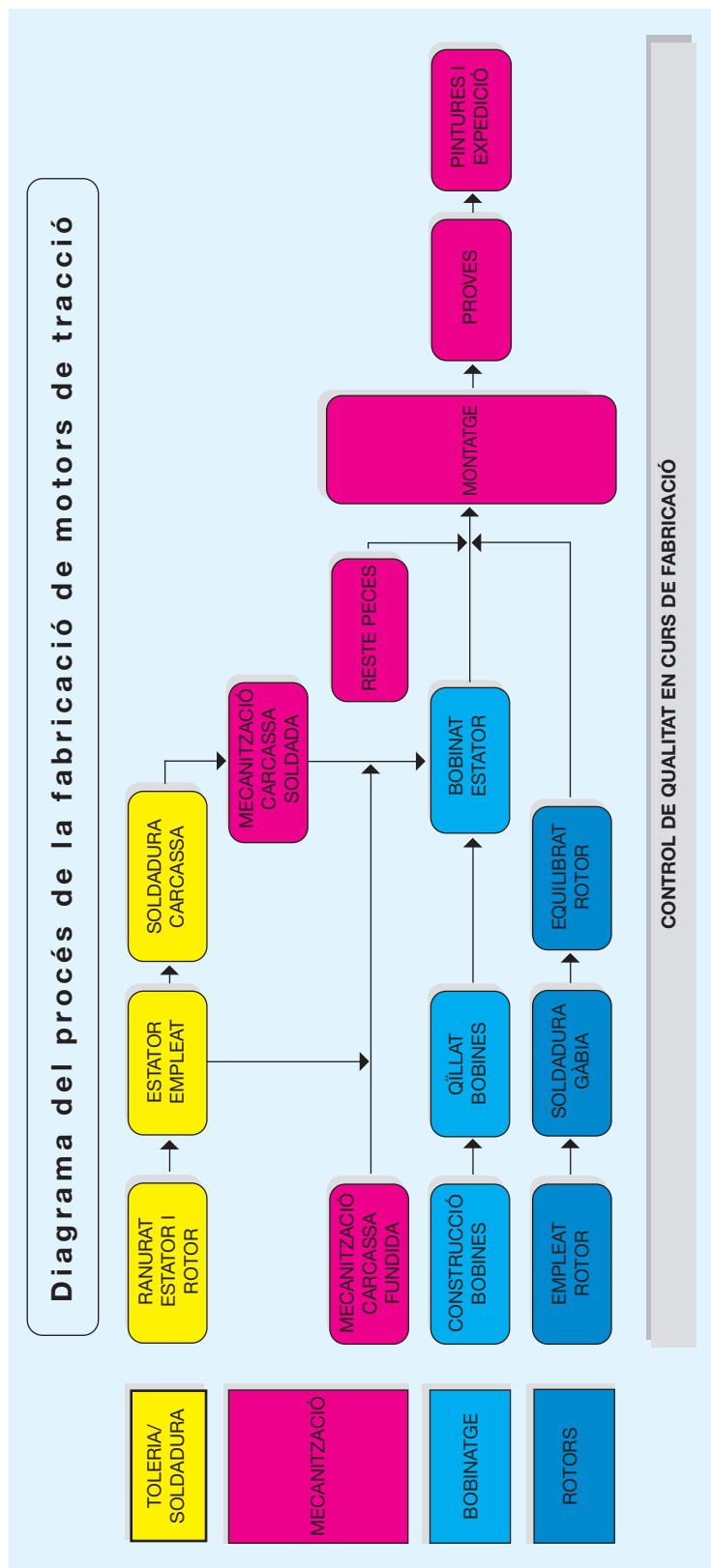

Fig. 19. Exemples de descripció de processos

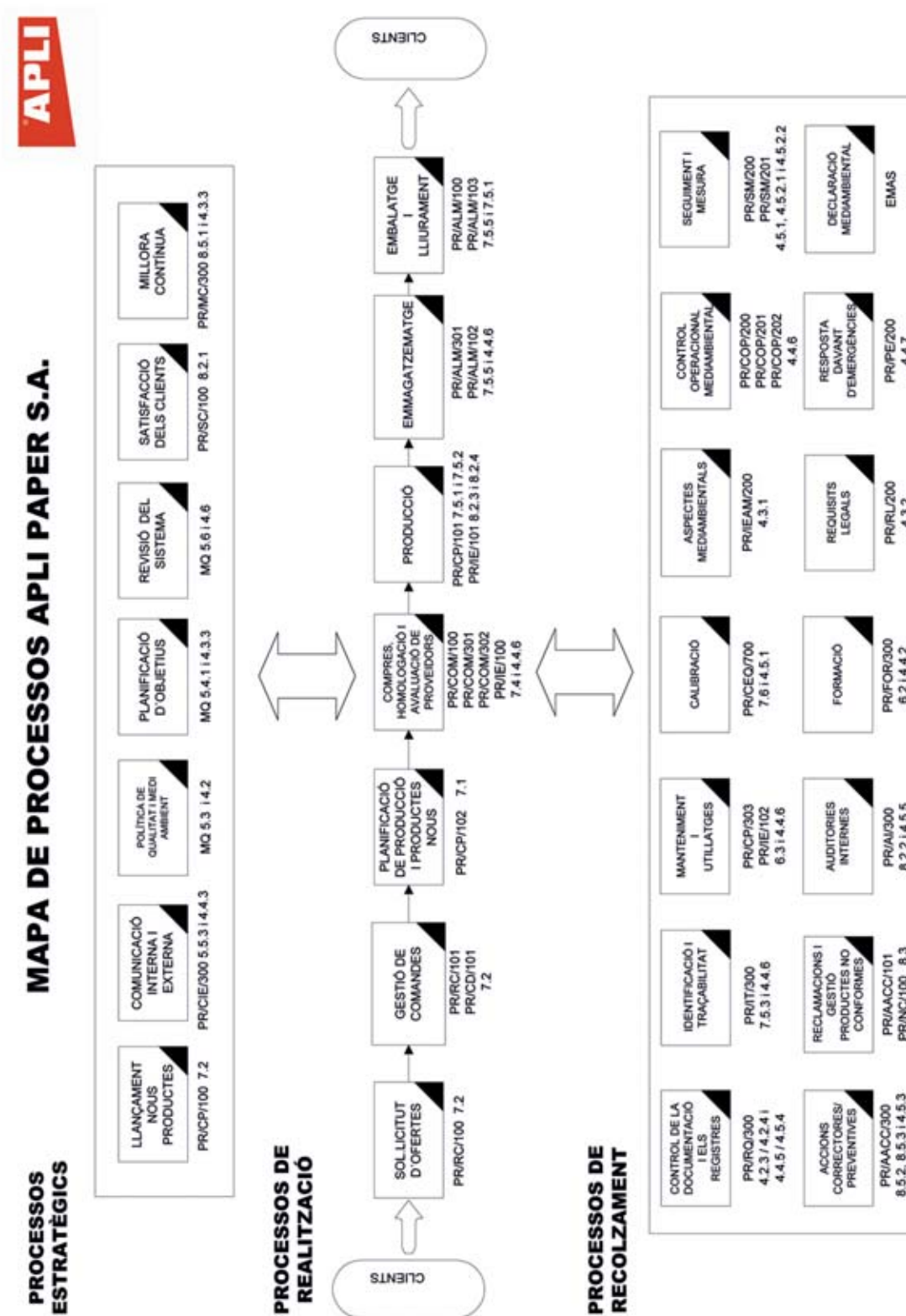
1.5 Béns produïts i/o distribuïts

DESCRIPCIÓ	UNITATS
Motors de tracció de corrent altern i continu, potència >75kw.	1.342
Circuits de senyalització ferroviària. Aparells elèctrics de senyalització i seguretat	
- Font d'alimentació	699
- Targetes electròniques	8.422
- Bastidors	97
- Altres béns produïts (unitats de sintonia, caixes de connexió, cremallera, etc.)	varis
Convertidors estàtics, onduldors, potència >7,5 kv	120
Mòduls	158

Font: Exercici econòmic 2003/2004

(Font: Declaració ambiental Siemens Any 2005)

Fig. 20. Exemples de descripció de processos

(Font: Declaració ambiental Apli Paper Any 2001)

◀ **Quanta gent treballa als centres i com s'organitzen?**

La resposta a aquestes preguntes és l'exposició de l'organigrama de l'empresa acompanyat de la indicació del nombre de treballadors.

◀ **Millora:**

S'hi poden incloure els recursos que es destinen al sistema de gestió ambiental respecte del total.

Descripció de les funcions i/o responsabilitats principals del sistema de gestió ambiental.

◀ **Quines i com són les nostres instal·lacions?**

No és un requisit a incloure dintre de les declaracions, però aporta informació de la magnitud de la instal·lació i les inversions efectuades.

◀ **Millores:**

Informació sobre la superfície de les instal·lacions, indicació de les instal·lacions principals i de les auxiliars.

Entre les instal·lacions auxiliars es poden destacar:

- Instal·lacions per a l'abastament d'aigua i energia
- Instal·lacions per al tractament dels corrents residuals
- Instal·lacions per al control i vigilància dels focus emissors.

I per a activitats de primera transformació, identificació de les d'abastament de matèries primeres.

Aquesta informació es pot acompanyar amb croquis i/o diagrames de situació o funcionament de les instal·lacions.

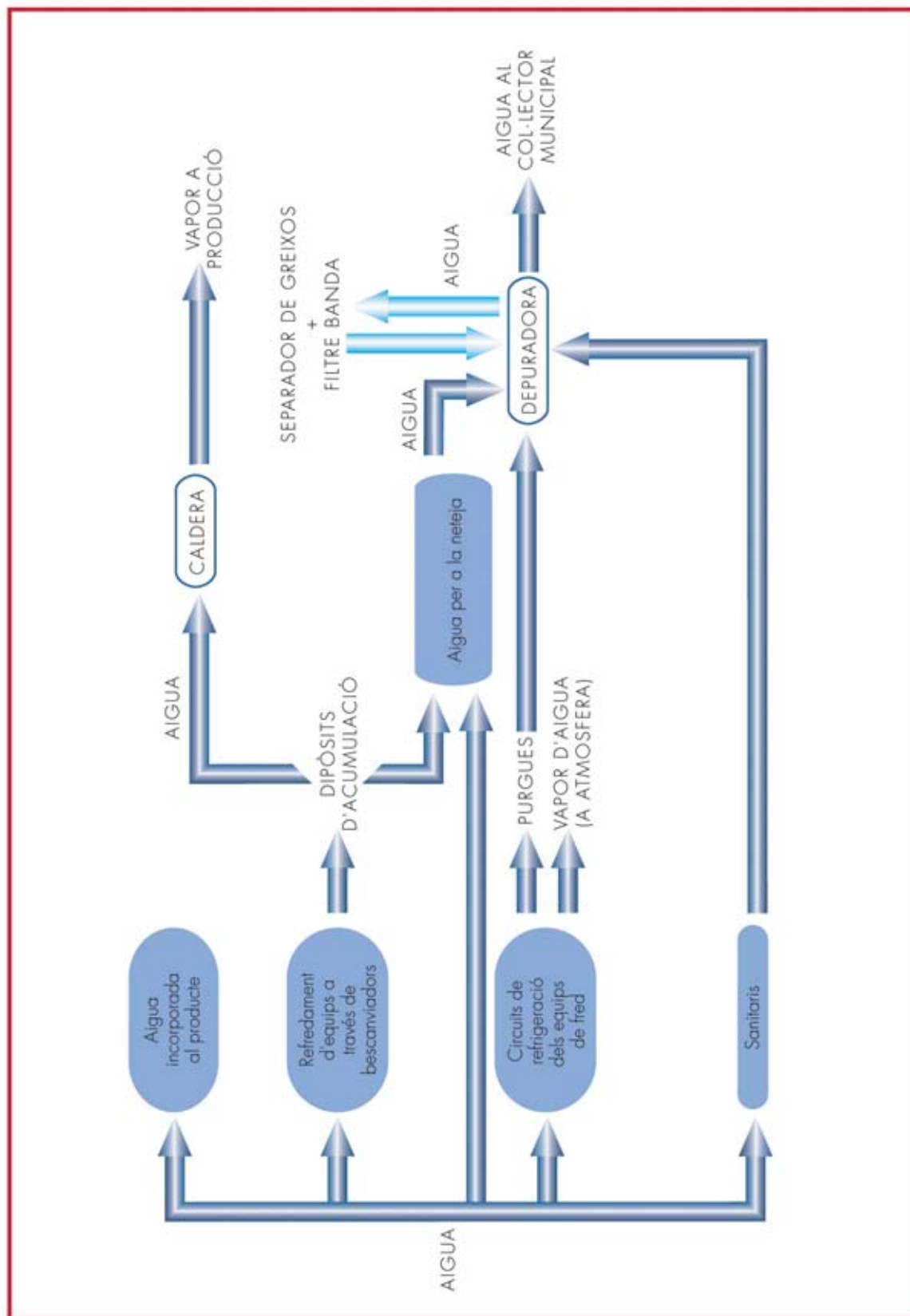

Figura 5.6. Gestió global de l'aigua a CASA TARRADELLAS

5.2 La política ambiental i una breu descripció del sistema de gestió ambiental

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.b)

La política ambiental i breu descripció del sistema de gestió ambiental de l'organització

◀ Quina és la política ambiental de l'organització?

Es presentaran els objectius generals i principis d'acció de l'organització respecte del medi ambient, exposant la política ambiental actual de l'empresa.

Aquesta política ha d'incloure els compromisos envers la millora contínua del comportament ambiental de l'organització, la prevenció de la contaminació i el compliment dels requisits aplicables (reglamentaris i voluntaris).

◀ Millores:

També es pot incloure una carta de presentació signada pel màxim representant de la direcció executiva de l'organització, com a introducció de la política i del sistema de gestió ambiental.

Fig. 22. Exemples de política

1. POLÍTICA AMBIENTAL

DECLARACIÓ DE POLÍTICA AMBIENTAL

Aquesta declaració de la política ambiental afecta totes les nostres activitats productives, per tal de desenvolupar-les amb respecte vers la protecció del medi ambient, i aplicar a les nostres pràctiques un programa de millora ambiental continuada.

- 1 • Acomplim la legislació vigent en matèria ambiental amb l'objectiu d'avançar més enllà dels mínims legals i establir les nostres pròpies normes en les activitats on sigui possible i en el de l'aplicació de les Millors Tècniques Disponibles Econòmicament Viàbles (MTD).
- 2 • Procurem conservar els recursos potenciant l'estalvi i la recuperació de l'energia, l'aigua i els materials en els processos productius, oficines i el transport, quan és econòmicament viable.
- 3 • Seguirem utilitzant el gas natural per a l'obtenció de vapor, procediment que ens permet obtenir la totalitat del vapor necessari a partir de la combustió de la font energètica menys contaminant que es coneix.
- 4 • Seguirem treballant i millorant en la gestió dels residus que generem, mitjançant la gestió informatitzada d'estocs que eviti malversar el producte, l'estació depuradora d'aigües residuals, la investigació de sistemes de reducció de residus, els sistemes de reutilització i valorització de residus i, quan no existeixi cap altra alternativa, l'abocament controlat.
- 5 • Treballem per reduir l'impacte que les emissions gasoses conseqüència de les nostres activitats puguin tenir sobre el medi atmosfèric.
- 6 • Farem un esforç en el disseny dels sistemes productius i dels envasos i embalatges dels nostres productes, optimitzant-los per a minimitzar els recursos necessaris, maximitzar el seu possible reciclatge i reutilització, i facilitar-los als nostres clients sense perill. Treballarem amb la intenció d'incorporar informació en les nostres etiquetes, envasos i/o embalatges, per tal que el consumidor se'n pugui desfer de manera apropiada.
- 7 • Promourem entre els nostres proveïdors i subcontractistes els principis d'una activitat agrícola, ramadera, industrial i de serveis respectuosa amb el medi ambient, i els encoratjarem a definir les seves pròpies polítiques ambientals.
- 8 • Des de tots els àmbits, seguirem treballant en projectes que millorin l'eficiència ambiental dels nostres processos i productes, contribuint, sempre que es cregui oportú, en la transferència tecnològica en el conjunt dels sectors públics i privats.
- 9 • Proporcionem una formació apropiada al nostre personal i l'incentivem a desenvolupar bones pràctiques ambientals.
- 10 • Intentarem integrar les consideracions aplicables en matèria ambiental en totes les decisions empresarials i en la planificació d'activitats, i en els criteris aplicats per a mesurar els resultats de gestió de l'empresa.

Josep Terradellas i Arcarons
Director

Josep Ylla i Ullastre
Director Divisió Qualitat

21 de març de 2002

Reproducció íntegra de la Política Ambiental de Casa Tarradellas

(Font: Declaració ambiental Casa Tarradellas Any 2005)

Fig. 23. Exemples de política

5. Política de seguretat i medi ambient

La política de seguretat i medi ambient de **CYTEC SURFACE SPECIALTIES IBERICA, SL** es basa en els principis següents:

- 1.- Garantir la màxima seguretat per a les persones, el medi ambient i els béns materials. En compliment d'aquest compromís les instal·lacions són dissenyades, construïdes, operades i mantingudes de manera que es compleixi la normativa legal d'aplicació i altres compromisos que se subscriuen quant a la seguretat i al medi ambient.
- 2.- Fabricar productes i utilitzar processos de fabricació, que en condicions normals de funcionament i d'utilització, presentin un risc acceptable per a la salut i per al medi ambient, utilitzant la millor tecnologia disponible d'acord amb una aplicació econòmicament viable.
- 3.- Avaluar i controlar les possibles repercussions sobre la seguretat i la salut dels col·laboradors i al medi ambient de totes les activitats que es portin a terme a la planta, així com dels nous processos, adoptant les mesures necessàries per prevenir la contaminació i els riscos, així com els accidents greus, elaborant plans d'emergència per a condicions d'operació anormals.
- 4.- Orientar cada acció vers la millora continuada de l'actuació mediambiental i de seguretat, complint amb els requisits legals aplicables i preparant periòdicament programes i objectius mediambientals i de seguretat.
- 5.- Fomentar la participació i responsabilitat de tot el personal mitjançant programes de formació i informació.
- 6.- Revisar periòdicament l'aplicació d'aquesta política, per garantir-ne el compliment i per verificar la seva coherència amb aquests principis i amb el compromís de millora continua dels resultats mediambientals i de seguretat, mitjançant plans d'actuació adequats a les activitats de l'empresa.
- 7.- Posar a disposició de les parts interessades externes, informació periòdica sobre els aspectes de seguretat i mediambientals i informar els nostres clients sobre la manipulació, ús i eliminació dels nostres productes.

Aquest compromís es duu a terme de manera programada segons s'estableix en el sistema de gestió de la qualitat, del medi ambient i de la seguretat, que desenvolupa les regles generals per a la seva implantació.

Aquesta política de seguretat i medi ambient és d'objectiu comú i de compliment per part de tot el personal, i és la Direcció la responsable de la seva implantació i seguiment.

La Llagosta, octubre de 2005

Joachim Zöller
Plant Manager

DECLARACIÓ MEDIOMBIENTAL 2005 - Pàg. 11 de 27
10.11.2006

(Font: Declaració ambiental Cytec Surface Specialties Ibérica Any 2005)

◀ **Qui està implicat en la gestió ambiental de l'organització?**

I com s'han definit les responsabilitats?

Cal presentar l'organigrama general que exposi les funcions ambientals de l'empresa.

◀ **Millores:**

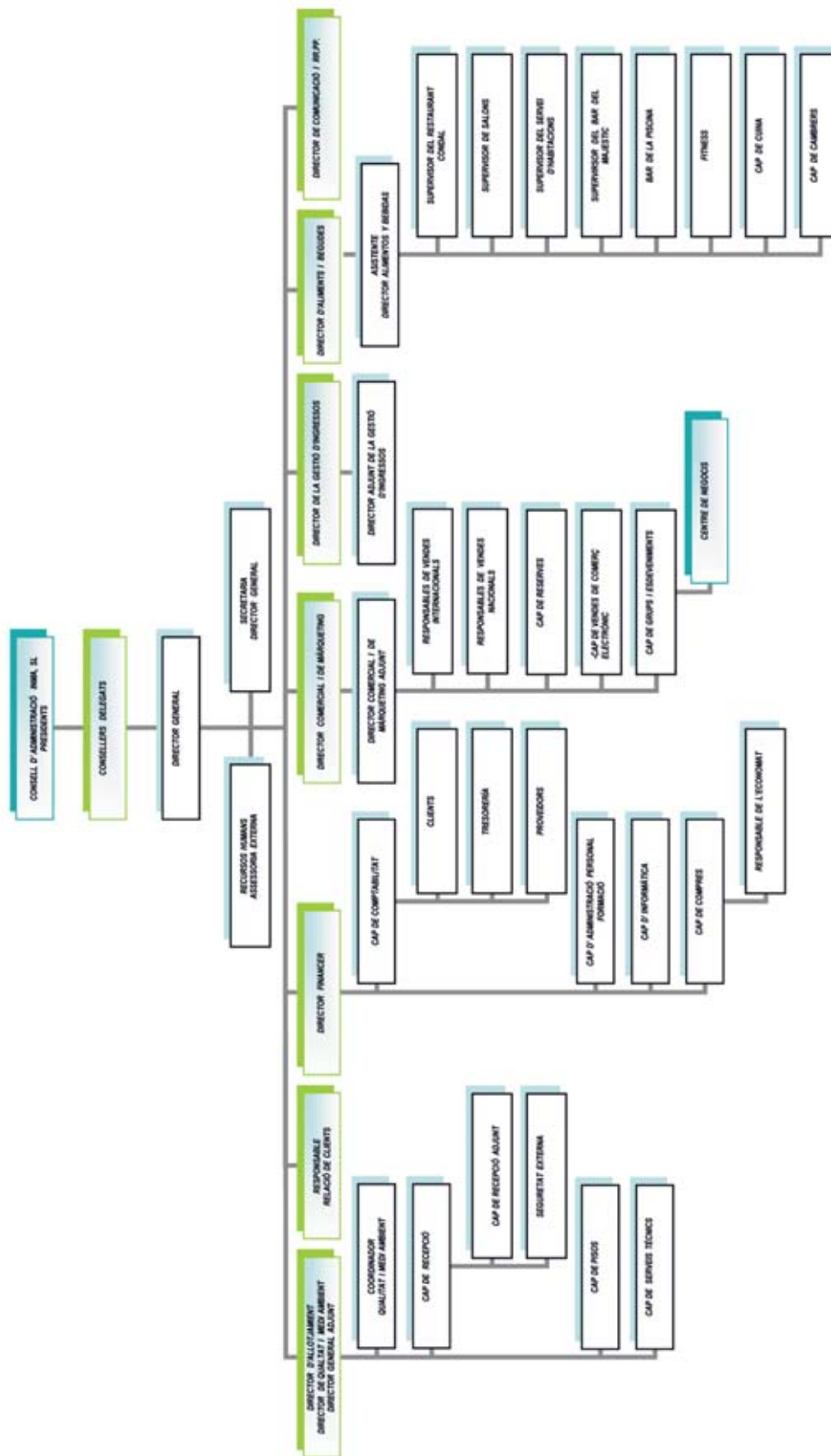
Cal indicar les principals responsabilitats dels implicats relacionats amb la gestió ambiental.

▶ Cal presentar l'organigrama general que exposi les funcions ambientals de l'empresa.

Fig. 24. Exemples d'organització

HOTEL MAJESTIC

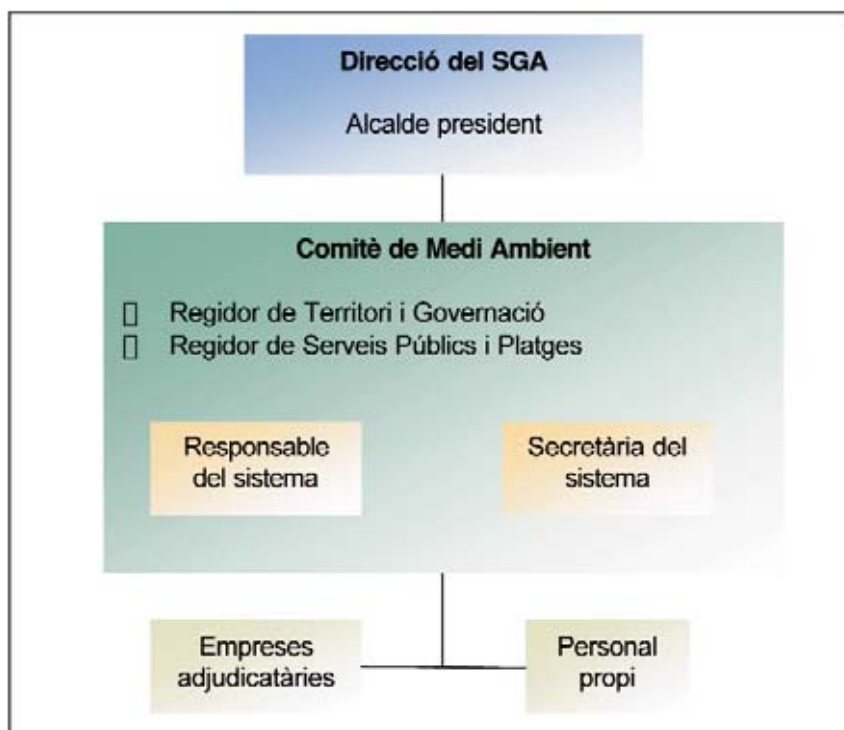
Declaració ambiental

Validada per TÜV Internacional Revisió 4: 12/05 Verificació Núm.: E-V-0010

Fig. 25. Exemples d'organització

L'estructura organitzativa del SGA és la següent:

(Font: Declaració ambiental Ajuntament de Roses Any 2005)

Com s'estructura el sistema de gestió ambiental de la nostra organització?

Cal indicar com s'estructura el sistema de gestió ambiental. Es pot exposar gràficament mitjançant un diagrama explicatiu.

És important recollir en aquest punt tots els canvis significatius que s'hagin produït, des de la darrera declaració ambiental validada, en la política, el sistema de gestió ambiental, les instal·lacions o els requisits mediambientals adoptats per l'organització.

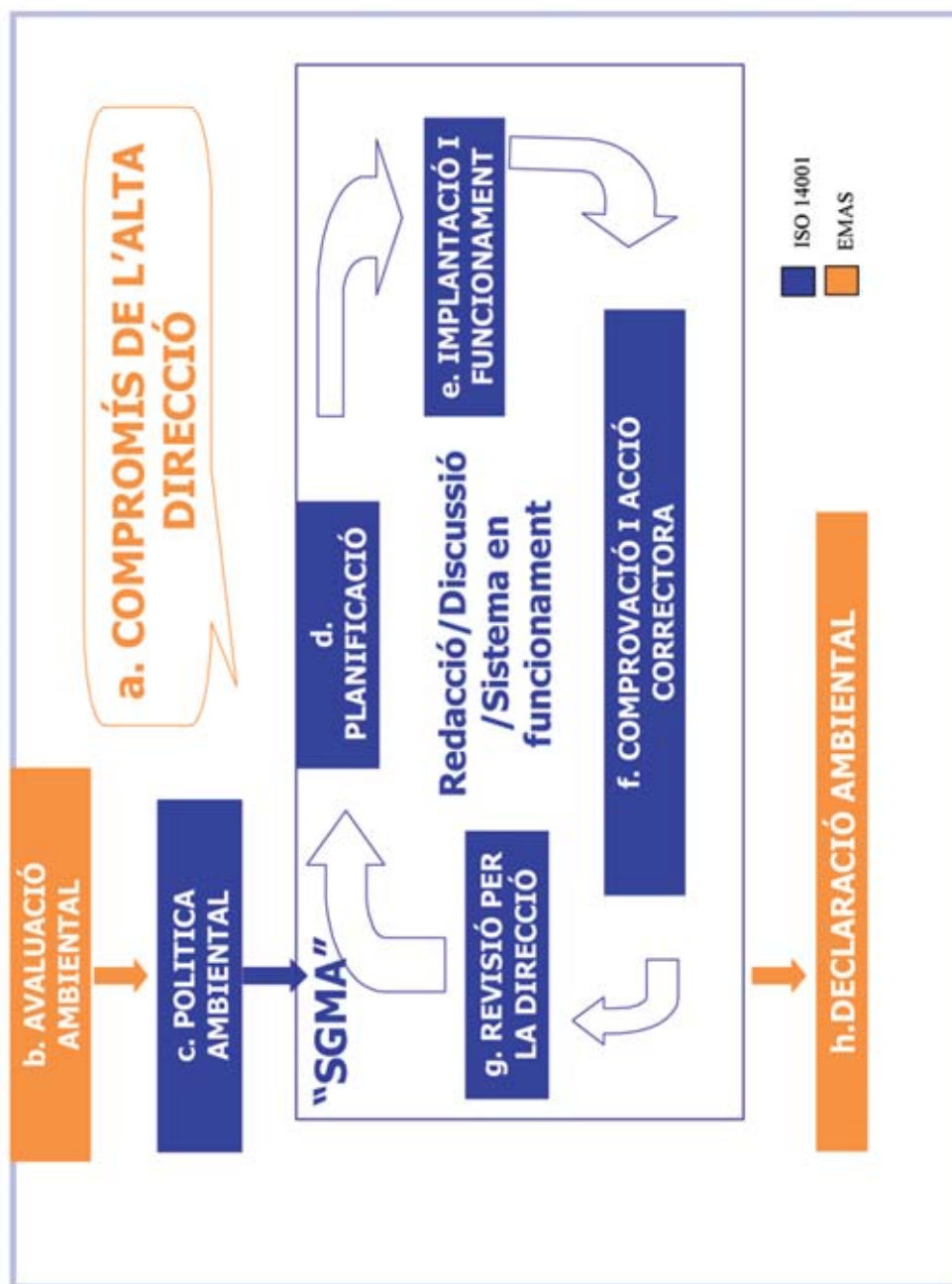

Millores:

S'hi pot incloure una relació de la documentació principal del sistema de gestió ambiental.

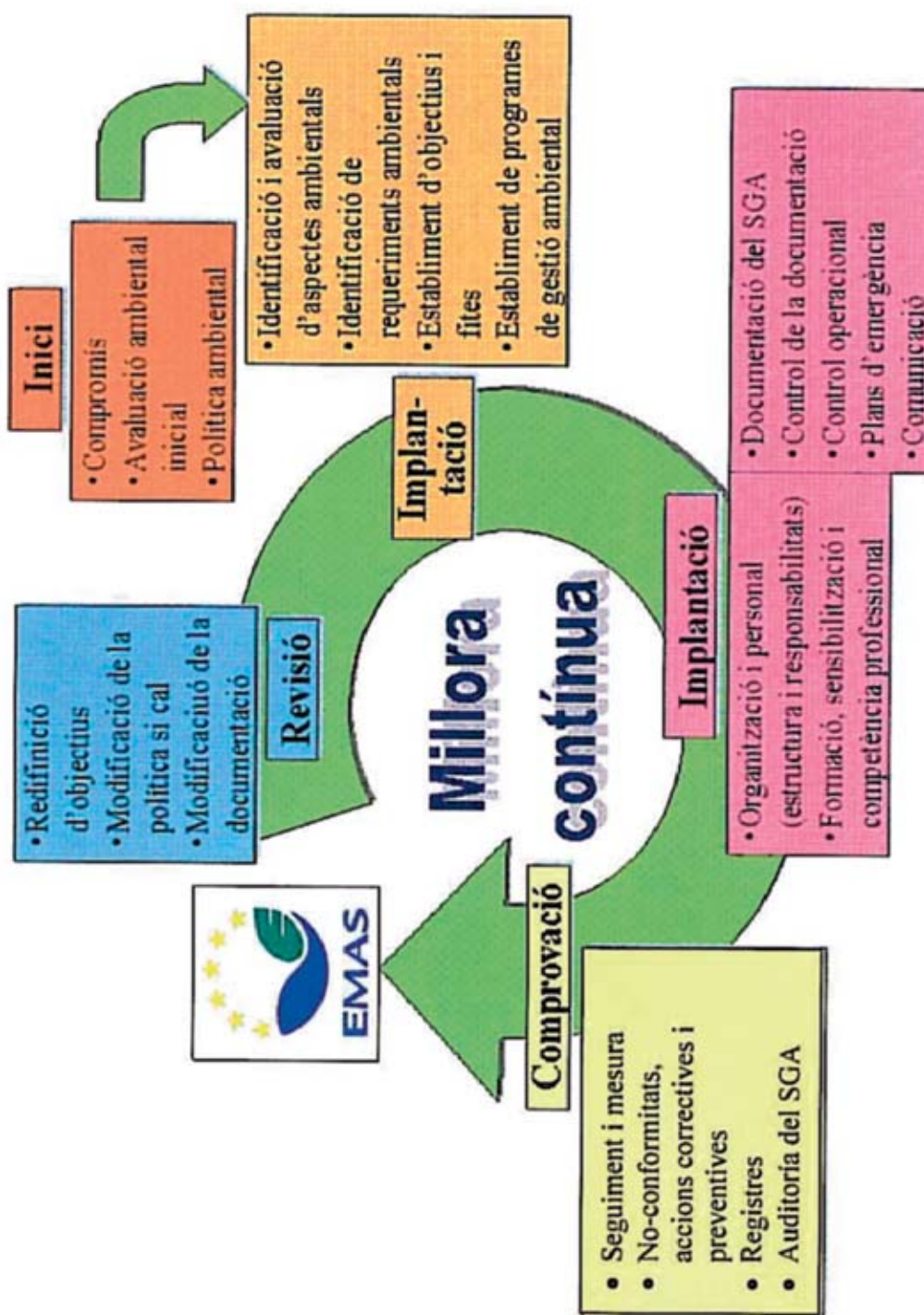
Fig. 26. Exemples de l'estructura del sistema de gestió ambiental

Esquema resumit de les fases
claus del sistema de gestió
mediambiental

(Font: Declaració ambiental Hotel Alimara Any 2004-2005)

Fig. 27. Exemples de l'estructura del sistema de gestió ambiental

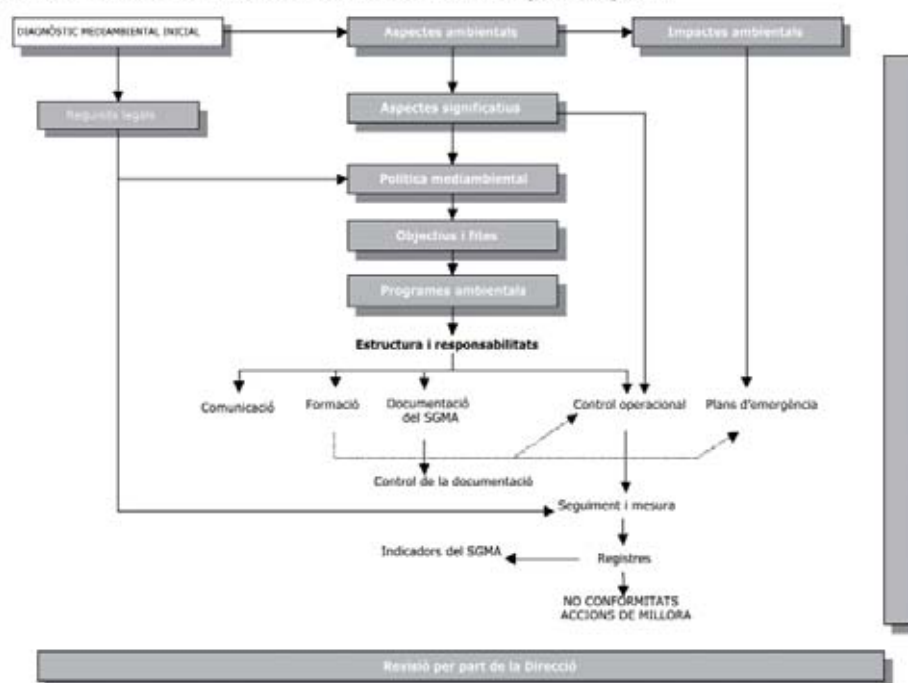

(Font: Declaració ambiental Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona Any 2005)

Fig. 28. Exemples de l'estructura del sistema de gestió ambiental

La interrelació dels seus elements bàsics es mostra en la figura següent:

5.3 Descripció de tots els aspectes ambientals directes i indirectes significatius

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.c)

Descripció de tots els aspectes ambientals directes i indirectes significatius que tinguin com a conseqüència impactes ambientals significatius de l'organització i una explicació de la naturalesa dels esmentats impactes en relació amb els esmentats aspectes

◀ Quins són els aspectes ambientals significatius de la nostra organització?

Cal indicar els aspectes significatius del període que comprèn la declaració ambiental.

S'hi hauran d'incloure, com a mínim, els aspectes significatius de tots els supòsits ambientals: aspectes directes i indirectes en condicions habituals de treball, en condicions no habituals i en condicions d'incident/accident i emergència.

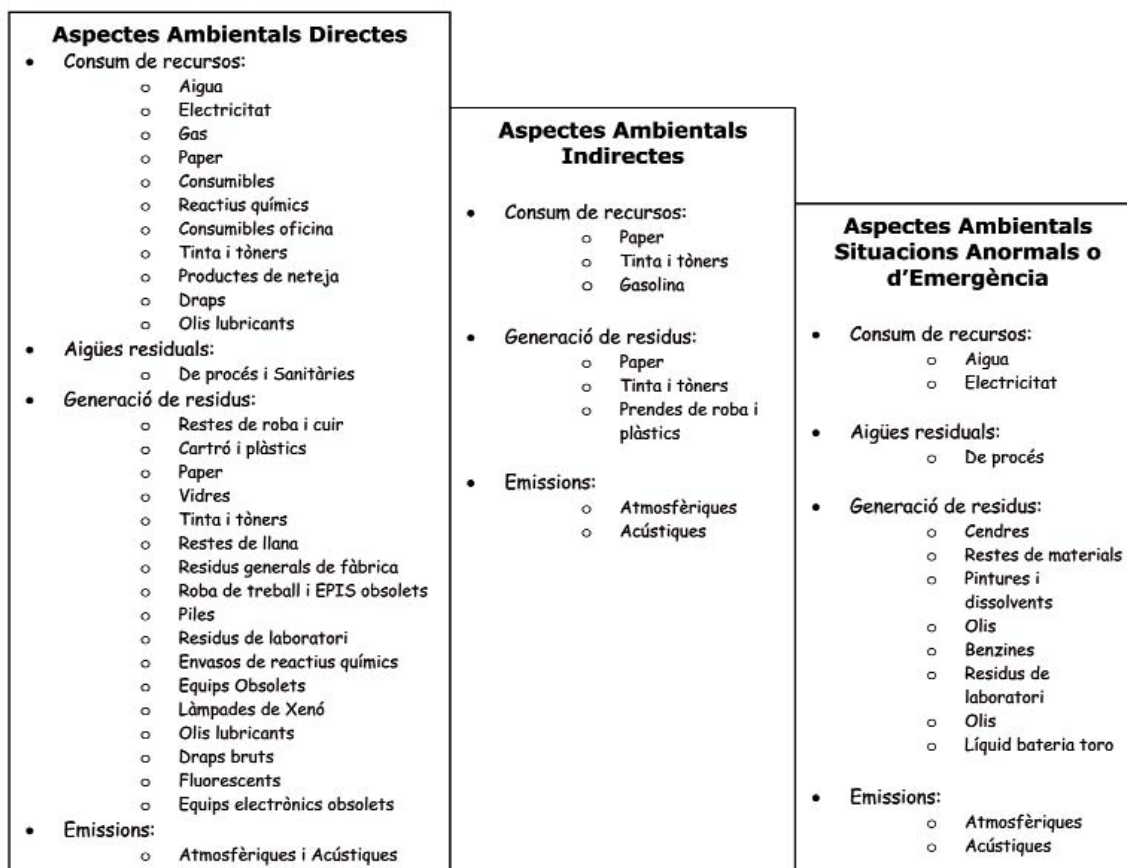

◀ Cal tenir en compte:

El Reglament EMAS recull la necessitat de descriure únicament els aspectes ambientals significatius. En determinades organitzacions, seria convenient recollir tots els aspectes ambientals que, tot i no ser significatius, ajudin a entendre com funciona l'organització.

Fig. 29. Exemples d'identificació dels aspectes ambientals

3.-VALORACIÓ DELS ASPECTES MEDI AMBIENTALS RELACIONATS AMB LES ACTIVITATS DEL CENTRE

Revisió continua

Críteris avaluació dels aspectes ambientals

- Requisits legislatius
- Freqüència de l'activitat
- Capacitat d'actuació
- Queixes o denúncies
- Perillositat
- Quantitat
- Destí

Aspectes Ambientals No Significatius

Aspectes Ambientals Significatius

- Aigües residuals de procés.
- Aigües sanitàries.
- Restes de roba i prenes.
- Restes de materials i olis d'obres

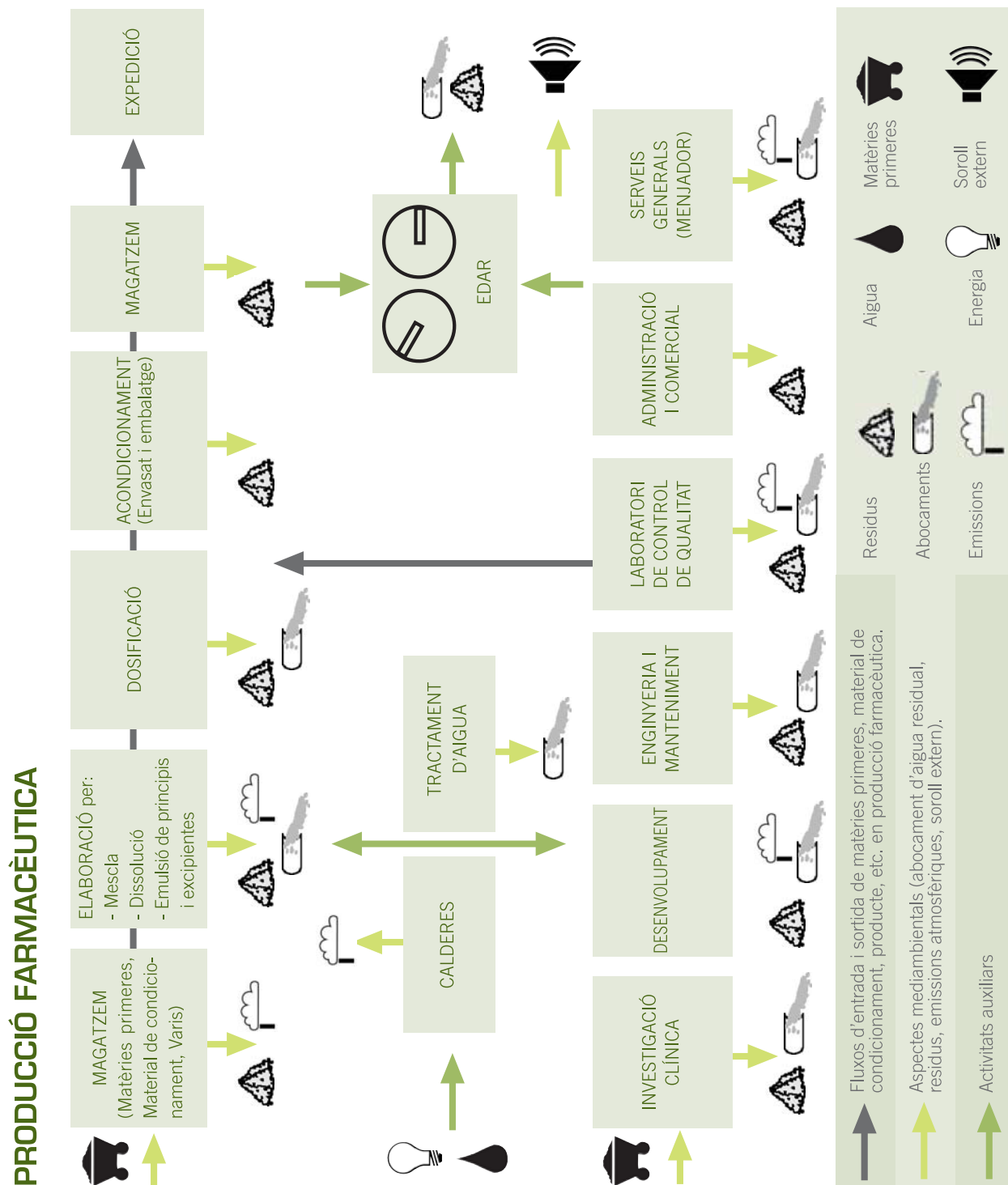
Segell i signatura:

Data:

Taula 5. Aspectes ambientals de la gestió de bars restaurant.

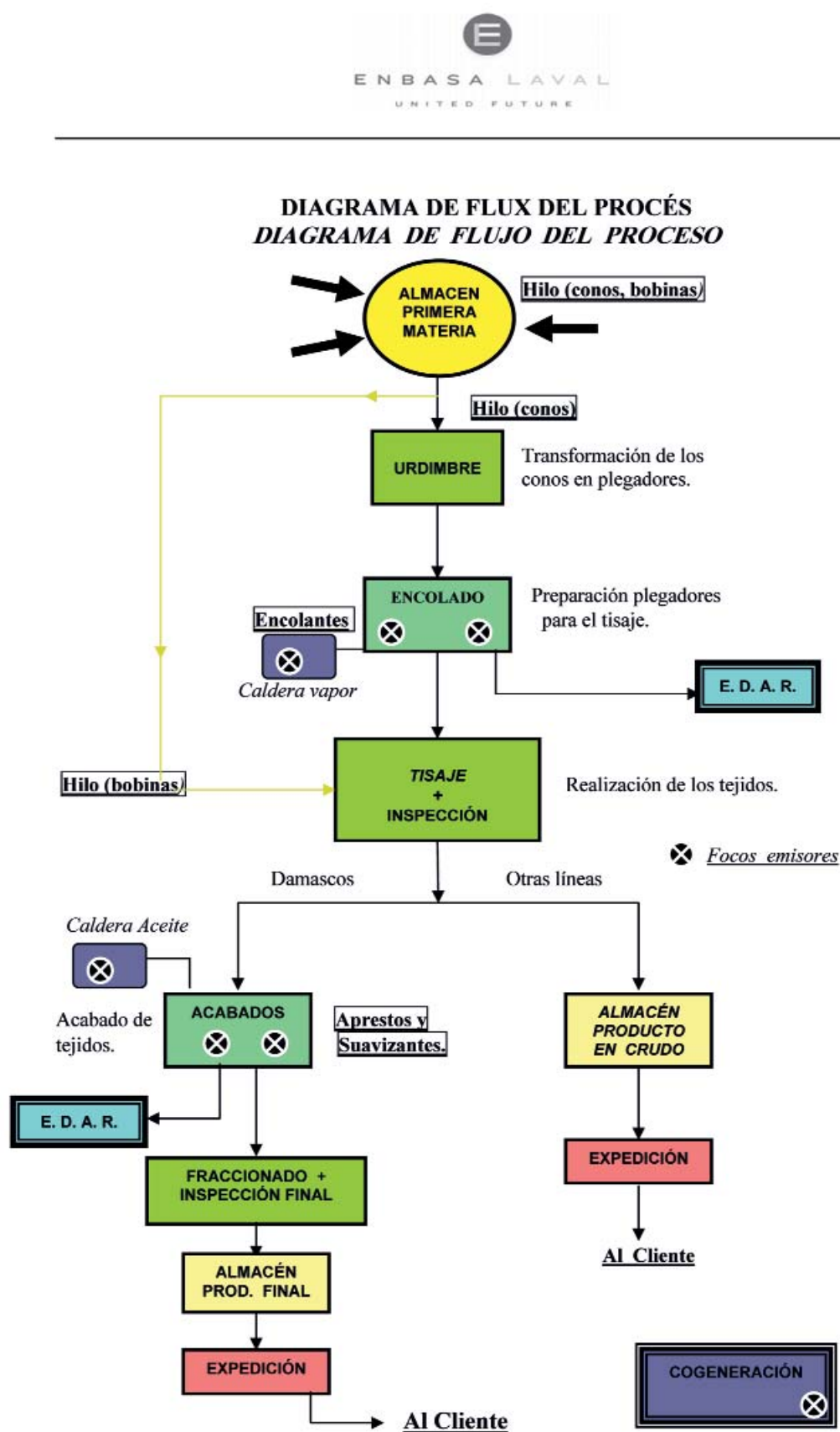
Gestió de bar-restaurant	Residus no perillosos	N	D	Paper i cartró
		N	D	Matèria orgànica
		N	D	Vidre
		N	D	Envasos lleugers
	Olors	N	D	Rebuig
		N	D	Oli vegetal usat
		N	D	Olors cuina
		N	D	Equips bars
	Consums	N	D	Electricitat
		N	D	Gas
		N	D	Aigua
		N	I	Residus, consums, soroll
	Aigües residuals	N	D	Sanitaris
		N	D	Us R-22
		E	D	Fuita gas
		E	D	Gasos tòxics incendi
	Vessaments	E	D	Productes perillosos per inundació
N		I	Benzina	
Residus no perillosos - proveïdors	N	I	Paper i cartró	
	N	I	Envasos lleugers	

Fig. 31. Exemples d'identificació dels aspectes ambientals

(Font: Declaració ambiental Laboratorios Menarini Any 2004)

Fig. 32. Exemples d'identificació dels aspectes ambientals

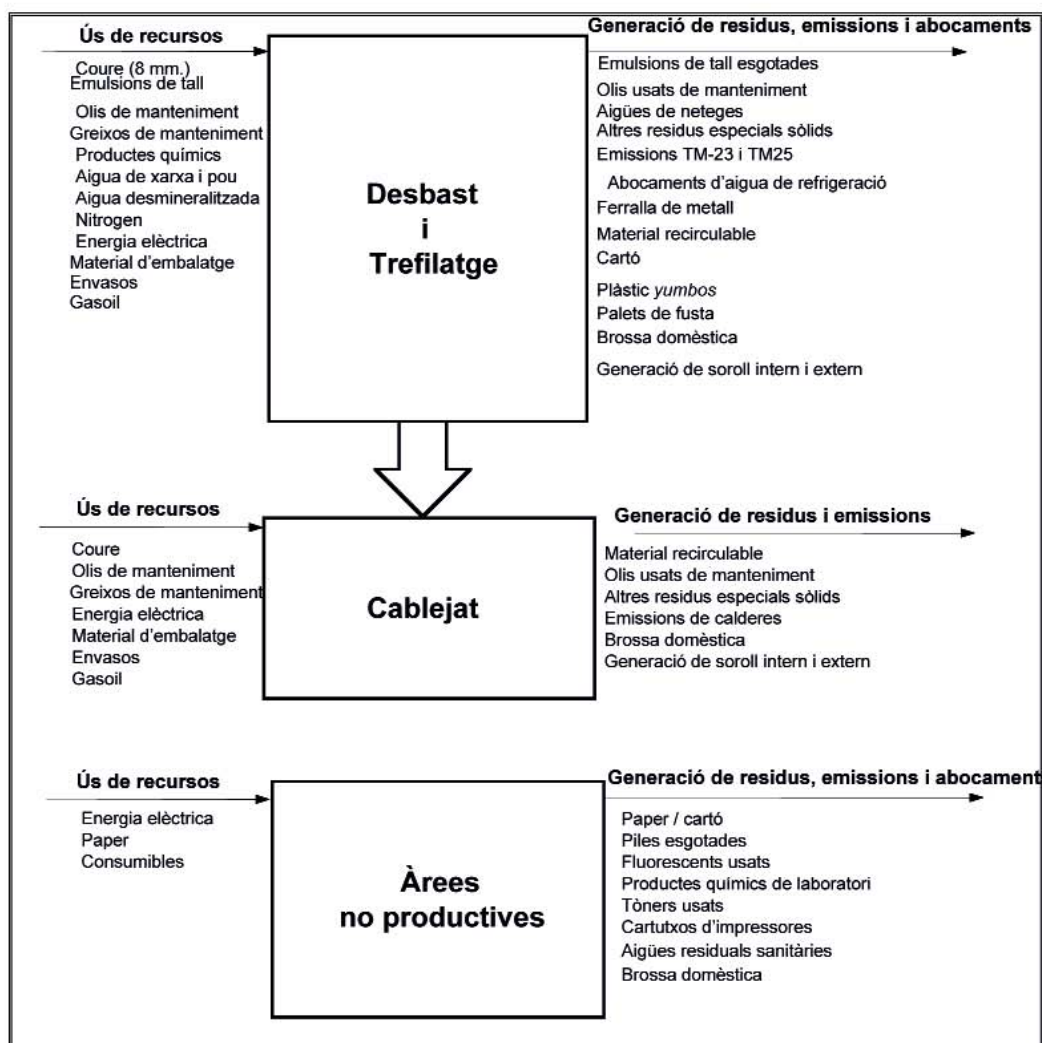

(Font: Declaració ambiental ENBASA Any 2004)

Fig. 33. Exemples d'identificació dels aspectes ambientals

6.- ASPECTOS AMBIENTALES

Como consecuencia de su actividad principal, *La producción de alambres e hilos de cobre pulido y estañado mediante trefilado, y de cables de cobre pulido y estañado*, la Trefilería debe realizar varias operaciones y procesos, los cuales, en menor o mayor grado tienen (o pueden tener) un impacto sobre el MEDIO AMBIENTE que dan lugar a tener en cuenta una serie de Aspectos Ambientales desarrollados de forma esquemática en el siguiente diagrama:

◀ **Com avaluem els aspectes ambientals de la nostra organització?**

Cal indicar els criteris que utilitzem per avaluar els diferents aspectes ambientals de l'organització, en totes les situacions possibles.

◀ **Cal tenir en compte:**

Segons el Reglament mateix, no cal incloure com s'apliquen cadascun dels criteris als vectors ambientals, però seria altament recomanable fer-ho, perquè les parts interessades poguessin avaluar el mètode que fa servir l'organització.

◀ **Millores:**

Relacionar en una taula resum els criteris a aplicar indicant a quins aspectes s'apliquen –directes i/o indirectes, en condicions normals, anormals o d'emergència–.

Cal incloure un exemple senzill de la seva aplicació pas a pas per facilitar la seva comprensió.

Fig. 34. Exemples d'avaluació dels aspectes ambientals

Grup A: Aspectes ambientals directes i indirectes amb un impacte potencial NEGATIU

ACTIVITATS O PROCESSOS DEL CENTRE "BARCELONA - SEU SOCIAL" (ASPECTES DIRECTES)

Activitat o procés	Aspecte ambiental	Impacte potencial de mala gestió	FACTORS DE VALORACIÓ					Impacte potencial del risc	FACTOR Risc	Objectiu associat per a l'any 2006
			Compliment legal	Perillositat o disponibilitat	Freqüència	Gestió	Queixes	Puntuació		
Activitats d'oficina	Consum de paper i cartró no reciclat	Consum de recursos	●	●	●	●	●	85	●	1.6, 1.7
	Consum de paper i cartró reciclat	Consum de recursos	●	●	●	●	○	40	●	1.6, 1.8
	Consum de tòner	Contaminació del sol aire i aigua	●	●	●	●	●	65	-	1.6; 1.8
	Consum elèctric	Efecte hivernacle i contaminació atmosfèrica	●	●	●	●	○	50	●	1.1
	Consum d'aigua	Consum de recursos naturals	●	●	●	●	○	50	●	1.2
	Consum gas natural	Consum de recursos naturals	●	●	●	●	○	60	●	1.4
	Generació de gotes de plàstic	Contaminació del sol aire i aigua	●	●	●	●	●	65	-	-

LGAi Technological Services S.A.
19

Fig. 35. Exemples d'avaluació dels aspectes ambientals

Una vegada identificats, els aspectes s'avaluen sobre la base d'uns criteris objectius segons s'indica a continuació:

ASPECTES NORMALS, ANORMALS I FUTURS

- V1:** Toxicitat/Naturalitat de l'aspecte
- V2:** Medi receptor
- V3:** % variació de la quantitat relativa
- V4:** Mesures correctores/preventives
- V5:** Freqüència de generació de l'aspecte
- V6:** Valor del paràmetre de referència (crític)
- V7:** Característiques del sòl

ASPECTES AMBIENTALS EN SITUACIÓ POTENCIAL D'EMERGÈNCIA

- V8:** Tipologia de l'accident
- V9:** Establiment de mesures preventives
- V10:** Probabilitat del succés

(Font: Declaració ambiental CEPRA Asepeyo Any 2005)

Fig. 36. Exemples d'avaluació dels aspectes ambientals

La significància de cada aspecte mediambiental s'obté mitjançant la següent expressió:

$$Vt = (F + Qt + P + Q) \times Fg$$

Vt= Valoració total de l'aspecte

F= Valor relacionat amb la freqüència de l'aspecte

Qt= Valor relacionat amb la quantitat de l'aspecte

P = Valor relacionat amb la perillositat de l'aspecte

Q = Valor relacionat amb l'existència de queixes sobre l'aspecte

Fg = Factor de gestió de l'aspecte

(Font: Declaració ambiental Càmping Mas Nou Any 2004)

Fig. 37. Exemples d'avaluació dels aspectes ambientals

ASPECTE A AVALUAR: Soroll Extern S= M x P				
CRITERIS DE VALORACIÓ				
M	UNITAT	1 punt	4 punts	9 punts
Freqüència del soroll	% temps anual de soroll	Si és menor al 60% de l'activitat	Si està entre el 60% i el 75% del temps de l'activitat	Si està entre el 75% i el 100% del temps de l'activitat
P	UNITAT	1 punt	4 punts	9 punts
Peril·lositat	dB (A)	Si els dB(A) emesos estan més de 10 dB(A) per sota del límit legal o referència aplicable	Si els dB(A) emesos estan entre 10 i 5 dB(A) per sota del límit legal o referència aplicable.	Si els dB(A) emesos estan menys de 5 dB(A) per sota del límit legal o referència aplicable
ASPECTE A AVALUAR: Emissió de gasos a l'atmosfera i R-22 S= M x P				
CRITERIS DE VALORACIÓ				
M	UNITAT	1 punt	4 punts	9 punts
Freqüència del gas	Hores emissió a l'any	Si és menor al 60% de l temps de l'activitat	Si està entre el 60% i el 75% del temps de l'activitat	Si està entre el 75% i el 100% del temps de l'activitat
P	UNITAT	1 punt	4 punts	9 punts
Peril·lositat	No aplica	No es detecten components en l'emissió que produeixin danys sobre el medi ambient (no conté cap substància que tingui pictograma de perillósitat o que se li conegui algun efecte sobre el medi)	Emissió de partícules sòlides en suspensió	Es detecten components amb elevada incidència ambiental (gas R22, emissions de vehicles)

◀ **Quins són els impactes ambientals derivats dels aspectes significatius?**

Cal descriure com cadascun dels aspectes ambientals de l'organització afecten el medi ambient, partint de l'activitat o el procés indicant l'aspecte ambiental associat i acabar descrivint l'impacte i les conseqüències ambientals.

◀ **Cal tenir en compte:**

Una taula on figurin aquests elements és suficient per donar una explicació.

◀ **Milliores:**

També es poden explicar d'altres formes, per exemple completant els diagrames de procés que indiquen insums/entrades i productes/sortides amb l'explicació de l'impacte ambiental o les conseqüències per al medi ambient.

Fig. 38. Exemples d'impactes ambientals associats als aspectes identificats

Aspecte medi ambiental	Tipus	Impacte medi ambiental	Accions
Aigües residuals de procés	Directes	- Eutrofització de les aigües superficials - Contaminació aquífers i lleres - Problemes sanitaris	- Homogeneïtzació de l'aigua abans de l'abocament al clavagueram. - Control extern mensual de diferents paràmetres de l'aigua i registre en estadístiques. - Controlar les puntes d'ús de detergents
Aigües sanitàries			
Restes de roba i prendes	Indirecte	- Consum del sòl - Impacte paisatgístic (abocadors) - Possible gestió incorrecta dels residus per part de tercers	- Estar a disposició dels clients per assessorament en temes de gestió de residus.
Restes de materials i olis d'obres	Situacions Anormals o d'Emergència	- Contaminació del sòl - Eutrofització de les aigües superficials - Contaminació aquífers i lleres	- Entrega del document 'Lliurament d'informació a Empreses Subcontractades'.

(Font: Declaració ambiental LEITAT Any 2005)

Fig. 39. Exemples d'impactes ambientals associats als aspectes identificats

CEPRA ASEPEYO
Declaración Medioambiental
de 2005

TAULA D'IMPACTES

A la taula següent s'indiquen els aspectes ambientals que, sense ser significatius, se'n considera rellevant la inclusió per donar a conèixer els impactes de les activitats de l'hospital.

ASPECTE AMBIENTAL IDENTIFICAT	T ¹	IMPACTE AMBIENTAL					
		Emissions atmosfèriques que afecten la qualitat de l'aire	Contaminació acústica	Contaminació de l'leres	Contaminació de sòls i emplenament d'abocadors	Salut laboral i pública	Consum de recursos naturals
Consum d'energia elèctrica	N						X
Abocaments d'aigües				X			
Consum de gas							X
Consum de paper	N						X
Funcionament del grup electrogen	N	X	X				X
Funcionament dels equips de climatització	N	X					
Funcionament dels equips de radiodiagnòstic	N					X	
Residus del Grup I no segregats generats en el CEPRA	N				X		X
Residus del Grup II generats a l'Hospital	N				X		
Residus del Grup III generats a l'Hospital	N				X	X	
Residus del Grup IV generats al CEPRA	N				X	X	
Extinció d'incendis de diferents naturaleses	E	X		X	X	X	
Brot de legionel·la	E	X		X		X	
Funcionament de vehicles de proveïdors i subcontractistes	I	X			X		X
Residus del manteniment de vehicles de proveïdors i subcontractistes	I				X		
Restes de medicaments subministrats a pacients quan abandonen l'hospital	I			X	X		
Teixits i líquids biològics enviats a laboratoris externs	I				X	X	

¹ T: tipus d'aspecte N: normal, E: potencial d'emergència I: indirecte

Fig. 40. Exemples d'impactes ambientals associats als aspectes identificats

2.1. EFECTES SOBRE LA BIODIVERSITAT

ASPECTE	EFFECTE	MESURES CORRECTORES
Medi Natural Conservació de la vegetació del càmping	Alteració dels valors naturals de la zona	- No introducció d'espècies al·lòctones - Control de l'estat dels arbres - Control d'insectes mitjançant trampes de feromones - Correcta gestió dels residus vegetals - Bones pràctiques - Selecció de productes fitosanitaris d'impacte ambiental més limitat
Impacte paisatgístic	Discontinuitat de la visual de la zona	- Integració paisatgística. - Edificació no destacable - Vegetació abundant
Erosió	Pèrdua de sòl per efecte de l'aigua d'escorrentia	- Bon disseny de la xarxa pluvial - Reposició de terres

Fig. 41. Exemples d'impactes ambientals associats als aspectes identificats

Activitat	Aspecte Ambiental	Impacte Ambiental	Directe/ Indirecte
Diverses	Generació de residus no tòxics o perillosos (cartró, plàstic, mescla de residus municipals)	Consum d'energia per al tractament, contaminació associada al tractament o deposició final	D
Tasques manteniment	Generació de residus tòxics o perillosos (envasos contaminats de substàncies perilloses)	Consum energia per al tractament, contaminació associada al tractament o deposició final, risc de contaminació de sòls i aigües si es realitza una incorrecta gestió	D
Diverses	Consum de matèries primeres i recursos naturals	Esgotament de recursos en els ecosistemes	D
Tasques manteniment	Generació de residus tòxics o perillosos (bateries)	Consum d'energia per al tractament, contaminació associada al tractament o deposició final, risc de contaminació de sòls i aigües si es realitza una mala gestió	I
Desplaçaments a obra, transport materials	Emissions atmosfèriques de vehicles	Pèrdua de qualitat de l'aire, contribució a l'escalfament global	D
Tasques manteniment	Abocament d'àcid per trencament de bateria	Contaminació del sòl	D
Obra civil	Dispersió de matèria (pols, formigó)	Augment de la torbesa de l'aigua (es redueix la fotosíntesi) Augment de la concentració atmosfèrica de partícules en suspensió (efectes sobre la respiració)	I
Obra civil	Consum matèries primeres i recursos naturals	Esgotament de recursos en els ecosistemes	I
Obra civil i instal·lacions	Generació de residus (materials de construcció, runes,...)	Consum energia per a tractament, contaminació associada al tractament o disposició final	I
Obra civil	Generació de soroll	Alteració de sistemes ecològics i humans per contaminació acústica	I
Tasques de manteniment	Abocament accidental de reactius a les aigües superficials	Contaminació d'aigües superficials, afectació de l'ecosistema aquàtic	D
Tasques de manteniment	Abocament accidental de reactius al sòl	Contaminació del sòl i aigües subterrànies, afectació ecosistema	D

5.4 Descripció dels objectius i les fites ambientals en relació amb els aspectes i impactes ambientals significatius

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.d)

Descripció dels objectius i les fites ambientals en relació amb els aspectes i impactes ambientals significatius.

Quins objectius i fites plantegem?

Presentació dels objectius i les fites de millora ambiental que es van definir i aprovar per al període de la declaració, que demostraran la millora contínua del comportament ambiental.

Cal tenir en compte:

Els objectius i les fites no s'han d'assolir forçosament en el període de la declaració a publicar, encara que aquesta circumstància s'haurà de reflectir.

Els mitjans o les accions per assolir objectius i fites no es podran definir com a objectius ambientals pròpiament.

Si l'organització registrada a l'EMAS està formada per més d'un centre de treball, cada centre haurà de demostrar la millora contínua del seu comportament ambiental.

Millores:

És convenient recollir com assolirem objectius i fites: incloent-hi el programa o els programes ambientals de l'organització per millorar el seu comportament i rendiment ambiental.

Per a cada objectiu/fita, cal plantejar el programa a assolir que contingui la informació següent:

- Descripció del que es pretén
- Accions necessàries
- Terminis
- Recursos i mitjans
- Indicador associat
- Seguiment o resultat obtingut

En el cas d'objectius planificats per a períodes superiors a 1 any, cal fer referència a fites assolides en terminis anteriors.

→ Els mitjans o les accions per assolir objectius i fites no es podran definir com a objectius ambientals pròpiament.

Fig. 42. Exemples de programes

DECLARACIÓ AMBIENTAL FUNDACIÓ PRIVADA TRINIJOVE 2004

7. PROGRAMA AMBIENTAL

Els objectius que La Fundació Trinijove s'ha marcat per a l'any 2004 són els següents:

Objectiu	Fita	Indicador ambiental	Mecanisme per assolir-lo (PROGRAMA)	Responsable	Eines per mesurar el grau de compliment	Termini	Mitjans tècnics i financers
1. Consolidació i assentament del Sistema de gestió ambiental EMAS a Trinijove.	- Aconseguir la Certificació de EMAS i passar de manera satisfactòria l'Auditoria de Seguiment.	Certificació	- Treballar segons el que s'estableix en el SGA: procediments, indicadors, registres, pla de formació, pla d'auditories,...	Tot el personal de la Fundació Trinijove	- Avaluació externa del sistema	- Març'04: Certificació - Des'04: Primera Auditoria Seguiment	Tots els treballadors faran les tasques corresponents per assolir-ho i la Direcció posarà els mitjans financers necessaris
2. Reduir la generació de residu PAPER propi de les oficines	- Reduir en un 5% la quantitat de paper generat a les oficines de la Fundació Trinijove	Quantitat anual generada * <i>Fulls de Seguiment*</i>	- Utilitzar la "Instrucció de treball per l'Administració" (I-E3-01) i seguir treballant en la sensibilització dels treballadors.	Tots els treballadors amb la supervisió del Tècnic de Medi Ambient	- Balanç ecològic	Desembre 2004	Formació i sensibilització del personal
3. Reduir la generació de residu FITOSANITARIS utilitzats a les tasques de Jardineria	- Reduir en un 2% la quantitat de productes fitosanitaris generat a les diferents zones de Jardineria	Indicador nº4 * <i>Ind. 4*</i>	- Utilitzar la "Instrucció de treball per la aplicació de productes fitosanitaris" (I-E1-04) i assegurar el bon ús d'aquests, per part dels treballadors	Els treballadors que manipulen aquest tipus de residu i el responsable de residus de l'àrea de Jardineria	- Resultats obtinguts amb l'indicador nº4	Desembre 2004	Formació sobre els treballadors

Pàgina 15 de 39

Signatura i segell del verificador:

15 JUL 2005
ALBIOUS
Tecnologia per a l'època

Fig. 43. Exemples de programes

PROGRAMA DE MILLORA DEL SISTEMA

INTEGRAT DE GESTIÓ DE L'ANY ANY 2005

TREFILERIA

Edició: 2

Data: 22/03/05

MEDI AMBIENT

OBJETIU

1 de 4

Reducció del 5% de les emulsions de tall esgotades respecte al 2004

FITES	FASES	TERMINI	RESPONSABLE	RECURSOS
Allargar la vida útil de les emulsions de tall dels forns de les multifilars	Control dels paràmetres del bany d'emulsió de tall dels forns de les multifilars per personal de Cunext	2005	JMS/CE	Direcció Industrial
	Control dels paràmetres del bany d'emulsió de tall dels forns de les multifilars per proveïdor d'emulsions de tall	2005	JMS/CE	Direcció Industrial

OBJETIU

2 de 4

Reducció del 5% de la generació d'aigües contaminades de neteja respecte al 2004

FITES	FASES	TERMINI	RESPONSABLE	RECURSOS
Controlar les neteges que generen aigües contaminades.	Comunicació de les neteges als responsables	2005	JMS/CE	Direcció Industrial

OBJETIU

3 de 4

CERTIFICAT DE Medi Ambient per la norma ISO 14001:2004

FITES	FASES	TERMINI	RESPONSABLE	RECURSOS
Obtenció del Certificat de Registre de l'empresa	Processos. Indicadors. Auditories Documentació	2005	MAC	Seguretat, qualitat i medi ambient

OBJETIU

4 de 4

Registre del Sistema de Medi Ambient pel Reglament europeu 761/2001.

FITES	FASES	TERMINI	RESPONSABLE	RECURSOS
Complir els requisits del Reglament europeu	Declaració mediambiental	2005	MAC	Seguretat, qualitat i medi

(Font: Declaració ambiental Cunext Copper Industries, S.L. Any 2004)

Fig. 44. Exemples de programes

Compliment del Programa mediambiental de l'any 2005

A la taula següent es resumeix el compliment del Programa mediambiental de l'any 2005, on es pot observar com una part dels objectius i fites que s'havien definit s'han finalitzat i d'altres, encara en curs, es continuaran durant l'any 2006.

PROGRAMA D'OBJECTIUS AMBIENTALS ANY 2005				AVALUACIÓ DEL COMPLIMENT		
Descripció de l'objectiu	Fites i terminis	Mitjans	Responsable	Estat de les fites	Objectiu complert	Comentari
Minimització de residus (Indicador: Volum de residus rescat i reciclatat %). Valor de l'objectiu: > 0,79 %.	Seguiment continuat de les recuperacions dels productes no conformes.	Recursos propis	Control de Qualitat i Planificació	Bon comportament de les recuperacions durant l'any 2005. El 86% del producte no conforme s'ha reciclat internament.	Sí	Després de les accions realitzades, l'indicador de volum de rescats s'ha situat l'any 2005 en un valor de 0,78 %, i s'ha completat l'objectiu fixat.
	Augmentar el nivell de recuperació dels productes dels laboratoris i de producció (purgats).	Recursos propis	Àrea Tècnica i Planificació	S'ha augmentat un 9 % la quantitat de productes recuperats respecte al 2004. El 62 % dels productes dels laboratoris es recuperen internament.		La fita no finalitzada es manté per a l'any vinent.
	Instal·lar un sistema robotitzat de neteja amb polsori reutilitzable per als sistemes rígids.	Presupost: 60.000 €	Producció	La instal·lació es troba en la seva fase final d'execució. Es preveu la seva posada en marxa en el primer semestre del 2006.		
	Estudiar l'augment del temps de vida del MRS durant l'emmagatzematge.	Recursos propis	CSMA Producció	A través de la incorporació d'un additiu s'ha aconseguit millorar l'estabilitat del producte MRS durant l'emmagatzematge.		
Reducció de les emissions de HFC (Indicador: Mermes d'expandents gasosos). Valor de l'objectiu: < 25 %.	Optimització del sistema de dosificació dels agents expandents gasosos.	Recursos propis	Producció	S'ha finalitzat l'automatització del procés de dosificació dels expandents gasosos per millorar-ne l'aprofitament.	En curs	Les darreres mesures de mermes mostren valors inferiors al 20 %. Durant l'any 2006 es continuarà amb l'optimització del procés de dosificació.
Reducció del consum de recursos naturals (electricitat). (Indicador: Consum d'electricitat (kWh a producció)). Valor de l'objectiu: 48 kWh /ton	Reducció del consum d'electricitat en horari no productiu (equip de fred, il·luminació).	Recursos propis	Manteniment	S'han substituït làmpades de gran consum per fluorescents en diverses zones de la planta. La reducció d'altres fonts de consum no han estat viables.	Parcial	A pesar de les accions realitzades no s'ha obtingut una reducció apreciable del consum.
	Reducció del consum d'il·luminació en les naus de producció (instal·lació d'extensors transllucides).	Presupost: 31.000 €	CSMA Producció	S'han instal·lat extensors transllucides en les naus de producció. L'entrada de la il·luminació es realitza mitjançant sensors de llum.		
Disminució de l'impacte ambiental dels envasos que hi ha en el mercat (Pla empresarial de prevenció de residus d'envasos). (Indicador: Kt/Kg (kg envasos / kg producte)). Valor de l'objectiu (2003-2005): 0,0335.	Potenciació del subministrament de productes en cartons sistema i en contenidors enfront del boci.	A determinar, segons les necessitats	Negocios	El subministrament en sistema ha disminuït el 14%, però ha quedat compensat per l'augment del 21% de la venda en contenidor.	Sí	El valor de l'indicador Kt/Kg s'ha situat a finals de l'any 2005 en 0,0307 superant-se àmpliament l'objectiu previst per al pla 2003-2005.
	Reducció de la taxa dels envasos metàl·lics.	A determinar, segons les necessitats	Compres	La reducció de la taxa dels envasos s'ha fet efectiva l'11/5/05. S'ha reduït el pes de l'envàs en un 15%.		
Reducció del nivell de soroll de la planta de producció (Indicador: Nivell de soroll en els llocs de treball (Laeq d)). Valor de l'objectiu: < 85 dBA.	Revisió/modificació dels aerotermos per reduir-ne el soroll.	A determinar, segons les necessitats	Producció	S'han retirat els difusors dels aerotermos que generaven soroll.	Sí	El nivell de soroll s'ha reduït a 84 dBA.
Reducció del nombre de punxades d'envasos en el transport (Indicador: Nombre de punxades). Valor de l'objectiu: < 8.	Revisió del comportament i selecció dels transportistes adequats.	Recursos propis	Compres	S'ha iniciat una revisió de la qualitat del servei dels transportistes per que fita al Grup BASF amb l'objectiu de seleccionar-los més idonis.	En curs	L'any 2005 el nombre d'incidències de punxades ha augmentat. Al 2006 es prioritzarà la resolució d'aquests incidents.
Ús d'energies renovables	Instal·lació de plaques solars per a la producció d'aigua calenta sanitària en els vestíbuls de la	Presupost: 8.000 €	CSMA	La instal·lació es va acabar i va entrar en funcionament l'octubre del 2005.	Sí	Es preveu un estalvi del 53% de l'energia anual per a aquest ús.

(Font: Declaració ambiental Elastogran Any 2005)

◀ **Com estan relacionats amb els aspectes i impactes ambientals significatius?**

Cal indicar quins dels aspectes i impactes ambientals significatius han derivat en objectius i/o fites concretes, i sobre els que centrarem la millora contínua del comportament ambiental.

◀ **Cal tenir en compte:**

En el cas que no sigui escaient la definició d'un objectiu/fita per al període que recull la declaració (per motius d'inversió elevats, altres recursos limitats, impossibilitat d'abordar tots els aspectes significatius en el període,...) es justificarà la decisió presa.

Justificar, perquè ens centrem en uns aspectes ambientals significatius i no en d'altres a l'hora de definir els objectius de millora és important. No sempre podrem actuar sobre tots els aspectes ambientals significatius identificats, caldrà prioritzar en funció de les possibilitats tècniques i financeres, exigències de grup o futurs requeriments legals. *Incloure una explicació del perquè d'aquesta proposta i no una altra és important.*

Fig. 45. Exemples d'objectius relacionats amb aspectes significatius

OBJECTIU	ASPECTE MEDIAMBIENTAL AFECTAT	SIGNIFICATIU	Condíc. Normals	Potencial	Indirecte	MOTIU	ACCIONS	RESPONSABLE	CALENDARI	INDICADORS DE COMPLIMENT
Controlar la generació de residus de risc	RESIDUS SANITARIS GRUP III i CITOTOXICS RESIDUS QUÍMICS	SI	X			Els quiròfans són un punt d'origen important de residus de risc	Establir mesures d'optimització de la gestió de residus als quiròfans infantils	Servei de Prevenció i Medi Ambient - Manteniment	Desembre 2006	Existència d'un estudi de gestió òptima de residus de laboratori i implantació dels resultats
Controlar la generació dels residus de radioisòtops procedents del Laboratori de Radiolimmunoassaig (RIA)	RESIDUS DE RADIOISÒTOPS DECAIGUTS (GRUP III)	SI	X			Els residus de radioisòtops comporten una sèrie de riscos mediambientals i laborals procedents de la seva radiactivitat.	Per la determinació d'hormones, sempre que sigui possible, s'utilitzaran tècniques alternatives basades en la immunoluminiscència enlloc d'utilitzar radioisòtops.	Servei de Prevenció i Medi Ambient - Laboratori	Desembre 2006	Reducció d'un 10% dels residus de risc (Grup II) procedents del Laboratori
Millorar el reciclatge de paper	RESIDUS	NO	X			Es important facilitar el procés de reciclatge per augmentar la seva eficàcia	Augmentar els punts de recollida selectiva de paper.	Servei de Prevenció i Medi Ambient - Informàtica	Desembre 2006	Augment dels punts de recollida de residus de paper
Disminuir la càrrega contaminant abocada a la xarxa	AIGÜES RESIDUALS	NO	X			Els processos de revelat de plaques de radiografies genera líquids residuals que poden ser abocats a la xarxa	Utilització de tècniques de revelat en sec i digitalització progressiva del procés de radiodiagnòstic	Diagnòstic per la Imatge	De manera progressiva	Reducció d'un 10% dels líquids fixadors/reveladors consumits
Millorar les actuacions en cas de situacions d'emergència	RESIDUS, EMISSIONS, ABOCaments, SOROLL I CONSUM DE RECURSOS	SI		X		Garantir l'eficàcia del Pla d'Emergència	Realitzar simulacres per comprovar l'eficàcia del Pla d'Emergència	Servei de Prevenció i Medi Ambient	Períodícament	Nº de simulacres realitzats

(Font: Declaració ambiental Hospital Sant Joan de Déu Any 2005)

5.5 Resum de les dades sobre els aspectes ambientals que permeti fer una comparació interanual de l'evolució del comportament ambiental

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.e)

Resum de la informació disponible sobre el comportament de l'organització respecte dels seus objectius i fites ambientals en relació amb els seus impactes ambientals significatius. El resum pot incloure xifres sobre l'emissió de contaminants, generació de residus, consum de matèries primeres, així com d'altres aspectes indicats a l'Annex VI del Reglament EMAS. Les dades han de permetre efectuar una comparació any per any per avaluar l'evolució del comportament ambiental de l'organització

Com ha evolucionat el comportament ambiental de l'organització en el darrer període?

Partint dels resultats disponibles derivats de la gestió ambiental, s'ha d'indicar:

- La consecució dels objectius de l'organització per al període analitzat. En el cas que no s'hagin assolit, cal explicar quins poden haver estat els motius.
- El comportament ambiental de l'organització (dades i resultats mesurables) respecte als aspectes ambientals significatius, com a mínim.

Amb l'objectiu de facilitar la transmissió d'aquesta informació és recomanable l'ús d'indicadors (segons el punt 3.3 de l'Annex III del Reglament EMAS), així com la representació de les dades mitjançant gràfics o resumint-la en taules.

La presentació ha de recollir com els resultats han evolucionat en el temps, de manera que les parts interessades puguin comparar-los respecte a períodes anteriors.

◀ **Cal tenir en compte:**

Quant als objectius i les fites, és convenient remarcar tant la no consecució d'objectius/fites com la seva consecució per excés. És una informació que les parts interessades poden valorar molt positivament.

Per informar sobre el comportament ambiental de l'organització, a l'annex 2 es recullen possibles indicadors a utilitzar. Aquests poden estar expressats en unitats de mesura absolutes, tot i que en unitats relatives a l'activitat ens permet valorar més objectivament la millora contínua.

◀ **Millores:**

Igual que en el cas dels aspectes ambientals significatius, és interessant recollir d'altra informació sobre aspectes ambientals que no siguin significatius, sobretot per poder entendre l'evolució del comportament ambiental de l'organització.

La combinació d'indicadors expressats en valors absoluts i relatius i la comparació amb els requeriments ambientals i dades de períodes anteriors en la informació exposada a la declaració ambiental, dóna una visió completa, creïble i acurada del comportament ambiental de l'organització, sempre que les dades s'expressin en les unitats apropiades.

Fig. 46. Exemples d'indicadors ambientals

Indicadores	2003	jul-03	oct-03	ene-04
1 Nivel divulgación e integración proc.medioambiente y calidad				
2 Seguimiento de trámites evaluación licencia ambiental				
3 Transición al Reglamento 761/01 (EMAS II). Parte 2.				
4 Seguimiento emisiones atmosféricas				
5 Optimizar gestión de la depuradora				
6 Cumplimiento indicadores de AIICA				
7 Optimizar gestión del agua				
8 Gestión caldera e instalaciones eléctricas				
9 Gestión muestras de piel				
10 Minimización generación botellas y recipientes muestras				
11 Sensibilización de la plantilla y a otras empresas				

Indicadors 2003

juliol-03

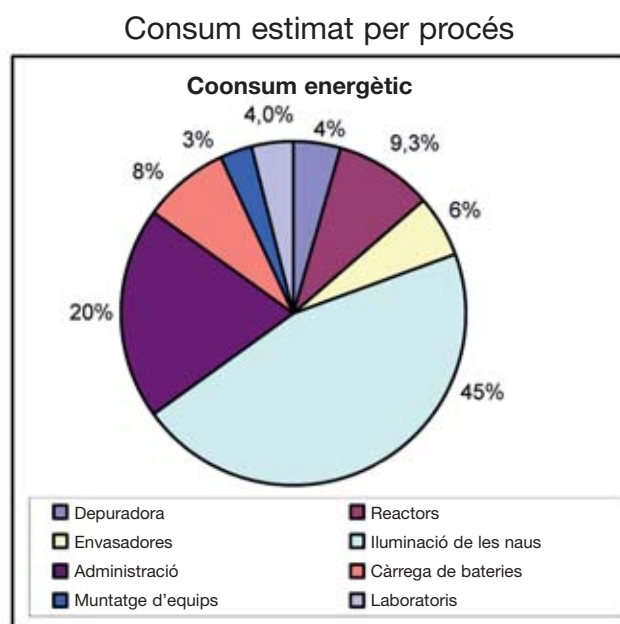
octubre-03

gener-04

- 1 Nivell de divulgació i integració del proc. de medi ambient i qualitat
- 2 Seguiment de tràmits d'avaluació de la llicència ambiental
- 3 Transició al Reglament 761/01 (EMAS II). Part 2
- 4 Seguiment de les emissions atmosfèriques
- 5 Optimitzar la gestió de la depuradora
- 6 Compliment d'indicadors d'AIICA
- 7 Optimitzar la gestió de l'aigua
- 8 Gestió de la caldera i les instal·lacions elèctriques
- 9 Gestió de les mostres de pell
- 10 Minimització de la gestió d'ampolles i recipients mostres
- 11 Sensibilització de la plantilla i a d'altres empreses

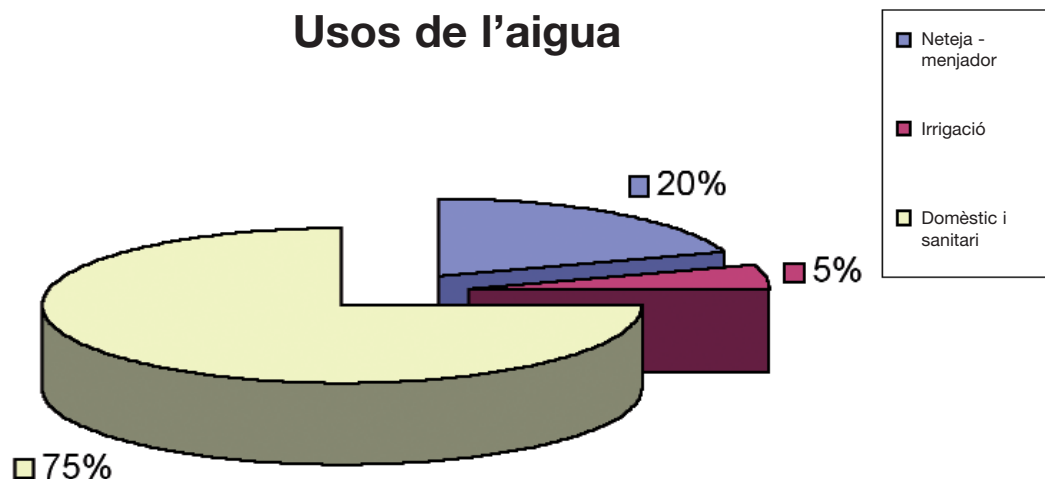
(Font: Declaració ambiental AIICA Any 2003)

Fig. 47. Exemples d'indicadors ambientals

(Font: Declaració ambiental Ibercompound Any 2004)

Fig. 48. Exemples d'indicadors ambientals

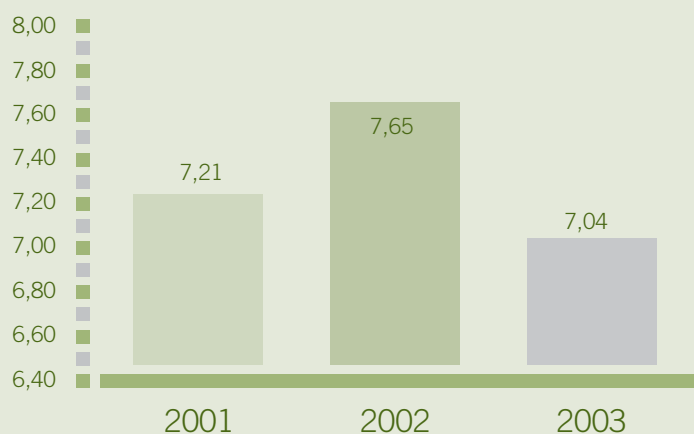

(Font: Declaració ambiental Siemens Any 2003)

Fig. 49. Exemples d'indicadors ambientals

8. EMISSIONS A L'ATMOSFERA AMB POTENCIAL DE CONTRIBUCIÓ AL CANVI CLIMÀTIC

Unitat: Tm CO₂/100 Unitats fabricades.

La millora ambiental es posa de manifest quan es calcula l'indicador utilitzant les meitats fabricades com a unitat relacionada, de manera que s'evidencia una major eficiència energètica de l'empresa.

(Font: Declaració ambiental Laboratorios Menarini Any 2004)

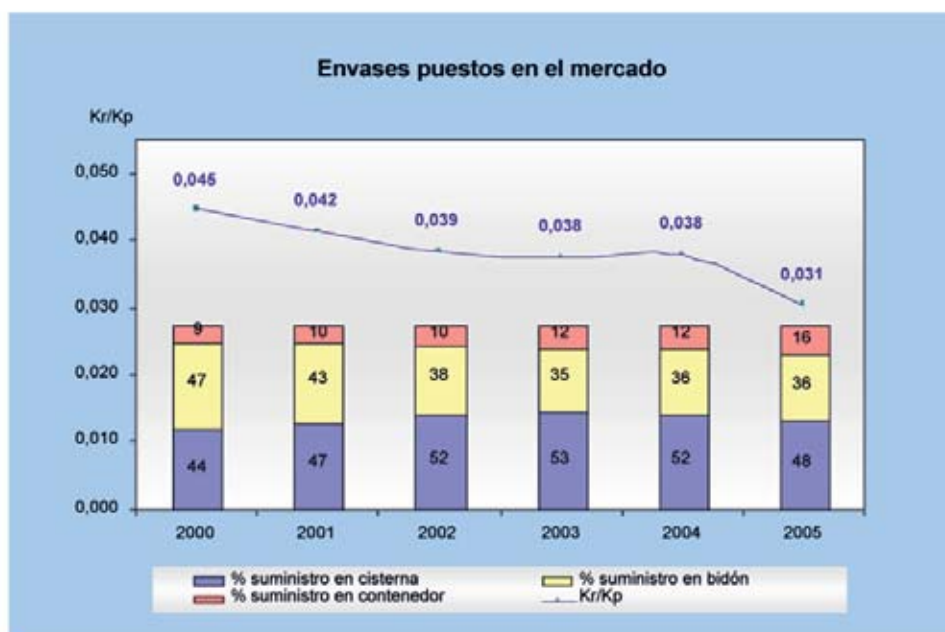
Fig. 51. Exemples d'indicadors ambientals

Aspectes mediambientals derivats de l'ús del producte

Els aspectes mediambientals derivats de l'ús del producte són, principalment, tres:

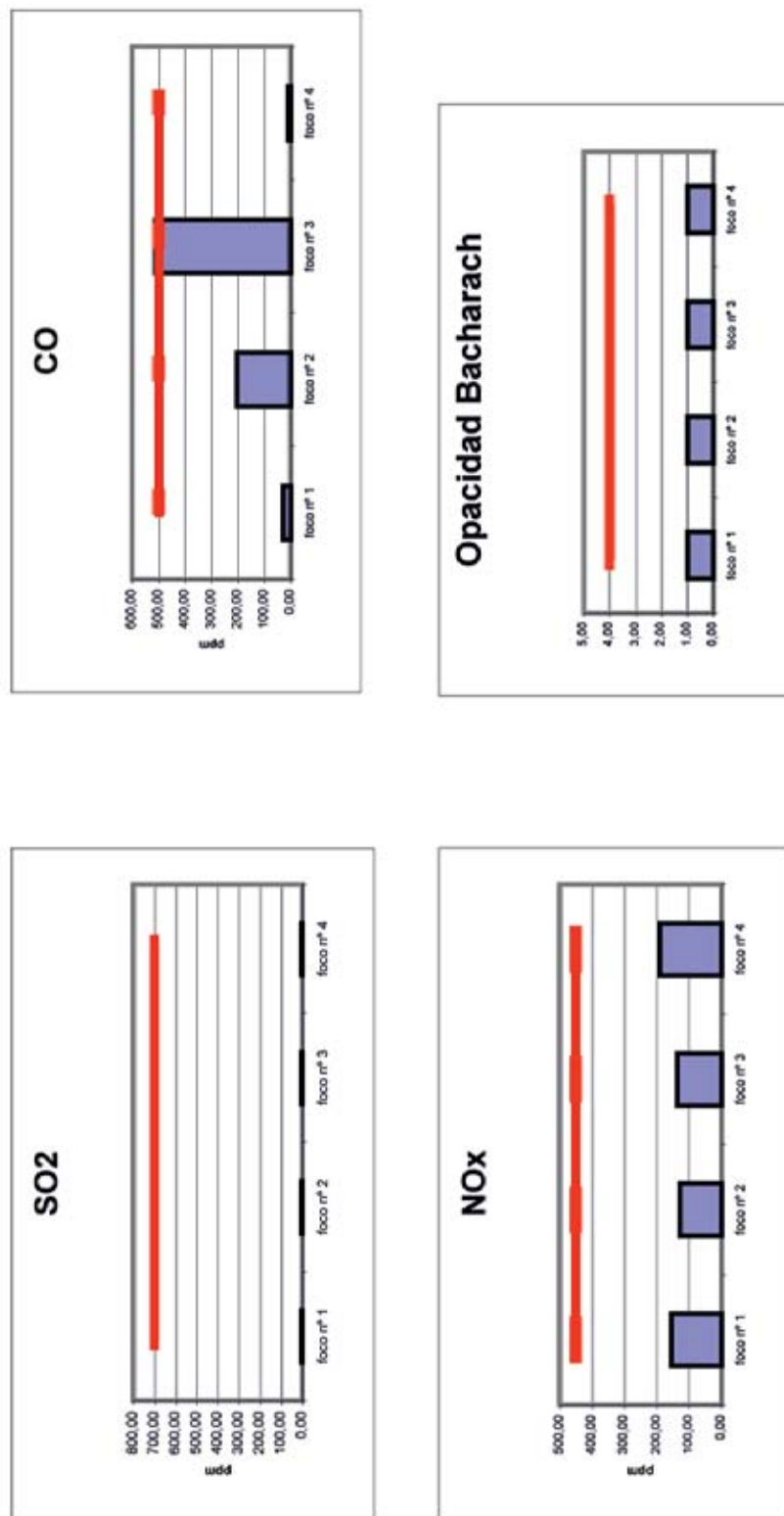
- Envasos buits
- Residus d'escuma
- Vessameents de producte (condició d'emergència)

Pel que fa a envasos buits, l'any 2005 ha finalitzat el segon Pla empresarial de prevenció de residus d'envasos (PEP) que Elastogran, S.A. va presentar al Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, en compliment amb el Reial decret 782/1998. L'objectiu previst es va superar àmpliament, i es va obtenir una reducció del factor Kr/Kp superior al 20 % (vegeu detalls a l'apartat del compliment del programa mediambiental de l'any 2005). L'any 2006 es presenta un nou PEP per al període 2006-2008.

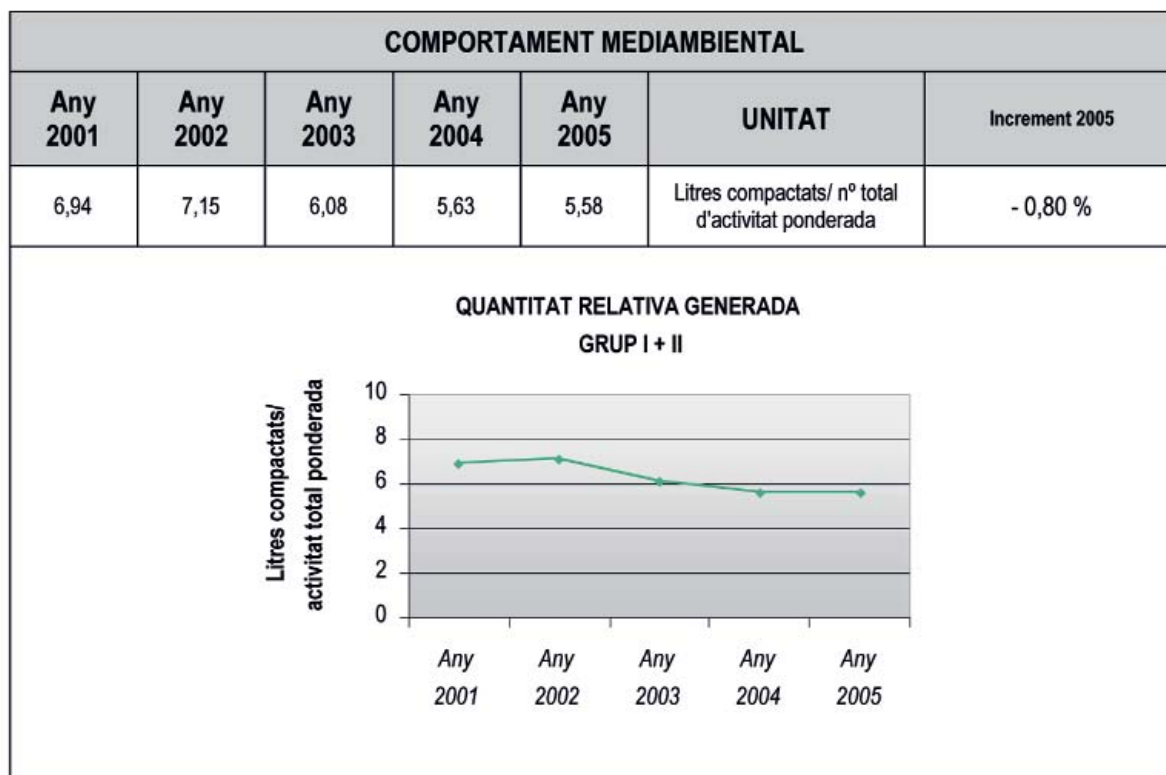
(Font: Declaració ambiental Elastogran Any 2005)

Representació gràfica any 2004, la ratella vermella indica el límit legal:

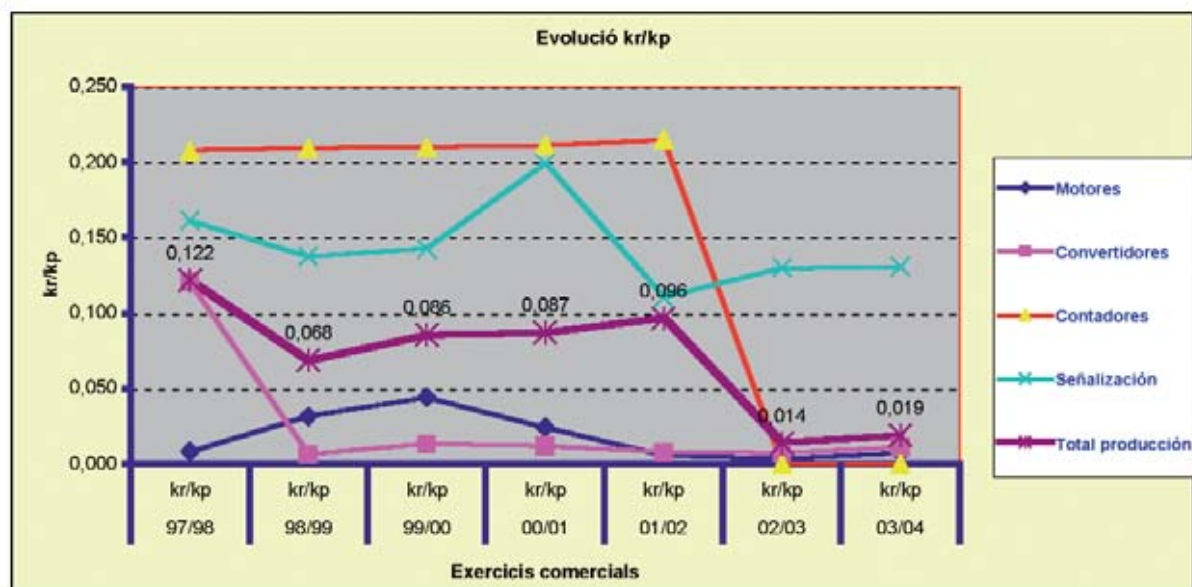
Representació gràfica any 2004, dels resultats de les calderes

Fig. 52. Exemples d'indicadors ambientals

(Font: Declaració ambiental Hospital Sant Joan de Déu Any 2005)

Fig. 52. Exemples d'indicadors ambientals

Nota: Kr: Quantitat total, en pes, dels residus d'envasos generats en un any; Kp: Quantitat total en pes de productes envasats consumits el mateix any.

(Font: Declaració ambiental Siemens Any 2004)

Fig. 53. Exemples d'indicadors ambientals

Edición Verificación:
Declaración Medioambiental 2005.

7.2 Mollet del Vallès

INDICADORES					
INDICADOR	1998-2002	Unidad	2004	▲▼	2005
Consumo eléctrico	146	CONSUMO / PRODUCCIÓN TOTAL (Kwh / Tm.)	144	▼	143.26
Consumo gas natural	1.489	CONSUMO / PRODUCCIÓN TOTAL (Te / Tm.)	1.275	▲	1302
Consumo de agua	3,28	CONSUMO / PRODUCCIÓN TOTAL (M3 / Tm.)	3,79	▲	4.04
Residuos No Especiales	3,5	Tm. / 1000 Tm Producidas	11,3	▼	7.53
Residuos Especiales	36,8	Tm. / 1000 Tm Producidas	36,8	▲	44.78
Vertido de Materias Oxidables (COrg.T) *	610	CARGA MÁSCA MAT. OXID. KG CorgT / Tm Producidas X 1000	633	▼	520
Vertido de Materias en Suspensión*	95	CARGA MÁSCA MES (KG) KG MES /Tm Producidas X1000	62	▼	59.9
Emisión de Gas CO2	316	EMISIÓN / PRODUCCIÓN FINAL (Kg-C/Tn)	270	▲	276

7.3 Barberà del Vallès

INDICADORES					
INDICADOR	1998-2002	Unidad	2004	▲●▼	2005
Consumo eléctrico	8,72	CONSUMO / PRODUCCIÓN TOTAL (Kwh / Kg.)	6	●	6
Consumo gas natural	165,18	CONSUMO / PRODUCCIÓN TOTAL (Te / Tm.)	25	▼	24
Consumo de agua	26,20	CONSUMO / PRODUCCIÓN TOTAL (M3 / Tm.)	12	▼	10
Residuos No Especiales**	21,5	Tm. / 100 Tm Producidas	27.6	▼	24.37
Residuos Especiales**	1,3	Tm. / 100 Tm Producidas	0,5	●	0,5
Vertido de Materias Oxidables (COrg.T) *	3	CARGA MÁSCA MAT. OXID. KG CorgT / Tm Producidas	1,40	▼	1.21
Vertido de Materias en Suspensión*	4	CARGA MÁSCA MES (KG) KG MES /Tm Producidas X1000	2.19	▼	1.58
Emisión de Gas CO2	24,66	EMISIÓN / PRODUCCIÓN FINAL (Kg-C/Tn)	5	●	5

◀ Quina explicació té aquesta evolució?

Reproduïts el grau de compliment dels objectius i el comportament respecte als requisits legals, caldrà afegir-hi:

- a) Conclusions sobre les tendències al llarg del temps.
- b) Explicacions del perquè no s'han assolit els valors de referència marcats, si s'escau.
- c) Explicacions de les *variacions estacionals, puntuals (pics o valls) i/o punts d'inflexió* expressats en els gràfics, així com les variacions de la metodologia de càlcul (indicadors, si s'escau). En aquest cas, cal procurar que es puguin realitzar comparacions amb els anys anteriors. Si no és factible, cal indicar perquè les dades no són comparables –per exemple, perquè no es disposa de prou informació, o bé perquè s'ha variat el mètode de tractament de dades–.

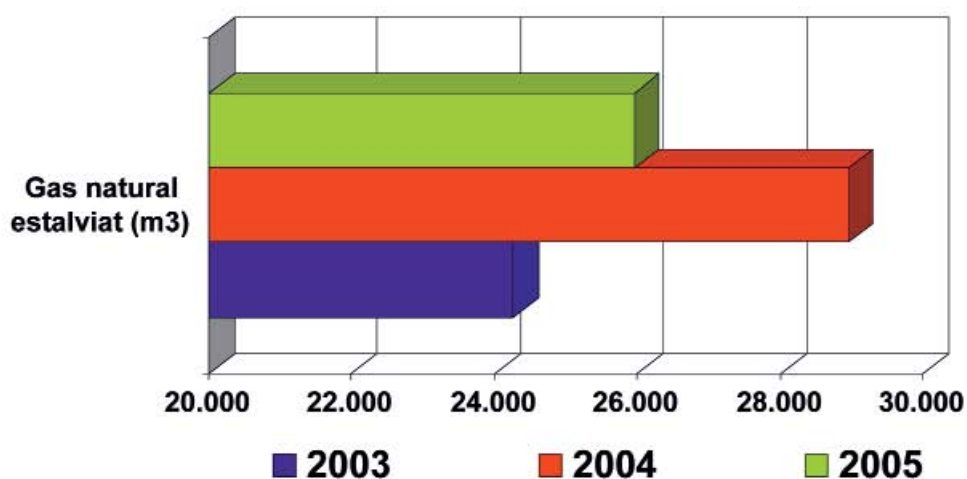

◀ Millores:

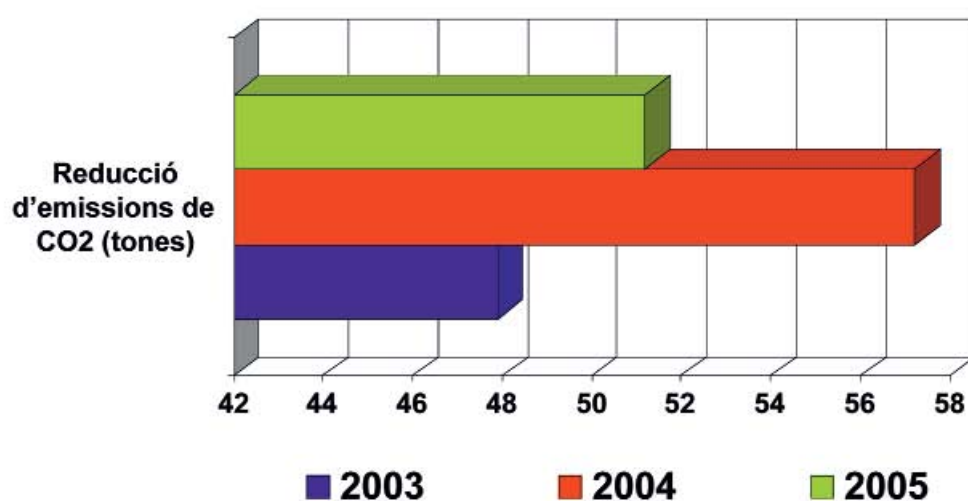
El compliment dels valors esperats o de referència dels objectius, indicadors o resultats mesurables dels aspectes ambientals es poden indicar mitjançant un sistema de semàfors, on cada color ens diu l'estat de la dada: verd –es dona compliment o està controlat–, groc –s'està treballant per donar compliment a la propera entrada en vigor o incompliments puntuals–, i vermell –són dades no controlades–.

Fig. 55. Exemples de l'explicació de l'evolució del comportament ambiental

Declaració Ambiental Hospital General de Vic –any 2005–

Gràfica 8. Evolució del gas natural estalviat en m³

Gràfica 9. Evolució de la reducció d'emissions de CO₂ en tones

(Font: Declaració ambiental Hospital General de Vic Any 2005)

Fig. 55. Exemples de l'explicació de l'evolució del comportament ambiental (continuació)

Declaració Ambiental Hospital General de Vic –any 2005–

Evolució del comportament ambiental

La font energètica tèrmica principal de l'Hospital és el gas natural, no obstant el control en el consum d'aquest aspecte resulta primordial des de el punt de vista de la gestió energètica. Tot seguit presentem la evolució dels darrers tres anys, tal com es pot veure en les diferents gràfiques, observant un decrement, degut a:

- L'any 2003:
 - a. Remarcant que un pas important en l'estalvi de gas natural ha estat l'entrada en funcionament, al març de 2003, de la instal·lació de captació d'energia solar tèrmica. Aquesta instal·lació, capdavantera a l'estat espanyol en l'àmbit sanitari, ha permès tal com es pot veure en la taula 4, durant l'any 2004 escalfar 4.182 m³ d'aigua, estalviant 28.949 m³ de gas natural i reduint les emissions de CO₂ a l'atmosfera en 57,2 tones.
- L'any 2004,
 - a. S'observa un decreixement de consum de gas natural l'any 2003, directament imputable a la posta en marxa de la central solar tèrmica; tanmateix durant l'any 2004 s'aprecia un notable increment de consum degut fonamentalment a la posada en marxa del nou centre de Salut Mental i al canvi del sistema de climatització de l'àrea quirúrgica que malgrat que incorpora sistemes de recuperació d'energia incrementa notablement el consum donat que els metres cúbics d'aire que remou és molt superior als que es renovaven anteriorment.
 - b. L'any 2004 l'estalvi de combustible ha estat finalment de 28.949 m³/any de gas natural.
- L'any 2005,

S'observa un increment del consum de gas natural d'un 27,8% motivat fonamentalment per:

 - a. El canvi de la instal·lació de climatització de l'àrea quirúrgica que per exigències legals obliga a remoure un volum d'aire molt més gran que l'antiga instal·lació, ha fet incrementar notablement el consum de gas natural ja que durant els primers 9 mesos de l'any 2005 hi ha hagut la recurrència de consum energètic respecta al 2004.
 - b. Al desembre de 2005 hi ha hagut la posta en marxa de la instal·lació de climatització de la UCI, que per la mateixa causa de l'àrea quirúrgica ha incrementat el consum en aquest mes.
 - c. L'impacte en aquest any de l'aprofitament de l'energia solar tèrmica ha estat inferior en anys anteriors degut fonamentalment a una avaria en el circuit primari de la planta solar que va obligar a tenir-la parada durant el primer trimestre de l'any.

Data i verificador

5.6 Més informació relativa al comportament ambiental del'organització

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.f)

Altres factors relatius al comportament ambiental, com per exemple, el comportament respecte a les disposicions jurídiques en relació amb els seus impactes ambientals

◀ Quina informació ambiental rellevant podem destacar de la nostra organització? En què poden estar interessades les parts?

Hem de valorar quins dels esdeveniments del període que recull la declaració ambiental són importants des d'un punt de vista ambiental i de les parts interessades, i que no s'han comentat en altres punts de la declaració.

També cal tenir en compte informació i accions pendents de declaracions ambientals passades, així com notícies i comunicacions de la comunitat local en les quals ha participat o ha estat part afectada la nostra organització.

◀ Millores:

Es pot incloure informació sobre:

- La situació i el comportament dels aspectes ambientals sobre els requeriments regulats i d'adhesió voluntària.
- La situació respecte d'altres requeriments regulats no associats a aspectes ambientals de manera directa (autoritzacions i llicències).
- La legislació de propera entrada en vigor i la situació respecte a aquesta.

- Les accions de difusió/ comunicació rellevants realitzades en el període: jornades de portes obertes, dia del medi ambient, sessions informatives a la comunitat i als treballadors, participació en debats, elaboració de díptics i o guies informatives, visites a les instal·lacions destacades...
- Els recursos destinats a la gestió ambiental de l'organització: bones pràctiques ambientals, formació específica per al personal...
- Les futures accions de millora previstes.

→ Hem de valorar quins dels esdeveniments del període que recull la declaració ambiental són importants des d'un punt de vista ambiental.

Fig. 56. Exemples d'informació sobre compliment legal

Magna Donnelly España, SA

VECTOR AMBIENTAL	Nº DE REQUISITO LEGALES ASOCIADOS	OBSERVACIONES	ESTADO DE CUMPLIMIENTO EN %	EVOLUCIÓN
PRODUCTOS PELIGROSOS: ALMACENAJE Y MANIPULACIÓN	37	Se cumplen todos los requisitos legales. Se esta analizando la obligatoriedad de que exista un consejero de seguridad para el transporte y operaciones de carga y descarga de productos peligrosos. A estos requisitos legales, de consejero seguridad, les aplicaremos la mitad de la puntuación hasta comprobar su conformidad. Este año se ha terminado la adecuación del tanque de gasoil enterrado a la IP03, y se ha aprovechado esta adecuación para introducir una mejora ambiental relacionada con la detección de emergencia: fugas en tanque, ya que se ha incorporado un sensor de fugas en continuo.	33,5/37 90,54 %	😊
INSTALACIONES CON INCIDENCIA AMBIENTAL	87	Todas las instalaciones se controlan según el programa de mantenimiento preventivo, cumpliendo todos los requisitos legales aplicables a cada instalación. Se debe ampliar el proyecto de climatización legalizado en el año 1999, incorporando los slips existentes en la Empresa, pero se mantienen correctamente. Para el año 2005 destacamos que se debe reíntitbar el separador de aceite del compresor de aire correspondiente a la instalación 4866100.	85/87 97,70 %	😊
PREVENCIÓN RIESGOS LABORALES: Ruido interno	10	Se cumplen todos los requisitos legales. En el año 2005 se efectuará en control periódico correspondiente a la evaluación de riesgos derivados de la exposición del ruido por cada puesto de trabajo.	10/10 100 %	😊
SISTEMA DE GESTIÓN AMBIENTAL: EMAS	10	Se cumplen todos los requisitos legales. En el transcurso del año 2005 se adaptará la ISO 14001 a la versión 2004.	10/10 100 %	😊
TOTAL	259		248,5/ 259 95,94 %	😊

Declaración medioambiental 2005

Verificador:

Página 2 de 3

- ◀ **Quina normativa ambiental regula l'activitat de l'organització i els impactes ambientals associats?**

Com donem compliment a la legislació ambiental aplicable?

- ◀ **Millores:**
Es pot aportar informació sobre la legislació aplicable als seus aspectes ambientals que evidencia el compliment dels requisits.

Aquesta informació es pot resumir amb una taula que contingui els camps següents: aspecte ambiental, requisit legal i compliment. En aquest últim punt s'aportarà la informació que justifica el seu compliment com la disposició d'autoritzacions, permisos, revisions o altres registres del sistema, etc.

Fig. 57. Exemples d'altra informació ambiental rellevant

5.3. Programa de Comunicació.

OBJECTIU	FITA	ACCIÓ
Comunicació amb visitants i operadors	Fomentar una actuació sostenible entre: - operadors i visitants del Parc de Montjuïc - proveïdors i subcontractistes de la Divisió Montjuïc	- Distribució de les Guies de Bones Pràctiques Ambientals als operadors - Distribució de la Guia de Bones Pràctiques Ambientals a l'Obra (quan sigui necessari, enviar-la als promotors d'aquestes). - Distribució del tríptic de l'EMAS Montjuïc Sostenible
Comunicació amb proveïdors i subcontractistes		- Distribució del tríptic Montjuïc Sostenible a les empreses subcontractades i proveïdors habituals de la Divisió. - Comunicar a proveïdors i subcontractistes, els procediments d'actuació que puguin afectar a l'activitat o servei que porten a terme a les nostres instal·lacions
Comunicació amb l'administració i altres organismes		- Presentar els avenços del projecte dins el marc de la Comissió Natura. - Buscar el seu suport i col·laboració perquè sigui possible tirar endavant les accions previstes.

GUIES DE BONES PRÀCTIQUES AMBIENTALS A MONTJUÏC

TRÍPTIC MONTJUÏC SOSTENIBLE

Fig. 58. Exemples d'altra informació ambiental rellevant

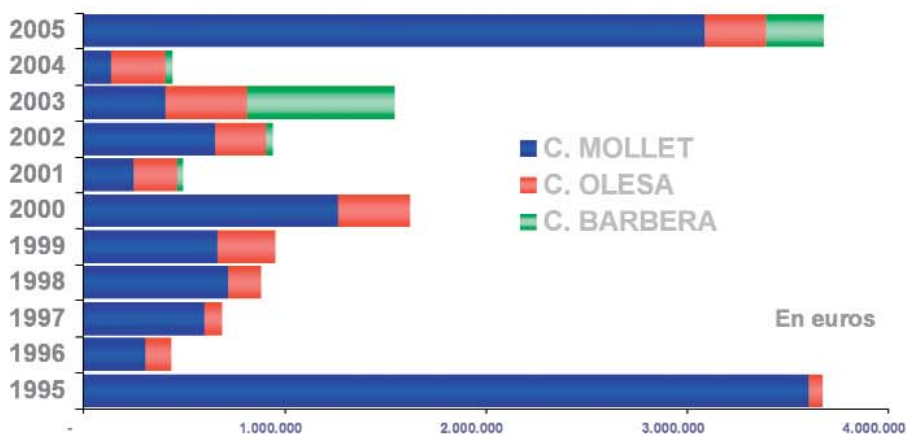
Edició de la verificació:
Declaració mediambiental 2005

Informació financera i ambiental

Kao Corporation, SA ha efectuat una gran quantitat d'inversions en l'àmbit de la prevenció i la correcció de la contaminació. Aquestes inversions han augmentat progressivament des de l'any 1995; any en el qual es va realitzar l'esforç més gran per l'actualització de les instal·lacions associades al material immobilitzat. A continuació es presenten els gràfics corresponents a les plantes de Mollet, Olesa i Barberà.

Evolució anual de les inversions mediambientals ACTIVADAS

(Font: Declaració ambiental Kao Corporation Any 2005)

5.7 Nom, número d'acreditació del verificador i data de validació

Requisit EMAS

Annex III. Punt 3.2.g)

Nom i nombre d'acreditació del verificador ambiental i data de validació

◀ **Qui ha verificat la declaració? Quan?**

Cal indicar el nom del verificador ambiental que ha verificat la declaració ambiental, el número de l'acreditació, la data de validació i la data de presentació de la propera declaració.

La informació de la declaració s'ha d'actualitzar cada any.

◀ **Millores:**

S'hi poden afegir:

- La persona de contacte per a qualsevol aspecte de la declaració, com també el telèfon i l'adreça electrònica.
- Els mecanismes per donar publicitat a la declaració i on obtenir-la.
- La referència al procediment intern o el document guia utilitzat per redactar la declaració ambiental.

6.1 Verificació

◀ Què és?

Una vegada l'organització ha implantat el sistema de gestió ambiental i ha redactat la declaració ambiental i vol obtenir la inscripció en el Registre EMAS de l'organisme competent, aquests (el sistema i la declaració ambiental) han de ser reconeguts per un verificador mediambiental (entitat acreditada) per tal que comprovi que són conformes als requeriments del Reglament EMAS. És el que s'anomena verificació ambiental.

◀ Qui ho pot fer?

La verificació la poden fer les entitats que hagin estat acreditades, segons els procediments establerts al Reglament EMAS: són els verificadors ambientals.

A l'Estat espanyol, l'organisme d'acreditació de verificadors és l'ENAC (Entidad Nacional de Acreditación).

Qualsevol organisme verificador acreditat a qualsevol estat membre de la UE pot actuar a la resta d'estats membres amb la condició de comunicar prèviament la seva actuació a l'entitat acreditadora de l'Estat (en el nostre cas l'ENAC).

Els noms dels verificadors acreditats i que actuen a Catalunya es poden consultar a la pàgina web següent:
www.mediambient.gencat.net/

És potestat de l'organització contractar el verificador ambiental acreditat que desitgi.

◀ Cada quan?

És requisit indispensable la verificació del sistema de gestió implantat i la validació de la declaració ambiental prèviament a la sol·licitud d'inscripció en el Registre EMAS de l'organització.

Una vegada inscrita al Registre per primera vegada el verificador s'encarregarà de:

- Com a màxim, verificar el sistema de gestió ambiental complet en un període no superior als 36 mesos.

Les recomanacions de la Decisió al respecte recullen la necessitat que l'organització i el verificador es posin d'acord en els punts a verificar periòdicament. En aquest sentit, recomana estructurar la verificació de manera que cada any es verifiqui un terç de les activitats, per garantir la vigilància continuada del Sistema de Gestió i del rendiment ambiental de l'organització.

- Cal validar l'actualització anual de la declaració ambiental amb els canvis que s'hagin produït.

En el cas de petites organitzacions o empreses, cal tenir en compte els comentaris recollits a l'apartat 5.3 d'aquesta *Guia*.

◀ Com és el procés?

La verificació comporta:

- La realització d'una auditoria (visita a les instal·lacions i reunions amb el personal) per comprovar el compliment dels requisits del Reglament EMAS, segons els punts següents:

- Que el sistema de gestió ambiental implantat és operatiu
- S'ha auditat internament tot l'abast del sistema de gestió. La metodologia d'auditories internes és fiable.
- La metodologia aplicada per l'organització assegura el control i garanteix el compliment de la legislació ambiental. Per obtenir la inscripció al Registre EMAS les organitzacions han de poder demostrar el compliment de tota la legislació ambiental que els apliqui.

- Cal realitzar la validació que les dades i la informació recollida a la declaració són exactes i provenen de fonts fiables.

Un cop passada l'auditoria de verificació ambiental, l'organització haurà d'elaborar la declaració ambiental definitiva, incloent els comentaris resultants de l'auditoria, si s'escau.

6.2 Inscripció en el Registre

On?

Una vegada verificat el sistema de gestió ambiental i validada la declaració ambiental definitiva, l'organització està preparada per inscriure's al Registre EMAS de l'organisme competent corresponent a la comunitat autònoma on es trobi el centre a registrar. A Catalunya, l'organisme competent és la Direcció General de Qualitat Ambiental del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

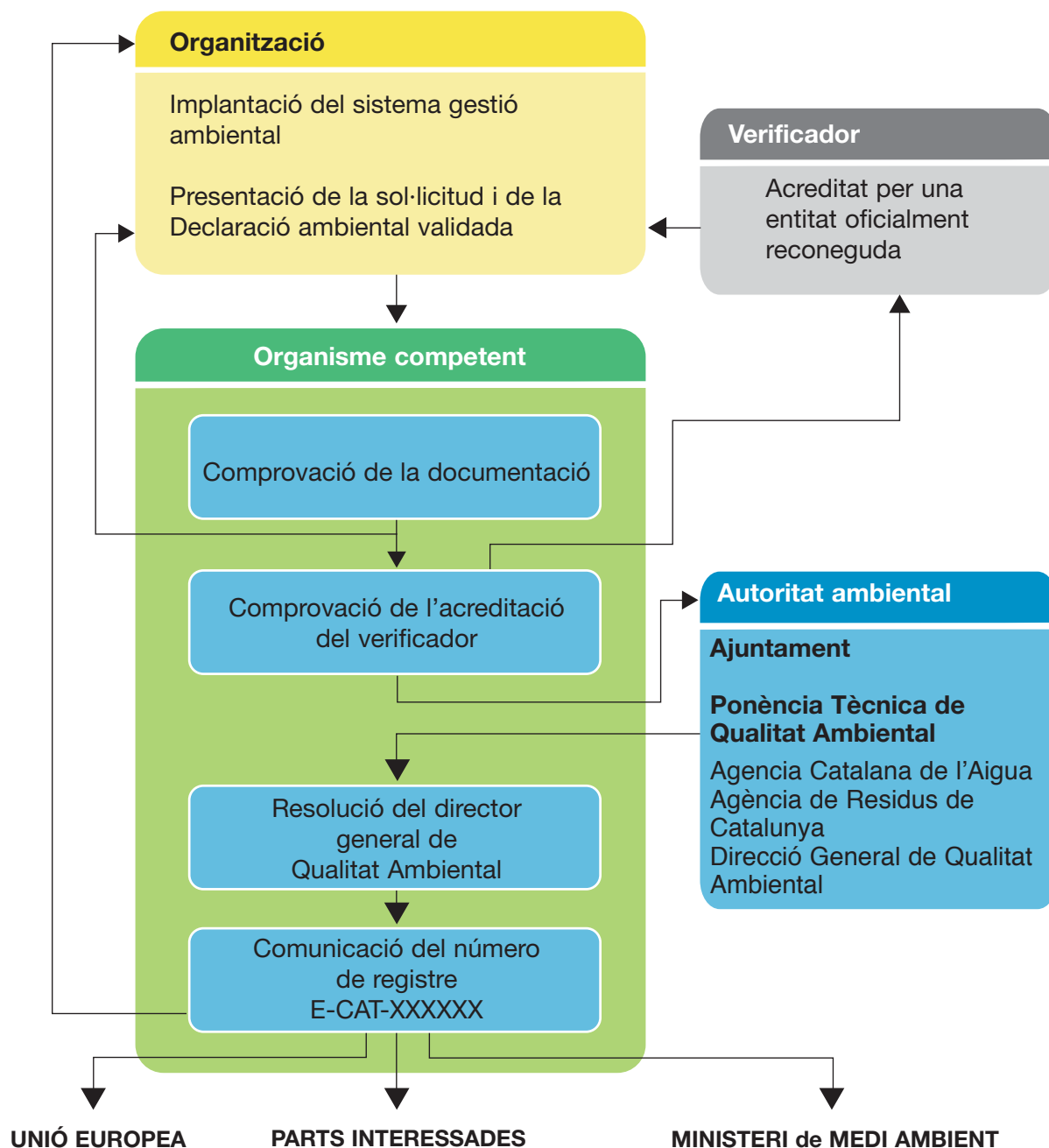
Cal tenir en compte:

Cal destacar que com a part del procés del registre i del seu manteniment hi ha l'obligació per part de l'organisme competent de comprovar i estar informat del compliment per part de l'organització de la legislació ambiental aplicable, mitjançant les consultes a les autoritats afectades.

Com?

El procés es troba recollit en el gràfic següent:

La documentació de la sol·licitud a presentar es pot trobar a:

www.mediambient.gencat.net/

Cada quan?

La inscripció en el Registre s'ha de renovar cada tres anys a partir de la primera inscripció, encara que anualment s'ha de trametre la declaració ambiental validada a l'organisme competent.

6.3 Publicació de la declaració

Tal i com recull el Reglament EMAS, la declaració ambiental i la informació actualitzada han d'estar disponibles per a les parts interessades i el públic en general.

Com es poden fer accessibles?

Això implica que s'han de definir i posar en marxa els mecanismes necessaris per fer-la accessible. Entre d'altres, aquests mecanismes poden ser:

- Resposta a la sol·licitud de les parts interessades, mitjançant lliurament en paper o format electrònic.
- Publicació d'una edició en paper.
- Publicació en format electrònic a la web de l'organització.
- Difusió d'aquesta publicació en jornades de portes obertes, sessions veïnals o a la comunitat local.
- Biblioteques.

Altres eines de comunicació es troben detallades a la norma UNE-ISO 14063:2006 Gestió ambiental – Comunicació ambiental – Directrius i exemples.

A l'hora de triar el mecanisme de difusió s'ha de tenir en compte que la declaració validada s'actualitza periòdicament, així que, sempre que se sol·liciti, se'n lliurarà la darrera versió en vigor.

La difusió de la declaració ambiental pot ser parcial: es pot fer un extracte de la informació de la declaració sobretot quan ens volem adreçar a un públic específic. En aquest cas ens haurem d'assegurar que la informació publicada també està validada i que es fa referència a la darrera declaració de la qual s'ha extret.

No hi haurà cap tipus de restriccions en l'accés a la declaració ambiental validada per part de qualsevol part interessada i aquest sempre serà gratuït.

Això s'haurà de demostrar al verificador ambiental en les posteriors verificacions periòdiques.

◀ Cada quan s'ha d'actualitzar la informació de la declaració?

L'EMAS recull la necessitat d'actualitzar **anualment** la informació del comportament ambiental de l'organització de la declaració, i, també, fer verificar i validar els canvis que s'hagin produït per un verificador ambiental.

La manera més pràctica, i potser més rendible, de fer-ho és vincular la verificació del sistema de gestió i la validació de la declaració ambiental.

◀ Cal tenir en compte:

El Reglament també recull la possibilitat de modificar aquesta freqüència d'actualització i validació de la informació de la declaració per les **petites organitzacions o empreses**¹, sempre que hi hagi acord amb el verificador ambiental.

Aquestes poden estar exemptes de validació anual sempre que:

- No presentin riscos importants per al medi ambient
- No hagin introduït canvis operatius al seu sistema de gestió ambiental
- No estiguin subjectes a requisits legals significatius relatius a les seves activitats
- No provoquin problemes locals significatius

Si hi ha la possibilitat que es produeixin aquestes situacions, el verificador haurà d'exigir actualitzacions anuals validades de la informació de la declaració.

Tot i així, com a màxim, en aquests casos la declaració ambiental serà actualitzada i validada en el termini de 36 mesos.

1. Una petita empresa és l'organització que compleix el següent:

- tingui menys de 50 persones,
- disposi d'un volum de negoci anual no superior als 7 M€ o bé un balanç general anual no superior als 5 M€,
- el capital o els drets de vot de la qual no estiguin en mans d'una empresa, o conjuntament en mans de diverses empreses.

Exemples de petites organitzacions o empreses: petit comerç, guarderies, petites fleques,...

6.4 Ús del logotip EMAS

Què és?

El logotip del sistema EMAS s'utilitza per demostrar a terceres parts que l'organització que el lidera:

- té un sistema de gestió ambiental implantat, segons els requeriments del Reglament EMAS,
- que hi ha un compromís d'avaluació del seu rendiment ambiental i de millora contínua del seu comportament ambiental,
- que la informació periòdica sobre el comportament ambiental de la declaració ambiental és fiable i vertadera,
- que es manté un diàleg obert amb el públic i altres parts interessades,
- que els treballadors participen activament en el sistema de gestió ambiental implantat (incloent la seva formació)
- i que es compleix amb tota la legislació ambiental que apliqui.

Cal tenir en compte:

No s'ha de confondre aquest logotip amb els d'altres sistemes d'etiquetatge ecològic de productes i serveis.

Com és i quan es pot utilitzar?

Hi ha 2 versions de logotip, en funció de la informació que es vol publicitar:

Gestió ambiental verificada	S'utilitzarà:
 L'organització posseeix un sistema de gestió ambiental d'acord amb els requeriments de l'EMAS.	• En informació publicitant la participació de l'empresa a l'EMAS. • En capçaleres d'organitzacions registrades. • Sempre que es garanteixi que no hi ha confusió amb les etiquetes mediambientals de productes i serveis.
Informació validada	S'utilitzarà:
 La informació específica a la qual s'atribueix el logotip ha estat validada d'acord amb l'EMAS.	• En declaracions ambientals validades. • En informació procedent d'una declaració ambiental validada. • Sempre que es garanteixi que no hi ha confusió amb les etiquetes mediambientals de productes i serveis.

Sempre s'haurà d'utilitzar vinculat al nom de l'organització i amb el número del Registre corresponent.

NO es pot utilitzar el logotip:

- En productes o embalatges de productes, excepte en els casos previstos a la Decisió de la Comissió 2006/193/CE, d'1 de març, sobre la utilització del logotip EMAS en els casos excepcionals dels envasos de transport i envasos terciaris.
- En anuncis amb declaracions comparatives amb altres productes, activitats o serveis.
- En informes ambientals d'una organització que no tenen tots els centres i les activitats registrades.

Cal tenir en compte:

Cal recordar que les organitzacions poden utilitzar aquests distintius sempre que tinguin al dia la seva inscripció en el Registre EMAS.

Els colors i les mides dels logotips estan regulats. Es pot trobar informació al respecte a:
www.gencat.net/mediamb

Annex 1. Bibliografia

UNIÓ EUROPEA

- Reglament (CE) Núm. 761/2001 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de març de 2001, pel qual es permet que les organitzacions s'adhereixin amb caràcter voluntari a un sistema comunitari de gestió i auditoria mediambientals (EMAS).
- Decisió 2001/681/CE de la Comissió, de 7 de setembre de 2001, que determina unes directrius per a l'aplicació del Reglament (CE) Núm. 761/20001 del Parlament Europeu i del Consell pel qual es permet que les organitzacions s'adhereixin amb caràcter voluntari a un sistema comunitari de gestió i auditoria mediambientals (EMAS).
- Recomanació de la Comissió, de 7 de setembre de 2001, que determina unes directrius per a l'aplicació del Reglament (CE) Núm. 761/20001 del Parlament Europeu i del Consell pel qual es permet que les organitzacions s'adhereixin amb caràcter voluntari a un sistema comunitari de gestió i auditoria mediambientals (EMAS).
- Recomanació 96/280/CE de la Comissió, de 3 d'abril de 1996, sobre la definició de petites i mitjanes empreses.
- Recomanació de la Comissió, de 10 de juliol de 2003, sobre les orientacions per a l'aplicació del Reglament (CE) Núm. 761/2001 del Parlament Europeu i del Consell pel qual es permet que les organitzacions s'adhereixin amb caràcter voluntari a un sistema comunitari de gestió i auditoria mediambientals (EMAS) pel que fa a la selecció i l'ús d'indicadors del comportament mediambiental.
- Reglament (CE) Núm. 196/2006 de la Comissió, de 3 de febrer, pel qual es modifica l'annex I del Reglament (CE) Núm. 761/2001 del Parlament Europeu i del Consell per tenir en compte la norma europea EN ISO 14001:2004 i es deroga la Decisió 97/265/CE.

- Decisió de la Comissió 2006/193/CE, d'1 de març, sobre la utilització del logotip EMAS en els casos excepcionals dels envasos de transport i envasos terciaris.
- Directrius relatives a les declaracions mediambientals de l'EMAS.
- Directrius sobre la idoneïtat de les entitats que es registren a l'EMAS.
- Directrius sobre la periodicitat de la verificació, la validació i l'auditoria.
- Directrius per a la utilització del logotip EMAS.
- Directrius relatives a la implicació dels treballadors en el context de l'EMAS.
- Directrius relatives a la determinació dels aspectes mediambientals i a l'avaluació de la seva significança.
- Directrius per als verificadors en relació amb la verificació de petites i mitjanes empreses (PYME), especialment de les petites i molt petites.

ALTRES

- Estratègies de comunicació ambiental a l'empresa. Document de referència (novembre 2001). Fundación Entorno.
- *El Reglamento EMAS. Guía Práctica. Manual de Aplicación. Consejería de Medio Ambiente y Ordenación del Territorio de la Comunidad de Madrid.* Diciembre 2003.
- Norma UNE-EN ISO 14001:2004. Sistemes de gestió ambiental. Requisits amb orientació per al seu ús.
- Norma UNE-EN ISO 14004:2004. Sistemes de gestió ambiental. Directrius generals sobre principis, sistemes i tècniques de suport.
- *Guía para la elaboración de la declaración ambiental según el Reglamento (CE) N° 761/2001 (EMAS).* Ministerio de Medio Ambiente (2006).
- UNE-ISO 14063:2006. Gestió ambiental. Comunicació ambiental. Directrius i exemples.
- Guia per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat. Octubre 2006 – *Global Reporting Initiative*. Internet: www.globalreporting.org.

Annex 2. Indicadors ambientals

Per escollir els indicadors adequats, cal tenir en compte la Recomanació de la Comissió de 10 de juliol de 2003 sobre les orientacions per a l'aplicació del Reglament (CE) núm. 761/2001 del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa a la selecció i l'ús d'indicadors del comportament ambiental.

Els principis bàsics dels sistemes d'indicadors són:

- **Comparabilitat:** els indicadors han de facilitar la comparació i expressar l'evolució del comportament ambiental.
- **Equilibri** entre els aspectes problemàtics i prometedors.
- **Continuïtat:** els indicadors han de basar-se en els mateixos criteris i referir-se a períodes de temps o unitats comparables.
- **Actualitat:** cal que siguin periòdicament actualitzats.
- **Claredat:** cal que siguin clars i comprensibles.

1. Elecció dels indicadors

a) Categories d'indicadors del comportament ambiental

Habitualment s'utilitzen tres categories d'indicadors mediambientals:

- Indicadors del comportament operacional (ICO): utilitzats per mesurar els aspectes associats a l'impacte ambiental de les operacions. Se centren en les emissions, consums de recursos, ús de l'energia, etc.

Aquests són els indicadors que es fan servir en organitzacions amb menor impacte ambiental.

- Indicadors del comportament de la gestió (ICG): es refereixen als esforços de la gestió ambiental realitzada per l'organització. Poden cobrir, per exemple, els objectius i les fites, la formació, la freqüència d'auditories, les comunicacions, etc.

Aquests indicadors no proporcionen informació sobre el comportament ambiental de l'organització.

- Indicadors d'estat mediambiental (IEM): Informen sobre la qualitat del medi ambient de l'entorn de l'organització o l'estat del medi ambient local, regional o mundial. Exemples en poden ser la qualitat de l'aigua d'un riu o embassament proper, la qualitat de l'aire a la regió, les concentracions de contaminants al sòl, etc.

b) Quins han de fer servir les organitzacions?

Cada organització ha de valorar:

- quines dades té (valors) representatives de cada aspecte ambiental,
- quines d'aquestes dades vol utilitzar per gestionar i informar del seu comportament ambiental,
- a què ha de relativitzar cada dada que estigui en consonància amb la seva activitat, i
- com pot la millora contínua del seu comportament ambiental incidir en la lectura de l'indicador. Si un indicador no és sensible a la millora contínua no és un bon indicador per a l'organització.

c) Exemples dels diferents indicadors

Indicadors de comportament operacional (ICO)		
Aspecte ambiental	Sector industrial Indicador	Sector serveis Indicador
Consum d'aigua <i>Aigua de xarxa, aigua subterrània (pous), aigua superficial, etc.</i>	m³/t de producte final m³/t de producció m³/any m³/treballador/any	m³/any m³/treballador/any
Consum d'energia <i>Electricitat, energies renovables, gas natural, gasoil, benzina, fuel, etc.</i>	kWh/any o MWh/any kWh/t de producte final kWh/t de producció kWh l o t de combustible a l'any/ nombre total de vehicles	kWh/any kWh/any/superfície ocupada kWh/any/nombre de treballadors kWh l o t de combustible a l'any/nombre total de vehicles
Consum de matèries primeres <i>Àrids, fusta, paper, productes químics, fitosanitaris, productes elaborats, etc.</i>	m³/t de producte final m³/any t/any t/t de producte/any t de consum de substàncies perilloses/any % productes amb Etiqueta ecològica/any respecte del total l/any l/t produïda	m³/any kg o t/any t/superfície ocupada/any t/nombre de treballadors/any t de consum de substàncies perilloses/any % de productes amb Etiqueta ecològica/any respecte del total l/any
Generació de residus <i>Especials, no especials, inerts, sanitaris, assimilables a domiciliaris, comercials, etc.</i>	% de residus valoritzables respecte al total/any kg de residu/t fabricada t de residu/t de matèria primera implicada en la seva generació kg/any kg de residu generat/ unitats produïdes % residus especials/respecte al total	% de residus valoritzables respecte al total/any kg de residu/Nombre de treballadors kg de residu/Nombre de serveis kg/any % de residus especials/respecte al total

Indicadors de comportament operacional (ICO)		
Aspecte ambiental	Sector industrial Indicador	Sector serveis Indicador
Emissions a l'atmosfera <i>Gasos amb efecte d'hivernacle, gasos de combustió, partícules, PM10, COV, metalls pesants i els seus compostos, substàncies organoclorades (dioxines, furans, DCE, DCM, etc.), compostos clorats inorgànics, compostos fluorats inorgànics, etc.</i>	Nombre de focus emissors tCO ² eq/any kg/any kg/t de producte produït/any mg/Nm ³ /any mg/Nm ³ /tm de producte produït kg o t/any/nombre de vehicles	Nombre de focus emissors tCO ² eq/any kg/any mg/Nm ³ /any kg o t/any/nombre de vehicles
Abocaments <i>Aigües residuals aigües sanitàries (COT, N_T i P_T), purgues, aigües de refrigeració, de procés (COT, N_T, P_T, metalls i els seus compostos, substàncies organoclorades, BTEX, clorurs, cianurs, fluorurs,...)</i>	m ³ /t de producte m ³ /any kg càrrega contaminant abocada/any kg càrrega contaminant abocada/t de producte	m ³ /persones en plantilla m ³ /any kg càrrega contaminant abocada/any kg càrrega contaminant abocada/persones en plantilla
Soroll	dB(A)	dB(A)
Alteració de la biodiversitat vegetal i de la fauna	Nombre d'espècies afectades/nombre d'espècies totals Nombre d'espècies protegides/nombre d'espècies totals Nombre d'espècies endèmiques/nombre d'espècies totals Nombre d'espècies al·lòctones/nombre d'espècies totals	Nombre d'espècies afectades/nombre d'espècies totals Nombre d'espècies protegides/nombre d'espècies totals Nombre d'espècies endèmiques/nombre d'espècies totals Nombre d'espècies al·lòctones/nombre d'espècies totals
Sòl <i>Sòl contaminat (hidrocarburs, compactat, erosionat, desforestat, etc.</i>	Superfície revegetada m ² /any % superfície compactada superfície total % superfície erosionada superfície total mg (contaminant)/kg de sòl pes sec	Superfície revegetada m ² /any % superfície compactada superfície total % superfície erosionada superfície total mg (contaminant)/kg de sòl pes sec

Indicadors del comportament de la gestió (ICG)	
Àrea de gestió	Indicador (unitat de mesura)
Aplicació de polítiques i programes	% d'objectius assolits/any Nombre d'objectius fixats/any
Participació dels treballadors	Dies de formació per treballador/any Nombre de reunions/any Nombre de grups de treball – grups de millora/any Nombre de propostes de millora per treballador/any % de propostes de millora aplicades/any
Inversions, compres i avaluació de proveïdors	Nombre de proveïdors/subcontractistes amb sistema de gestió ambiental implantat respecte del total % de proveïdors/subcontractistes amb “excel·lent / adequada” gestió ambiental (en funció del sistema d'avaluació utilitzat) Valor total (€) d'inversions de capital en projectes ambientals/any
Conformitat	% d'unitats/llocs auditats per any Nombre de no conformitats ambientals/any Nombre d'incidents-accidents ambientals/any
Comunicacions	Nombre de comunicacions ascendents per treballador/any Nombre de comunicacions ambientals generals documentades descendents/any Nombre de mecanismes d'informació/comunicació disponible

Indicadors de l'estat mediambiental (IEM)	
Àrea de gestió	Indicador (unitat de mesura)
Aire Contaminants SO ₂ , NO _x , CO, O ₃ , PST partícules en suspensió total, PM ₁₀ partícules de diàmetre inferior a 10 µm ³	Emissió de gasos amb efecte d'hivernacle: tCO ₂ eq. Nivells de contaminant (mitjana anual en µg/m ³) ICQA (Índex català de qualitat de l'aire) de les estacions automàtiques de l'entorn Nombre de superacions del valor límit diari més el marge de tolerància (VLh + MdT) per un contaminant/any
Aigua Contaminants, temperatura, oxigen dissolt, conductivitat, etc. en aigües superficials, costaneres o subterrànies	Demanda d'aigua a la conca pertinent Hm ³ /any % del repartiment de la demanda (industrial/domèstica/agrícola/ramadera) Cabal mitjà anual del riu o efluent (m ³ /s) Aportació mitjana anual a la conca (hm ³) mg de contaminant /l d'aigua (mitjana o valor més alt de mostres en un any) superficial, subterrània, etc. Índex simplificat de la qualitat de l'aigua (ISQA) de les aigües superficials de l'entorn Índex biològic BMWPC de les aigües superficials de l'entorn
Sòl	% Ha/any d'hàbitats naturals o àrees protegides % d'increment de sòl contaminat del municipi % d'increment de sòl recuperat Nombre d'activitats potencialment contaminants del sòl al municipi, comarca o regió % d'activitats potencialment contaminants del sòl (respecte al total del municipi, comarca o regió)
Éssers humans	Esperança de vida de la població local on es troba l'organització % de la població local amb malalties específiques (derivades de l'impacte ambiental) % d'activitats classificades com d'alt impacte ambiental (segons IIAA o IPPC) al municipi, comarca o regió % d'increment d'activitats d'alt impacte ambiental al municipi, comarca o regió anual
Paisatge, patrimoni i cultura	Nombre de monuments al municipi Km ² d'àrea verda al municipi
Flora i fauna	% d'espècies extingides i en perill d'extinció Nombre d'espècies extingides Nombre d'espècies en perill d'extinció Nombre o % d'espècies introduïdes (sobre el total d'espècies)

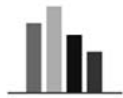
2. Representació de la informació

És recomanable la representació de dades de forma gràfica, ja que ofereix missatges clars i les conclusions són fàcils d'entendre.

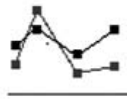
Per fer ús de gràfics cal tenir en compte:

- a) Indicar les *unitats* dels diferents paràmetres utilitzats.
- b) Explicar *com s'han obtingut i tractat* les dades que es mostren.
- c) Si per expressar la informació s'agreguen dades de diverses fonts del sistema de gestió ambiental, caldrà que el *mètode d'agregació sigui coherent i exacte*, s'explicarà.
- d) Utilitzar el *gràfic adequat* i afegir la informació necessària per *facilitar la seva lectura* com el títol i la llegenda.

No oblidem:

- Les **barres/columnnes** s'acostumen a utilitzar per comparar dades entre diferents segments (períodes de temps, sectors, etc.).

- Les **línies** faciliten discernir l'evolució de les dades.

- Els **formatges**, la contribució de cada part sobre un total.

- Les **bombolles** es poden representar en diverses variables al mateix temps, d'una banda la disposició dels elements i de l'altra la grandària de la bombolla.

- Les **superfícies**, per veure l'evolució d'una dada subjecte a 3 variables.

Títols de la col·lecció «Manuals d'Ecogestió» publicats fins ara:

1. *DAOM: diagnosi ambiental d'oportunitats de minimització*
2. *Guia pràctica per a la implantació d'un sistema de gestió ambiental*
3. *PBPA. Disseny i aplicació d'un Programa de Bones Pràctiques Ambientals a la indústria*
4. *PBPA. Manual de Bones Pràctiques ambientals per al sector alimentari*
5. *BPPA. Bones Pràctiques ambientals en l'elaboració del vi i del cava*
6. *Prevenió de la contaminació al sector de tractament de superfícies*
7. *Gestió ambiental en l'execució d'obres*
8. *Prevenió de la Contaminació en la Producció de l'Oli d'Oliva*
9. *Gestió Ambiental als tallers de vehicles*
10. *Prevenió de la contaminació en la tintura, estampació i acabats tèxtils*
11. *Guia pràctica d'avaluació d'aspectes i sistema d'indicadors mediambientals aplicable als laboratoris farmacèutics*
12. *Prevenió de la contaminació al sector d'arts gràfiques*
13. *PBPA. Bones Pràctiques ambientals als laboratoris*
14. *Prevenió de la contaminació en la indústria làctia*
15. *Prevenió de la contaminació en el sector de l'adobament de la pell*
16. *PBPA. Bones Pràctiques ambientals al sector de la distribució alimentària i supermercats*
17. *PBPA. Bones Pràctiques ambientals a les empreses de serveis logístics*
18. *Prevenió de la contaminació a la indústria càrnia*
19. *Guia per al desenvolupament i la implantació d'un sistema de gestió ambiental en centres sanitaris*
20. *Guia pràctica per a la implantació d'un sistema de gestió ambiental als laboratoris farmacèutics*
21. *Manual d'aspectes econòmics, del pas de la PIME a la PIME sostenible*
22. *Prevenió de la contaminació en l'ús de dissolvents*
23. *Bones Pràctiques ambientals a les oficines*
24. *PBPA. Bones Pràctiques ambientals als hotels*
25. *Guia pràctica per a la implantació d'un sistema de gestió ambiental a les platges*